Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 215
Ljubljana, sreda 19. septembra 1934
Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.188, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.
Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Po skupščini CMD

Pred dnevi smo objavili članek »Pred skupščino CMD«. Sedaj, po izvršeni glavni skupščini, ki je bila v nedeljo na Vrhniki, nam je isti pisec, preizkušen narodnoobrambni delavec, poslal naslednja razmotrivanja :

Če je bilo treba dokaza, da smisel za narodno drobno delo, za nacionalno samopomoč in plemenito požrtvovalnost v našem narodu ni umrl, je ta dokaz sijajno doprinesla letošnja glavna skupščina CMD. Že sam obisk zborovanja je priča živega zanimanja za nacionalno delo. Na vrhniški zbor niso prišli samo domačini in bližni sosedje, od vseh strani naše ožje domovine so prihiteli delegati, v posebno častnem številu oni od oddaljene severne meje. Pa ni bilo na skupščini število udeležencev glavno. Sveži nacionalno-borbeni duh ji je dajal posebno obeležje, duh pozitivnosti in iniciativnosti. Do izraza je prišla enotna volja, ki je preko osamljenih želj po enostranskih solucijah izvojevala manifestacijo delovne solidarnosti. Izvoljeno je bilo vodstvo, od katerega smeta pričakovati družba sama in vsa naša javnost, da bo vodilo armado nacionalnih delavcev naprej in navzgor do vedno novega podviga.

V zadnjih letih je bilo slišati vedno češče glasove nezadovoljstva z našim narodnoobrambnim delom. Vzrokov za to nam danes ni treba naštevati niti o njih razpravljati. Kritika, ki se je od skupščine do skupščine iznašala, ni težila za razdiranjem. Bila je zdrava in konstruktivna, hoteč odpraviti ovire, ki so se stavile ozdravljenju in novemu razmahu na pot. Želja, da CMD stopi zopet na svoje staro slavno mesto in prevzame vodstvo nacionalnega drobnega dela, je vodila zborovalce, da so se na koncu živahnih in mestoma nervoznih debat našli na skupni točki. Burno odobravanje, ki je sprejelo soglasno izvolitev novega vodstva, pa je prepričevalen dokaz za globoko razumevanje nacionalnih dolžnosti in odgovornosti.

Na Vrhniki je bil zopet vzpostavljen oni živi kontakt med vodstvom in armado, ki je neizogiben pogoj uspešnega dela. Vodstvu ne bo težko najti poti v najširše narodne vrste ter jih znova zbrati in organizirati v ono enotno telo, ki ga je reprezentirala družba v svojih najboljših časih. Glavno, sicer manj vidno, pa toliko bolj potrebno delo čaka krajevne edinice. Že od lani do letos se je pokazal napredek v številu aktivnih podružnic. Menda se ne motimo, če pripisujemo ta pojav prebujajoči se želji po notranji obnovi, ki je prišla iz vrst članstva samega. Koliko več uspehov bo mogoče doseči, če bo zdrava iniciativa iz centrale vdihnila duha obnove v sprejemljive in pripravljene duše nacionalno čutečih ljudi! Prerokovanje sicer ni hvaležen posel, vendar se ne bojimo, da bi se prehudo motili, če si obetamo za prihodnjo — petdeseto — glavno skupščino vsaj podvojenih rezultatov.

Toda družba, čeprav seveda potrebuje za svoje delo velikih materialnih sredstev, ni samo centralna blagajna; njene podružnice ne morejo biti samo črpalke narodnega davka. Njen pomen na idejnem polju je še večji in važnejši. Ne samo denar, zbirati in družiti mora pred vsem ljudi, pridobivati njih srca in duše. Družbine podružnice so bile v težkih avstrijskih časih prava nacionalna ognjišča, okrog katerih se je zbiralo vse, kar je bilo zdravega, narodnega. Prav posebno se je to občutilo na ogroženih tleh, v bližini narodne meje in v umetno vzdrževanih otokih germanizacije. Cirilmetodarji niso bili samo požrtvovalni darovalci, bili so pred vsem borbeni uporniki proti tujstvu, glasniki prave ljubezni do rodne zemlje in maternega jezika. Ta duh zdravega pozitivnega nacionalizma se mora vrniti v družbine postojanke in napraviti iz njih šole za pravo nacionalno in državljansko vzgojo.

Na dlani je, da vse to ne pojde brez smotrene propagande. Zato se seveda družba ne bo smela ozkosrčno ogibati primerne publicitete. Svojega dela ne bo smela pred javnostjo zakrivati in ne zamujati priliko, da dokaže svojo upravičenost do obstanka. Vsak posamezni član mora imeti delež na družbinem življenju, da bo smatral vsak njen uspeh za svoj, vsako njeno akcijo za svojo lastno zadevo. Kadar bo to doseženo, bomo imeli v družbi in njeni centrali vrhovno nacionalno avtoriteto, kakor jo potrebujemo in mnogokrat bridko pogrešamo.

V kaki obliki bo vodstvo skrbelo za publiciteto in propagando, je vprašanje, o katerem bi bilo še prezgodaj razpravljati. Ni pa več debate o tem, da mora naša organizirana narodna obramba imeti svojo tribuno, pa naj je to lastno glasilo ali stalna rubrika v uglednem organu javnega mnenja. Po vrhniškem volilnem rezultatu smemo z zaupanjem rešitev tega vprašanja kakor tudi prilagoditev osrednjega vodstva modernim potrebam prepustiti novemu vodstvu. Samo ena želja nam bodi dovoljena: da se s to rešitvijo ne odlaša niti en dan dalje, kakor je treba zaradi tehničnih priprav.

Cirilmetodova družba je stopila v svoje petdeseto leto. Ni se nam treba več bati, da bi stali na jubilejni dan osramočeni pred narodno javnostjo. Cirilmetodovski duh je zopet našel samega sebe, živi in hoče živeti. Letošnja glavna skupščina nam to dokazuje in garantira. Doživeli smo pomemben dan za našo narodno obrambo, zadoščenje za nacionalni optimizem in pravico do upanja, da bo Vrhnika v zgodovini družbe pomenila toliko, kakor nekdaj Bohinjska Bistrica.

Rusija sprejeta v Društvo narodov

Skupščina Društva narodov je na svoji snočnji seji sprejela Sovjetsko unijo kot članico z 39 glasovi izmed 49 oddanih — Rusiji je bilo priznano tudi stalno mesto v svetu Društva narodov

Ženeva, 18. septembra, d. Na včerajšnji popoldanski seji političnega odbora skupščine Društva narodov, na kateri je bila sprejeta resolucija o sprejemu Rusije v Društvo narodov, je zbudil posebno pozornost govor francoskega zunanjega ministra **Barthouja**, ki je predvsem odgovarjal na ugovore švicarskega delegata Motte. Med drugim je poudaril, da se je vlada Sovjetske unije izjavila pripravljena prevzeti vse obveznosti pakta Društva narodov ter jih tudi izvrševati. Francoska vlada je prepričana, da je odbila ura, ko je treba sprejeti v Društvo narodov tudi ruski narod, ki šteje nad 160 milijonov ljudi. Motta sam je v prejšnjih letih govoril o tej možnosti. Barthou je zagotovil, da bi samo po sebi umevno mogel tudi sam navesti pritožbe proti Rusiji in da se prav tako ne strinja z njenimi socialnimi in političnimi doktrinami, toda v Društvu narodov ni mesta, da bi se primerjale med seboj socialne in politične doktrine, ker gre predvsem za odločitev o vprašanju, ali je sprejetje Rusije v interesu Društva narodov in svetovnega miru ali ne. Barthou je poudaril, da spada v ono kategorijo svobodomiselcev, ki se zavzemajo za to, da se spoštujejo verska prepričanja in da vlada popolna verska svoboda. Razen tega tudi misli, da je boljše, če so zastopniki Sovjetske unije v Društvu narodov kakor pa izven njega.

Angleški pravosodni minister **Eden** je izjavil, da se je Anglija vedno zavzemala, da bi postal največji del sveta kolikor mogoče reprezentativen, zaradi česar prisrčno pozdravlja sprejetje Rusije, ker se bo s tem privedel velik del človeštva v Društvo narodov.

Italijanski zastopnik baron **Aloisi** je izjavil, da se pridružuje kot predstavnik države, ki je prva izmed vseh v Društvu narodov zastopanih držav priznala Sovjetsko unijo, načelom, ki sta jih označila njegova predgovornika.

Poljski zunanji minister **Beck** je opozoril na dobre in lojalne odnošaje, ki obstojajo med njegovo državo in Rusijo ter je poudaril, da mora Poljska samo pozdraviti, če bo tudi ruski narod prevzel breme dela za ohranitev svetovnega miru ter ga delil z drugimi državami, zastopanimi v Ženevi.

Po govorih češkoslovaškega zunanjega ministra dr. **Beneša**, kanadskega delegata **Bennetta** in turškega zunanjega ministra **Tevfika Ruždi beja**, je predložil predsednik političnega odbora **Madariaga** načrt resolucije, ki priporoča skupščini Društva narodov, naj se odloči za sprejem Sovjetske unije.

Na predlog švicarskega delegata Motte se je vršilo o tem resolucijskem predlogu javno glasovanje. Zanj je glasovalo 38 držav proti pa tri, in sicer Švica, Nizozemska ter Portugalska, dočim se je vzdržalo glasovanja 7 držav. Zastopniki nekaterih drugih delegacij v času glasovanja niso bili v dvorani navzoči. S tem je bila ta zadeva rešena v politični komisiji ter predložena v končno rešitev skupščini Društva narodov.

Razvoj in rezultat zgodovinske seje

Ženeva, 18. septembra. č. Plenarna seja Društva narodov, na kateri so glasovali o sprejemu Rusije, se je pričela ob 18. Za njo je vladalo v vsej Ženevi izredno veliko zanimanje. Novinarske tribune so bile že naprej vse rezervirane. Tajništvo Društva narodov je odredilo, da se imajo novinarski sedeži kontingentirati, zmanjkalo pa je tudi sedežev za delegate. Zato so posamezni delegati zavzeli tudi prostor okrog sedežev. Posebno mnogo je bilo tudi nemških novinarjev, ki so menda pričakovali posebnih senzacij, da menda Rusija v zadnjem hipu ne bo sprejeta ali pa da bo Švica izstopila iz Društva narodov. Na drugi strani je bilo veliko zanimanje za nocojšnjo sejo razumljivo tudi zaradi tega, ker je bilo napovedano, da bo po glasovanjih in pozdravnem govoru predsednika Sandlerja govoril tudi ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov, ki je danes prispel v Ženevo. Z njim so prispeli tudi ruski poslanik v Helsingforsu Rosenberg, svetnik pariškega poslaništva Stein, pravni svetnik Jegoričev in več mednarodno-političnih strokovnjakov.

V francoskih diplomatskih krogih so zatrjevali, da namerava Rusija po sprejetju v Društvo narodov takoj započeti akcijo, da bi se pariški Briand-Kelloggov pakt spravil v sklad s statuti Društva narodov, tako da bi veljale za vsako državo, ki je sprejela ta pakt, v primeru kršenja iste sankcije kakor za članice Društva narodov. Ker smatra Briand-Kelloggov pakt vojno za zločin, bi se proti vsakomur, ki bi kršil ta pakt, postopalo kakor z zločincem.

Pričakovanje nemških novinarjev, da bo nocoj prišlo do senzacij, se je deloma že pred sejo razblinilo. Švicarski zunanji minister *Motta* je namreč podal o stališču Švice podrobno izjavo zastopniku švicarske brzojavne agencije, v kateri je poudaril, da bi bila največja napaka, če bi Švica sedaj izstopila iz Društva narodov, ker bi se s tem popolnoma izolirala. V ostalem je Rusija sprejela vse obveznosti pakta Društva narodov. Da je v švicarski javnosti tako močno narastel odpor proti sprejemu Rusije v Društvo narodov, je bilo predvsem krivo dejstvo, da ima ženevski kanton socialistično vlado, ki je nasprotnica komunizma. Tako je bilo že pred končno odločitvijo o sprejemu Rusije v Društvo narodov definitivno rešeno vprašanje, da Švica ne bo izvajala nobenih posledic mednarodnega značaja. V ostalem kakor Švica tudi še pet drugih držav de jure ni priznalo Rusije, pa so vendarle njih delegati glasovali za njem sprejem v Društvo narodov.

Varnostne priprave

Varnostne oblasti so na francoskem kakor tudi na švicarskem ozemlju okrog Ženevskega jezera izdale vse mogoče varnostne odredbe, da se ne bi Litvinovu kaj pripetilo. Že ves pretekli teden so zapirali celo nedolžne ljudi. Tako so aretirali včeraj nekega nemškega novinarja v letovišču Evian les Bains ob Ženevskem jezeru, ker so ga opazili, kako je popil kavo v hotelu, v katerem je stanoval Litvinov. Aretirali so ga na železniški postaji. Šef policije ga je podrobno zaslišal, nato pa izpustil in se mu celo opravičil, češ, naj upošteva, da so policijski organi nervozni spričo tolikih odredb za varnost ruskih državnikov in diplomatov.

Zanimanje za rusko delegacijo

Ruska delegacija pri Društvu narodov, komisar za zunanje zadeve Maksim Litvinov, pariški poslanik Vladimir Potemkin in helsingforški poslanik Boris Stein so bili danes glavna atrakcija vse Ženeve. Že popoldne, ko so prispeli v Ženevo in se nastanili v hotelu »Angleterre«, se je pričela zbirati pred hotelom ogromna množica ljudi. Do 18. se je na šetališču pred hotelom nedvomno zbralo nad 10.000 ljudi. Hotel »Angleterre« stoji ob Wilsonovi obali jezera, ki je glavno ženevsko šetališče. Policijske oblasti so seveda pričakovale protiruske demonstracije in so zato postavile pred hotel močne oddelke varnostnih organov. Prav tako je bila tudi dobro zastražena zgradba, v kateri je zvečer zasedala skupščina Društva narodov. Oboroženi policijski oddelki so napravili na tujce vtis, kakor da je Ženeva v obsednem stanju. Vse oborožene sile pred zgradbo Društva narodov je vodil sam predsednik vlade ženevskega kantona, socialni anarhist Nicolle.

Ko je pred palačo prispel švicarski zunanji minister Motta, sam zastopnik socialistične vlade, je množica izbruhnila v burne manifestacije za Rusijo in proti njej. Nacionalisti so bili v večini in so vzklikali Motti, komunisti pa so viharno protestirali, vendar je ostalo vse to vrvenje brez hujših posledic.

Radovednosti ženevske množice pa na vse zadnje vendarle ni bilo ustreženo. Skoro nihče ni opazil Litvinova in njegovih spremljevalcev, ko se je njihov avtomobil ustavil pred enim izmed štirih stranskih vhodov v zgradbo, kjer so ruski delegati vstopili.

Dočim je množica pred poslopjem nestrpno čakala na izid današnje seje skupščine Društva narodov, so se v sejni dvorani zbrali že vsi delegati in novinarji. Seja, ki bi se bila morala pričeti ob 17.30, se je za pol ure zakasnila. Vsa mesta so bila do kraja zasedena. V dvorani je bilo tudi polno fotografov, ki so uporabljali tudi močne žaromete. Za rusko delegacijo so bili v dvorani rezervirani štirje prostori pred sedeži jugoslovenske delegacije.

Otvoritev seje

Predsednik Sandler je po otvoritvi seje takoj dal besedo poročevalcu in predsedniku šeste politične komisije *Madariagi*, ki je v imenu odbora predlagal skupščini, naj sprejme Rusijo v Društvo narodov.

V débati se je prvi oglasil k besedi švicarski delegat *Motta*, ki je izjavil, da je že snoči na seji šeste komisije obrazložil stališče Švice, sedaj pa izjavlja, da bo v imenu Švice glasoval proti sprejemu Rusije v Društvo narodov. Dodal je še, da se bo Švica vzdržala glasovanja o priznanju stalnega mesta Rusiji v svetu DN, ker je velesila.

Ko so po Motti govorili še irski delegat *De Valera* ter zastopniki perzijske, argentinske in portugalske vlade, ki so podali slične izjave, je skupščina prešla k javnemu poimenskemu glasovanju o sprejemu Rusije v Društvo narodov. Glasovali so po alfabetskem redu držav. *Za Jugoslavijo, ki je kakor ostali dve članici Male antante, glasovala za sprejem Rusije v Društvo narodov in za to, da se ji dodeli stalno mesto v svetu Društva narodov, je oddal glasnjen stalni delegat pri Društvu narodov g. Konstantin Fotić.*

Izid glasovanja

Ko je bilo glasovanje zaključeno, je predsednik sporočil naslednji izid:

Prisotnih je bilo 49 glavnih delegatov. Za sprejem Rusije v Društvo narodov je glasovalo 39 držav proti pa 3 države in sicer Švica, Portugalska in Nizozemska. Vzdržalo se je glasovanja 7 držav in sicer Argentina, Belgija, Kuba, Luksemburg, Panama, Venezuela in še ena južno-ameriška država. Sprejem Rusije v Društvo narodov so vsi prisotni sprejeli v burnim in dolgotrajnim aplavzom.

Stalno mesto Rusije v svetu DN

Takoj nato je skupščina prešla k glasovanju, ali naj se Rusiji dodeli stalno mesto v svetu Društva narodov. Med tem je prišel v dvorano še en glavni delegat, tako da so bili prisotni zastopniki 50 držav. Za stalno mesto Rusije v svetu DN se je izreklo 40 držav, 10 pa se jih je vzdržalo glasovanja. Tudi izvolitev Rusije v svet Društva narodov je bila sprejeta z burnim odobravanjem.

Navdušen sprejem Rusov

Nagovor predsednika skupščine Društva narodov Sandlerja na ruske delegate

Tedaj so točno ob 19.15, ko je predsednik verifikacijskega odbora s tribune sporočil da je ob 19. pregledal pooblastila ruskih delegatov in ugotovil, da so v redu, vstopili v skupščinsko dvorano pri zadnjem vhodu Litvinov, Potemkin in Stein. Bili so sprejeti z novim odobravanjem. Litvinu se je tedaj približal najprej rumunski zunanji minister Nikola Titulescu in mu iskreno čestital.

Nato je predsednik Sandler, ki je socialist in švedski zunanji minister, oficielno pozdravil rusko delegacijo in rusko državo ter dejal, da zavzema danes Rusija v Ženevi važno mesto. Sandler ni hotel podati bilance razprave o vstopu Rusije v Društvo narodov, ker je smatral, da je odločitev padla in da je Rusija prevzela vse obveznosti, ki izhajajo iz pakta Društva narodov in ostalih paktov, ter da je pripravljena te svoje obveznosti izpolnjevati tako, da bo vsem zadoščeno, kakor jih izpolnjujejo tudi vse ostale države, ki so članice Društva narodov. Naše Društvo narodov, je dejal, se je povečalo za važnega člana, bodočnost pa bo pokazala vse posledice njegovega pristopa. Dan 18. septembra l. 1934. bo zabeležen kot datum važnega pokreta v mednarodnem sodelovanju. Pridružil se nam je 160milijonski narod države, ki ima bistveno vlogo na dveh kontinentih, v Evropi in Aziji. Ob koncu svojega govora je prosil ruske delegate, naj s svojim delom doprinesejo čim več k ustanovi, ki jo je sicer ustvarila doba po veliki vojni, ki pa želi trajno služiti miru. Dolgotrajno odobravanje je dokazalo, da so vsi prisotni soglašali z njim.

Izjava Litvinova

Predsedniku Sandlerju je odgovoril vodja ruske delegacije Litvinov. Ko je stopal proti govorniški tribuni, so mu prisotni priredili ovacije. Preden pa je stopil na tribuno, se je ustavil pri francoskem zunanjem ministru Barthouju in mu z obema rokama stisnil roko. Ta izraz prisrčnosti je napravil vtis, kakor da se Litvinov pred vsem svetom zahvaljuje francoskemu zunanjemu ministru za njegovo uspešno akcijo glede sprejema Rusije v Društvo narodov.

Litvinov je govoril v angleščini. Njegov govor je trajal pol ure.

V svojem govoru je izrazil zahvalo članicam Društva narodov za povabilo Rusije in za dodelitev stalnega mesta v svetu Društva narodov. Nadalje je govoril o problemih, ki so danes na dnevnem redu mednarodno političnega življenja in je izrazil prepričanje, da bo sodelovanje Rusije s članicami Društva narodov v največji meri koristilo delu za ohranitev miru. Neprestano naglašanje miru in zopet miru je izzvalo med prisotnimi še posebno pozornost.

Ko je ob 20.26 Litvinov zaključil svoj govor, so se mu vsi oddolžili s prisrčnim odobravanjem.

Zadovoljstvo v Rusiji razočaranje v Nemčiji

Moskva, 18. septembra. d. Ruski listi so objavili na prvem mestu obširna poročila, da je ruska vlada sprejela povabilo za vstop v Društvo narodov. Ta vest je tem bolj presenetila rusko javnost, ker ni prej ruski tisk ničesar pisal o možnosti takega povabila. O Litvinovu so ruski listi neprestano poročali, da je na dopustu. Sedaj poudarjajo miroljubno politiko Sovjetske unije, kakor tudi, da je zasluga prav te politike, če je bila Rusija pozvana, naj vstopi v Društvo narodov. Obenem tudi opozarjajo, da Društvo narodov brez Sovjetske unije ne bi moglo uživati popolnega zaupanja svetovne javnosti. Vladno glasilo »Izvestja« piše med drugim: »Vlade, ki so zainteresirane pri ohranitvi svetovnega miru, so spoznale, da bi ostala njihova prizadevanja brez sodelovanja Sovjetske unije kot aktivne članice Društva narodov neplodna. Zveza narodov, v kateri bi ne bil zastopan glavni predstavnik miru, bi nikdar ne mogla uživati zaupanja ljudskih množic. Poznamo vse neuspehe Društva narodov. Doslej ni mogla Sovjetska unija izvesti nobenih direktnih ukrepov za zagotovitev miru. Na drugi strani vidi, da hočejo nekateri člani Društva narodov braniti svetovni mir in zato smatra za svojo dolžnost, da vstopi v Društvo narodov, ki more po izstopu držav z militarističnimi stremljenji postati, kar je nekdaj označil Stalin kot zavoro militarističnim pustolovcem.

Berlin, 18. septembra. d. Čeprav o sprejemu Rusije v Društvo narodov tudi v Nemčiji že nekaj tednov niso več dvomili, navajajo vendar nemški listi razne argumente proti njemu, ki so bili že ponovno navedeni v dolgotrajnih razpravah o tem vprašanju. Nikakor ne zbuja začudenja, če se v nemški javnosti tolmači vstop Rusije v Društvo narodov kot izdajstvo zapadne kulture, katere rešiteljica se predstavlja narodno - socialistična Nemčija, ki žanje za to zgolj nehvaležnost. Tako piše »Berliner Börsenzeitung«, da stopa Rusija na mesto Nemčije in da se za borbo proti hitlerjevski Nemčiji hoče pridobiti država, ki spravlja zaradi svojega podzemeljskega rovarjenja vse civilizirane narode sveta v najhujšo skrb zaradi lastne bodočnosti. Skrivnostnost tega sovražnika zapadne kulture zbuja strah v vseh civiliziranih narodih. Kljub temu so mnoge njihove vlade storile vse, da bi izvabile Rusijo k ženevskemu omizju.

Nepovoljno razpoloženje nemških listov zaradi dogodkov v Ženevi, povečuje tudi možnost, da bo postal Litvinov predsednik prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov. Sovjetska unija, meni hitlerjevski list »Angriff« je zato tako silila, da bi bila sprejeta v Društvo narodov, ker bi mogla na predsedniškem mestu v njegovem svetu lažje vplivati na svetovno javnost v primeru spopada z Japonsko.

Splošno ugotavljajo z očividnim nezadovoljstvom, da bo mogel imeti Litvinov na mestu predsednika sveta Društva narodov tudi zelo velik vpliv na zadržanje Društva narodov glede na posaarsko vprašanje.

Novo izzivanje Madžarske

Odločna zavrnitev madžarskega delegata v politični komisiji zaradi napadov proti državam Male antante

Ženeva, 18. sept. č. V šesti politični komisiji Društva narodov je prišlo danes do novega incidenta, ki ga je izzvala Madžarska, da bi škodila Mali antanti. Nastop madžarskega delegata pa je zastopnik držav Male antante tako diskreditiral, da je nazadnje vsa politična javnost odločno obsodila zahrbtne madžarske manevre in namene.

V odboru so razpravljali o onem delu poročila generalnega tajništva Društva narodov, ki se tiče mednarodnega intelektualnega sodelovanja. Razprava je imela v glavnem akademski značaj. Prvi se je oglasil k besedi madžarski delegat Eckhard Tibor, ki je svoj govor izpremenil v pravo polemiko proti vladam držav Male antante. Nenadni izpad madžarskega delegata pa ni rodil od Madžarov pričakovanega rezultata, ker ga je češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski kot zastopnik držav Male antante odločno zavrnil. V svojem govoru, ki je na vse prisotne napravil globok vtis, je poslanik Osuski ponovno dokumentiral dejstvo, da so navedbe madžarskih delegatov in agentov lažne. Eckhard je v svojem govoru med drugim dejal, da so v Jugoslaviji, na Češkoslovaškem in v Rumuniji vlade prepovedale publikacije v madžarščini, ki so čisto literarnega umetniškega ali tehničnega značaja, kar je seveda v nasprotju s priporočili skupščine Društva narodov, Osuski pa je ugotovil, da širi Madžarska v države Male antante literaturo, ki ni ničesar drugega kakor propaganda za madžarski iredentizem. Kar se tiče znanstvenih knjig, je ugotovil, da pošilja Madžarska v države Male antante knjige in zemljevide, ki kažejo, da sta Bratislava in Zagreb madžarski mesti.

V kuloarjih Društva narodov so živahno komentirali odgovor Osuskega in obsojali madžarska izzivanja in laži.

Predlogi za gospodarsko obnovo Evrope

Medparlamentarna konferenca za trgovino je sprejela včeraj serijo resolucij glede gospodarske obnove Evrope

Beograd, 18. septembra. Ob 10. dopoldne je bila otvorjena v dvorani Narodne skupščine plenarna seja mednarodne parlamentarno trgovinske konference. Seji so prisostvovali vsi člani komisije za obnovo Evrope in komisije za denarstvena vprašanja in mnogo naših poslancev in senatorjev.

Senator dr. Janković, ki je otvoril sejo, je poročal o sklepih vrhovnega sveta, nanašajočih se na račune blagajnika in na stanje financ. Predlagal je, naj skupščina izrazi blagajniku siru Stanleyu Johnsonu priznanje. Vrhovni svet je nadalje sklenil, da prevzame predsednik 19. konference g. dr. Janković predsedniško mesto stalne uprave konference, ki je v Bruslju, in sicer do prihodnjega sestanka konference v Londonu meseca junija l. 1935.

Po nagovoru dr. Jankovića se je **sir John Sandeman Allen** zahvalil delegatom za vzajemno delo v blagor človeštva, posebej še naši delegaciji za organiziranje konference in prisrčni sprejem.

Nato so govorili še šef belgijske delegacije **Koelman,** vodja francoske delegacije Leredu in rumunski delegat Dragomirescu, dekan pravne fakultete v Jassyju, ki je v imenu svoje delegacije počastil spomin pokojnega belgijskega kralja Alberta kot vojaka in miroljuba.

Po prehodu na dnevni red je konferenca sprejela naslednje resolucije, in sicer:

Trgovinska izmenjava

Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca smatra kot neobhodno potrebo, da se čimprej odpravi gospodarska kriza, katere popuščanje že napovedujejo nekatera srečna znamenja. V ta namen naj pri bodočih mednarodnih pogajanjih služijo za podlago konstruktivne misli prvega zasedanja londonske konference.

Države, zlasti evropske naj odpravijo ali vsaj ublaže protekcionistične ukrepe, bodisi na avtonomen način, bodisi v soglasnosti z drugimi državami po dvostranskih ali mnogostranskih sporazumih, ki naj jih čim bolj prilagode svojim razmeram.

Gospodarsko zbližanje med posameznimi državami, ki je tako potrebno naj se ne izvede na način, ki bi škodoval drugim državam, pač pa tako, da bo ostalo načelo o državah z največjimi popusti glavno vodilo evropske trgovinske politike in bodo preference samo izjeme, upravičene s pravilno ureditvijo preferenčnega trga, ne pa sredstvo za še večje zvišanje carinskih meja za izdelke drugih držav.

Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca je prepričana, da s čisto gospodarskega stališča obstoje osnove, ki dopuščajo izvedbo gori naštetih misli, in nujno apelirajo na razne države, naj se kar najbolj potrudijo, da odpravijo ali vsaj ublaže vse vzroke nesporazumov, nastalih iz političnih momentov. Edino razčiščenje mednarodnega političnega položaja more znatno olajšati mednarodne trgovinske odnošaje, ki jim bodo brez tega neprestano grozile razne neznane in nepričakovane nevarnosti.

Prav tako je bila v celoti sprejeta resolucija

o pokrajinskih paktih,

ki pravi:

Regionalni pakti imajo svoj raison d'etre in so koristni, če pospešujejo: 1. združevanje držav, ki so si po svoji gospodarski strukturi sorodne. To velja zlasti za sosedne države in za učinkovito gospodarsko obnovo njihove politike; 2. da omogočijo carinsko zbliževanje med državami in obnovo mednarodnega trgovinskega režima.

Železniški aranžmani

Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca je prepričana, da je okrepitev železniškega prometa (potniškega in blagovnega) s stiki, ki jih ustvarja, in z izmenjavo blaga, ki jo opravlja med narodi, eden izmed glavnih činiteljev moralne in gospodarske obnove Evrope. Zato je potrebno, ako se hoče doseči okrepitev, da se izvede evropska mednarodna železniška proga, ki bi ustrezala splošnim interesom in bi imela posebne ugodnosti. V ta namen izraža željo, naj bi se sprejeli ukrepi, primerni za povečanje in izpopolnitev železniškega omrežja in za tehnično zboljšanje, pri čemer je treba upoštevati tudi nekatera popravila, skrajšanje prog, olajšave za tranzit in neobhodno potrebno znižanje tarif. Mednarodna parlamentarna trgovska konferenca misli, da je treba ustanoviti poseben mednarodni odbor, ki bi se mogel sestaviti v okrilju katere že obstoječih mednarodnih organizacij in bi imel dovolj pooblastil, da bi mogel proučiti in predlagati ukrepe, potrebne s stališča mednarodnega sodelovanja. Te ukrepe bi potem prizadete vlade ratificirale v svrho ustanovitve medevropske železniške zveze.

Soglasno je bila nato sprejeta resolucija

o ojačenju kupne moči kmetov,

ki je bila že objavljena, kakor jo je sestavil odbor za kmetijske zadeve.

Na dopoldanski seji tega odbora pred plenarnim zasedanjem, je prvi govoril francoski delegat **Tardy,** ki je očrtal razvoj pojma lastništva zemlje v posameznih državah in ugotovil splošnjo težnjo, da se ustvarijo manjše posesti, ki bi pridelovale relativno več poljskih pridelkov kakor velike posesti. Zagovarjajoč to tezo se je skliceval tudi na knjigo dr. Frangeša »O agrarni reformi«, ki je izšla v bulletinu mednarodnega agrarnega instituta v Rimu.

Alžirski delegat **Vagnon** je govoril o vlogi kapitala v poljedelstvu in opozoril na nezadostnost dosedanjih kreditnih ustanov.

Dr. Oton Frangeš je poudaril, da so agrarne reforme uspele samo v državah, ki so v njenem izvajanju pomnožile število srednjih kmetskih posesti. Države, kjer so nove posesti manjše kakor srednje, niso uspele z agrarno reformo. Glede zvišanja cen poljskih pridelkov je naglasil, da je ugodno sredstvo sklepanje preferenčnih dvostranskih pogodb, vendar pa preferenciali ne smejo biti majhni, temveč morajo segati do 100 odstotkov. Pri takšnem preferencialu se cene poljskih pridelkov v agrarnih državah morejo dvigniti pri izvozu do 300 Din, v agrarnih državah samih pa vsaj za 100 Din. Na ta način bi se moglo zelo hitro popraviti gospodarsko stanje agrarnih držav, ki bi v okvirju zvišanja cen svojih pridelkov postale čimdalje boljše konzumentke industrijskih izdelkov držav, ki jih izvažajo. Glede na agrarne kredite je poudaril, da dosedanje zakonske določbe vzhodnih evropskih držav v splošnem upoštevajo, da je treba kmetu v prvi vrsti ohraniti kreditno sposobnost in da se je ne sme omejevati Kmetsko prebivalstvo v teh državah je na najboljši poti, da pride iz naturalnega gospodarjenja v denarno in kreditno. Temu prebivalstvu je treba naglega in poceni kredita za njegove kratkoročne potrebe. Izmed dolgoročnih kmetskih kreditov enega dela sploh ni mogoče izterjati in to je ravno ona razlika med prejšnjo prometno vrednostjo, po kateri je kupil zemljo in njeno današnjo gospodarsko vrednostjo.

Javna dela in gospodarska obnova

Mednarodna parlamentarna trgovska konferenca misli, da so mnoge resolucije mednarodnega urada za delo, Društva narodov in njegovih organov ter razprave na valutni in gospodarski konferenci v Londonu zadosti pokazale, da predstavljajo javna dela tako v nacionalnem kakor v mednarodnem okvirju eno izmed sredstev za oživljenje gospodarskega delovanja in za ublažitev posledic krize.

V raznih državah se izvaja politika javnih del po raznih načelih glede na njihov značaj, financiranje, upravljanje in končni gospodarski rezultat, zaradi česar je izredno težko dognati zadovoljive zaključke.

Javna dela postajajo z vsakim letom najbolj bistveni del gospodarskih in socialnih programov posameznih vlad. Mednarodna ureditev javnih del bi mogla znatno koristiti pri oživljenju splošnega svetovnega gospodarskega delovanja. Zato naj Društvo narodov nadaljuje že začeto proučevanje tega problema in naj se posebno prizadeva pri zbiranju materiala o izkušnjah, pridobljenih v tem pogledu v posameznih državah, o vplivu javnih del na oživljenje gospodarstva in na delovni trg, ter naj sprejme načrt o združitvi nacionalnih prizadevanj v mednarodnem obsegu za uresničenje pobud na tem področju in olajšanje medsebojnega sodelovanja zainteresiranih vlad.

Nadalje je bila sprejeta resolucija

o stabilizaciji denarja

ki je bila prav tako že objavljena.

Popoldanska seja

Popoldne se je plenarna seja nadaljevala. Predsedoval ji je dr. Velizar Janković. Nadaljevala se je debata o kmetskih vprašanjih v zvezi z resolucijo kmetijske komisije. Ko je angleški delegat Dywson končal svoj govor o denarstvenih problemih, je dobil besedo jugoslovenski delegat dr. Vošnjak, ki je v daljšem govoru podal sliko kmetskih vprašanj. Nato so govorili španski delegat Cantos, jugoslovenski delegat dr. Slavko Šećerov in vodja poljske delegacije Iwanowski, ki so označili svoja stališča v zvezi s predloženo resolucijo, ki jo je skupščina nato tudi sprejela.

Resolucija

o kmetijstvu

se glasi:

MPTK misli, da dvostranski preferenčni dogovori morejo pripomoči k zboljšanju gospodarskega položaja poljedeljskih držav in da morejo povečati kupno moč za industrijske izdelke samo tedaj, če 1. se sklenejo v širini skale, ki naj gre vse do 100%, 2. če ukrepi za ozdravljenje kmetskih kreditov vselej upoštevajo različnost uporabe kmetijskih kreditov, zlasti o različnosti prejšnje vrednosti zemljišč in sedanjih pridelkov, ker te razlike kmet ni zmožen amortizirati s svojimi dohodki.

Nato se je začela debata o vprašanju izenačenja avtorskega prava. Govorili so jugoslovenski delegat dr. Ravnihar in belgijski delegat Albert, ki je pohvalil jugoslovenski zakon o avtorskem pravu. Jugoslovenski delegat Mita Dimitrijević je obrazložil resolucijo komisije in prečital njeno besedilo, ki ga je skupščina soglasno sprejela.

Resolucija

o mednarodnem izenačenju avtorskega prava

se glasi:

MPTK jemlje na znanje sporočila, ki jih je dal zastopnik Zavoda za mednarodno izenačenje privatnega prava glede poprejšnjega načrta zakona o prodaji in izjavlja, da se v mejah svoje pristojnosti zanima za vprašanja, ki se v njem tretirajo, ter ga prosi, naj jo obvešča o svojem delu na tem polju ter ji tako da priložnost, da v primernem trenutku predloži svoje predloge o tem vprašanju.

Z govorom predsednika naše Narodne skupščine dr. Koste Kumanudija je bila popoldanska plenarna seja mednarodne parlamentarne trgovinske konference, obenem pa tudi letošnja konferenca zaključena. V zunanjem ministrstvu so zvečer priredili svečan banket v čast vsem delegatom. Jutri se parlamentarci odpeljejo korporativno v Topolo, da se poklonijo manom pokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja. Med potjo si bodo ogledali tudi Šumadijo, predvsem pa venčansko vinogradniško zadrugo. Zvečer odpotujejo v Zagreb.

Svoji k svojim

Ljubljana, 18. septembra.

Akcija »Svoji k svojim«, ki je kot poseben odsek pridružena oblastnemu odboru Narodne odbrane v Ljubljani, je sklicala za nocoj gospodarski sestanek v dvorani zbornice za TOI, na katerega so bili povabljeni zastopniki vseh najvažnejših gospodarskih, socialnih in strokovnih organizacij in korporacij. Na dnevnem redu je bila predvsem določitev programa za teden akcije »Svoji k svojim« z devizo: kupuj domače blago.

Sestanek je otvoril s kratkim nagovorom predsednik akcije »Svoji k svojim« ravnatelj dr. Dular ki je poudaril, da je vsak narod v tej dobi avtarkije navezan predvsem na konzum domače produkcije. Na predlog vojvode Trifunovića-Birčanina je bilo pred kratkim sklenjeno, naj bi se vršil pod devizo »Kupuj domače blago« poseben propagandni teden od 7. do 13. oktobra po vsej državi. V smislu tega načrta naj bi se vršil dne 7. oktobra v Ljubljani velik nacionalni gospodarski miting, na katerem bi sodelovali predstavniki vseh gospodarskih, kkulturnih nacionalnih in strokovnih organizacij. Za isti dan pravlja Sokolska konjenica v Ljubljani razvitje prapora in vodstvo akcije je že storilo potrebne korake, da bodo Sokoli to svojo manifestacijo pridružili mitingu. Razen Sokolov bi sodelovali pri akciji tudi četniki in streljačke družine. Mimo propagandnih prireditev bi se vršila stalna propagandna akcija po radiu, časopisju, lepakih in kinu. Celotna akcija naj bi se zaključila s koncertom trboveljskih slavčkov.

Na podlagi poročila dr. Dularja se je nato razvila kratka debata, v katero so posegli med drugimi podpredsednik Zbornice za TOI Rebek, zastopnik organizacije aranžerjev, ravnatelj grosupeljske vrvarne Dular, zastopnik Združenja trgovcev Fabiani itd. V splošnem so vsi govorniki podčrtavali potrebo enotne nacionalne gospodarske akcije ter poudarjali, da je takšno gibanje stvar vseh gospodarskih in konsumentskih slojev. Na koncu je zborovanje odredilo podrobnosti glede izvedbe propagandnega tedna in mitinga, s katerim se bo ta teden pričel. V glavnem so bili določeni vsi govorniki za veliko manifestacijsko zborovanje 7. oktobra.

Poljsko odlikovanje ministra dr. Novaka

Beograd, 18. septembra. AA. Poslanik poljske republike g. Vladislav Schwarzburg-Günther je danes izročil ministru za socialno politiko in narodno zdravje dr. Franu Novaku red Poloniae restitutae I. stopnje. S tem redom ga je blagovolil odlikovati predsednik poljske republike.

Pristojnost mestnih občinskih uprav

Beograd, 18. septembra. p. Ministrstvo za notranje zadeve je objavilo navodilo o enotnem izvajanju člena 89. zakona o mestnih občinah, ki govori o tem, kako imajo mestne občine postati pristojne za svoje ozemlje kot oblasti 1. stopnje. Glede na to bodo spadali v njihovo kompetenco posli, ki se tičejo zdravstvenih in veterinarskih zadev, tržnih zadev po določilih o življenjskih potrebščinah, o pobijanju draginje in o merah, posli civilnih zadev in gasilstva, čiščenje in vzdrževanje cest, kanalov itd. Ko bo stopil v veljavo novi zakon, preneha na ozemlju mest pristojnost dosedanje oblasti I. stopnje, glede teh poslov, v kolikor jih že doslej mesta niso izvrševala. Vse nedovršene zadeve, ki se nanašajo na te posle, se najkasneje v 15 dneh potem, ko stopi novi zakon v veljavo, prenesejo v kompetenco mestnih občinskih uprav, ki jih imajo dovršiti.

Odgoditev balkanske konference

Carigrad, 18. septembra. w. Predsednik balkanske konference Hasan Bej je izjavil novinarjem, da je bila peta balkanska konferenca odgodena iz treh vzrokov. Najprej je sporočila Jugoslavija, da ne bo poslala nobenega zastopnika h pogajanjem, iz Albanije na vabilo sploh ni prišel noben odgovor in končno je tudi Bolgarija odklonila udeležbo na konferenci. Upa, da se bo konferenca vendarle vršila meseca oktobra, kar se bo odločilo prihodnje dni v Ženevi.

Izpust internirancev v Avstriji

Dunaj, 18. septembra. w. Kakor poročajo »Wiener Neueste Nachrichten«, je bil general Schneller, ki je zavzemal vodilno mesto v razpuščenem republikanskem Schutzbundu, izpuščen iz koncentracijskega taborišča v Wöllersdorfu. Obenem sta bila izpuščena tudi prejšnji socialno-demokratski poslanec Horvateck in bivši poslevodeči dunajski občinski svetnik Weberl. Na prošnjo kmetijskih krogov je bilo izpuščenih iz koncentracijskih taborišč 400 narodnih socialistov, ki niso bili direktno udeleženi pri prevratu meseca julija.

Marksistična zarota v Španiji

Madrid, 18. septembra. AA. Desničarski list »Informaciones« priobčuje podrobnosti o senzacionalni zaroti socialistov in komunistov. Zarotniki so hoteli postreliti ministre na dan prenosa ostankov kapetanov Gallana in Hernandeza, ki sta bila ustreljena v Jaci tik pred izbruhom španske revolucije. Zarotniki so se hoteli nato polastiti Madrida in uvesti proletarsko diktaturo z Largom Caballerom na čelu.

Dr. Joža Bohinjec:

Zdravniki in delavsko bolezensko zavarovanje

Ministrstvo za socialno politiko je potrdilo kolektivno pogodbo, ki jo je sklenil Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu z »Zvezo zdravnikov delavskega zavarovanja kraljevine Jugoslavije«. Pogodba ureja pravice in dolžnosti zdravnikov v službi uradov, zavodov in ustanov delavskega zavarovanja. Veljavnost pogodbe je določena na dobo petih let in se more šele po preteku te dobe odpovedati. Ta doba je morda malo predolga; vendar pa bo s tem dana možnost, da oba interesenta problem zdravniške službe v delavskem zavarovanju na podlagi praktičnih izkušenj do podrobnosti proučita in se tako usposobita, da to velevažno vprašanje uredita v zadovoljivejši obliki.

V delavskem zavarovanju je vprašanje ureditve zdravniške službe najvažnejša naloga, ki jo ima rešiti zavarovanje, odnosno državna zakonodaja. Zdravstvena služba spada k najvažnejšim in bistvenim nalogam zavarovanja. Težnje zavarovalnice morajo iti za tem, da svojo zdravstveno službo po najmodernejših vidikih izpopolni in tako doseže, da so zavarovanci zdravljeni uspešno, hitro in ekonomično, kolikor je to po moderni zdravniški vedi sploh mogoče. Zato igrajo in morajo igrati v zavarovanju zdravniki najvažnejšo ulogo.

Dobri ureditvi zdravniške službe v delavskem zavarovanju se mora vse drugo podrediti. Služba zdravnika v delavskem zavarovanju je skrajno težka in odgovorna, pogosto izredno mučna in neprijetna. Zdravnik je v bolniškem zavarovanju pravi frontni vojak, ki mora prvi in pogosto tudi sam premagati vse težave, ki jih v njegovo ordinacijo prinaša novodobno bolniško zavarovanje, ki sprošča v človeku mnogo nemoralnih strasti in poželenj. Zavedati se mora, da v službo delavskega zavarovanja spadajo samo dobri in skrajno vestni zdravniki, ki so sposobni, da se poglobe v dušo zavarovancev, v njihove socialne težave, v njihova moralna gledanja in v kulturno stopnjo. Ako kje, velja zlasti v zavarovanju načelo, da zdravnik ne zdravi bolezen, marveč človeka.

Problem ureditve zdravniške službe v zavarovanju ni samo ali v prvi vrsti materielnega značaja, kar zdravniki v svoji zahtevi po prosti izbiri zdravnikov sami poudarjajo, temveč v enaki ali morda v še večji meri moralnega in etičnega značaja. Odnos bolnika do zdravnika mora sloneti na moralnih načelih, ako naj bo zdravljenje uspešno. Zato morata biti i zdravnik i bolnik sposobna, da ta odnos prepletata z moralnimi in etičnimi nitkami Toda ne zapirajmo oči pred dejstvom, da danes skoraj v človeški družbi ni ustanove, v kateri bi se morali boriti z več nemoralnimi instinkti, kakor ravno v zavarovanju. Nikjer se interesi tako ne križajo, kakor v zavarovanju. Te interese spraviti v harmoničen sklad, je umetnost, kateri ni bil še nihče do danes dorasel. Nimamo zato države, ki bi problem zdravniške službe zadovoljivo rešila. Niti Nemčija, ki je domovina zavarovanja, tej nalogi ni kos in s stalnimi reformami išče izhoda iz gozda zamotanih vprašanj.

V iskanju po zadovoljivi rešitvi zdravniške službe so ustvarili več sistemov zdravniške službe v socialnem zavarovanju. Najstarejši in najrazširjenejši je sistem vezane zdravniške službe, po katerem se more zavarovanec v slučaju bolezni obrniti le na svojega rajonskega zdravnika, izvzemši nujne slučaje. Nasprotje temu sistemu je sistem proste izbire zdravnika z raznimi variacijami. Danes se ta sistem uveljavlja v mnogih državah, zlasti v onih, v katerih sloni zavarovanje na močnih finančnih temeljih. Prosta izbira zdravnika je gotovo ideal. Toda v praktični izvedbi zadeva ta sistem na nebroj težav in nevarnosti, katere je treba paralizirati z raznimi nesimpatičnimi in pogosto tudi nesocialnimi kavtelami. Prosta izbira zdravnikov prinaša s seboj zlasti veliko nevarnost za finančno ravnotežje v zavarovanju. Ta nevarnost je najtežji razlog proti uvedbi proste izbire, kajti ako ni idealno urejen, pomeni za zdravnika večje zasužnjenje kakor vezana zdravniška služba, o kateri pravijo zdravniki, da jemlje njim svobodo dejanj in nehanj.

V jugoslovanskem zavarovanju do danes nismo imeli enotno urejene zdravniške službe, ki bi bila kolektivno pravno urejena. Z novo pogodbo smo dobili prve pravne temelje za ureditev zdravniške službe po enakih načelih za vse državno ozemlje. Pogodba sloni na načelu vezane zdravniške službe in je podčrtano, da sistem proste izbire zdravnikov za naše razmere ni izvedljiv. Na ta način imamo tele tipe zdravnikov v našem delavskem zavarovanju: zdravnike po kolektivni pogodbi, zdravnike po posebni individualni pogodbi (specialisti in zdravniki v zdravstvenih ustanovah), pomožne zdravnike (praktikanti) in zdravnike uradnike po službeni pragmatiki s pravico do stalnosti in pokojnine. Zdravniki uradniki imajo biti postavljeni v krajih z nad 800 zavarovanci Zdravniki specialisti naj imajo položaj in značaj zdravnikov uradnikov. S temi predpisi so utrjene in razširjene eksistenčne možnosti zdravnikov. V vprašanju honorarja osvaja pogodba princip pavšalnega honorarja po členu in na leto. Le izjemoma je priznan honorar po posameznih storitvah. Pavšalni honorar je določen po številu članov, ki spadajo v zdravnikov rajon. Honorar znaša do 50 članov Din 1800 letno in narašča tako, da pri 701 do 800 članih doseže Din 25.200 letno. Ta skala je utrjena na podlagi povprečne zavarovane dnevne mezde 24 Din in se mora pri zvišanju ali padcu mezde za več kakor 20% primerno spremeniti. Na ta način so honorarji prilagodeni finančnemu položaju zavarovanja. Honorarji po pokrajinah niso diferencirani ter je merodajna povprečna zavarovana mezda v državi. Pogodba priznava zdravnikom zavarovanje za slučaj nesreče v službi ali za slučaj obolenja na nalezljivi bolezni. Za slučaj bolezni so pa zavarovani samo zdravniki uradniki.

Reševanje sporov je pridržano posebnemu razsodišču, kateremu predseduje poklicen sodnik. Pogodba priznа tri pritožne instance. Sedanjim zdravnikom so pridobljene pravice v celoti varovane in ne morejo biti prisiljeni, da pristanejo na novo pogodbo. Zato v Sloveniji ne bo bistvenih sprememb.

V interesu dobrega razvoja našega zavarovanja je, da so iz zavarovanja izločeni spori med uradom in zdravniki, da imata tako oba činitelja možnost zbirati gradivo za boljšo in zadovoljivejšo rešitev tega nad vse zamotanega vprašanja. Vsa skrb mora biti vedno posvečena zdravju zavarovancev. V tem duhu je treba razlagati tudi vse določbe nove pogodbe, zlasti besede: zdravniki so dolžni, da pri zdravljenju članov postopajo vestno in z največjo skrbnostjo ter se morajo z vsem svojim zdravniškim znanjem truditi, da bolnim članom vrnejo zdravje in sposobnost za delo.

Kongres Fidaca

Beograd, 18. septembra. AA. Od 22. do 30. septembra bo v Londonu 15. redni letni kongres medzavezniške federacije bojevnikov. Jugoslovensko delegacijo bo vodil predsednik jugoslovenskega FIDAC-a Ljubomir Stefanović, njeni člani pa bodo za združenje rezervnih častnikov Milan Jovanović, podban v p., za zvezo dobrovoljcev podpolkovnik Lujo Lovrić in za združenje vojnih invalidov Božidar Nedič. Kot stalni član sveta FIDAC-a je dodeljen jugoslovenski delegaciji tajnik našega poslaništva v Parizu Miljutin Mirković. Na dnevnem redu kongresa so organizacija miru in vprašanja, ki posredno ali neposredno zanimajo člane medzavezniške federacije bojevnikov.

Šef francoskega generalnega štaba v ČSR

Budjejevice, 18. septembra. d. Včeraj je prispel semkaj šef francoskega generalnega štaba Maurice Gamelin, ki bo prisostvoval letošnjim vojaškim manevrom na Češkoslovaškem. V njegovem spremstvu sta tudi načelnik operacijskega oddelka francoskega generalnega štaba polkovnik Dame in načelnik kabineta šefa generalnega štaba podpolkovnik Ricard.

Smrt češkoslovaške letalke

Hradec Kralove, 18. septembra. d. Včeraj je padlo pri vasi Ruseku na zemljo letalo »š 18«, last Masarykove letalske lige. Pri nesreči se je ubila znana letalka Valentova. Podpolkovnik Zeleny, ki je letalo pilotiral, je bil hudo ranjen in je med prevozom v bolnico umrl. Letalo je zašlo v višini 500 m v vrtinec in se ni moglo več vzravnati ter je treščilo z vso silo na tla.

Militarizacija mladine v Italiji

Rim, 18. septembra. AA. Ministrski svet je sprejel uredbo o vojaški pripravi mladine med 8. in 21. letom potom balilskih društev in drugih fašističnih mladinskih organizacij. Rezervisti se bodo vežbali ob nedeljah v oddelkih milice. Vse te vojaške vaje bodo pod vodstvom generalov.

Švedski prestolonaslednik v Grčiji

Atene, 18. septembra. AA. Švedski prestolonaslednik in njegova soproga sta prispela v Patras. V četrtek bosta obiskala Atene.

Otvoritev nizozemskega parlamenta

Haag, 18. sept. AA. Danes se je na običajni ceremonijalni način začelo novo zasedanje nizozemskega parlamenta. Kraljica Viljemina je prišla v parlament s prestolonaslednico Julijano in svojim spremstvom. Prestolna beseda poudarja med drugim, da tudi Nizozemska v čim dalje večji meri čuti posledice gospodarske in moralne krize, ki je objela ves svet. Razvoj gospodarskega življenja na Nizozemskem in v nizozemski Indiji povzroča velike skrbi. Na vsem svetu se kaže nova tendenca po oboroževanju. Čeprav si nizozemska vlada zelo prizadeva, da ne bi te težnje prodrle, ima vendarle dolžnost upoštevati potrebe obrambe države.

Ko je kraljica Viljemina prečitala prestolno besedo in še preden je po starem običaju vstal najstarejši poslanec, da pozove parlament, naj z vzkliki pozdravi vladarico, je nenadoma vstal komunistični poslanec Rustan, po rodu iz nizozemske Indije, in začel manifestirati v duhu svoje stranke. To je pri drugih poslancih zbudilo silno ogorčenje. Rustana in še dva druga komunistična poslanca so poslanci takoj izrinili iz dvorane, poslanci so pa kraljici priredili viharne ovacije.

Bolgarska kraljica v Neaplju

Neapelj, 18. septembra. AA. Davi je prispela semkaj bolgarska kraljica Ivana. Na postaji so jo sprejeli italijanska kraljica Helena, italijanski prestolonaslednik in člani dvora.

Mellon obtožen utaje davkov

Washington, 17. septembra. AA. Ameriške davčne oblasti so vložile tožbo proti bivšemu ameriškemu finančnemu ministru Mellonu in zahtevajo, naj plača nad 3 milijone dolarjev zaostalih davkov. Obenem zahtevajo plačilo milijona dolarjev globe, ker ni izpolnil davčnih obveznosti. Tožba trdi, da je Mellon za svojega ministrovanja izdelal in izvajal pravcat načrt, da bi se izognil plačevanja davkov.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za sredo: Večinoma oblačno, od časa do časa deževno. Hrokalno.

Zobni kamen resna stvar je!
Kalodont le rabi, če Ti zdravja mar je!
SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Naši kraji in ljudje

Dva sestanka županov gornjegrajskega sreza

Ljubno, 18. septembra

V petek sta se v Ljubnem ob Savinji v lokalu občinske uprave vršila kar dva važna sestanka vseh županov gornjegrajskega sreza in občinskih funkcionarjev. Na dopoldanskem sestanku so poročali predsednik županske zveze g. Babnik, tajnik začasne uprave razlaščenih veleposestniških gozdov g. Brnčič ter nadsvetnika inž. Urbas in Puppis o izvedbi agrarne reforme v našem srezu. Poročila imenovanih gospodov, posebno še poročilo g. Brnčiča, so bila vzeta na znanje z odobravanjem in splošno željo, naj se z vsemi sredstvi in poudarkom dela na tem, da se agrarna reforma v tem srezu nujno izvede, ker bo to brez dvoma v splošno korist, še posebno pa v korist malega človeka.

Popoldne pa se je vršil drug sestanek, odnosno seja Županske zveze za srez Gornji grad, na katerem sta ob polnoštevilni udeležbi poročala predsednik Babnik in tajnik kr. banske uprave g. Gorkič; na dnevnem redu sta bila uredba in štatut o občinskih uslužbencih, izvajanje občinskega proračuna in slučajnosti. Posebno izčrpno, jasno in vsem razumljivo poročilo je podal k prvi točki banovinski tajnik gospod Gorkič. Razvila se je o predmetu poljudna, za občinske funkcionarje potrebna in prekoristna debata, kakršnih bi ne bilo nikoli preveč. V interesu vseh občinskih funkcionarjev kakor tudi oblastev bi bilo, da bi se taki sestanki pogosteje vršili. Vsem poročevalcem velja presrčna zahvala

Velik napredek letalskega prometa

Ljubljana, 18. septembra

Kratko smo že beležili statistične podatke o letošnji seziji prometnega letalstva v dravski banovini. Ker je napredek od lanskega leta naravnost kolosalen, bo vso našo javnost nedvomno zanimala podrobna statitika.

Na progi Ljubljana-Zagreb je letelo 108 potnikov, od teh 101 Jugosloven in 7 inozemcev. Na progi Ljubljana-Sušak 697 potnikov, od teh 549 Jugoslovenov in 148 inozemcev. Na progi Ljubljana-Celovec (v avgustu so leteli le dvakrat tedensko) je bilo 35 potnikov, od teh 26 Jugoslovenov in 9 inozemskih.

Iz Ljubljane je odletelo v letošnji sezoni: 840 potnikov, od teh 543 moških, 266 žensk in 31 otrok. Jugoslovenov je bilo 676, inozemcev pa 164. Prtljage je bilo prenešene 12.600 kg, robe 306 kg in pošte 43 kg 121 gr. Frekvenca je bila povprečno 75 odst. Od 251 predvidenih letov je bilo izvedenih v odrejenem času 245, povprečno tedaj 98.5 odst. Sigurnost prometa je bila 100 odst. V Ljubljano je dopotovalo 822 potnikov.

Celotni zračni promet s potniki, ki so dopotovali in odpotovali v Ljubljano, znaša tedaj 1662 potnikov, dočim je celotni zračni promet v vsej državi lani znašal 1947 potnikov.

Zadružni dom v Črnomlju

Črnomelj, 18. septembra.

Letošnjo pomlad se je pričela akcija za ugradbo Zadružnega doma v Črnomlju. Prekoristna misel je zorela in je našla mnogo navdušenih pristašev. Te dni se je v hotelu Lakner v Črnomlju vršila važna seja načrstva in nadzorstva novoustanovljene Kmetijske zadruge. Ob sodelovanju sreskega načelnika, vladnega svetnika g. dr. Trstenjaka in po izčrpnem referatu sreskega kmetijskega referenta g. Emerana Stoklasa, ki sta oba bila duša cele lepe zamisli, je odbor sklenil da se takoj prične z graditvijo doma, ki naj bo zgrajen na prikladnem prostoru v samem mestu.

V domu bodo kleti in skladišča za vnovčevanje kmetijskih pridelkov odnosno za njihovo zamenjavo za razne kmetijske potrebščine, čistilna postaja itd. H gradbenim stroškom bodo prispevale razen sreskega kmetijskega odbora seveda tudi vse občine in vse kmetijske organizacije vsega sreza. Podporo je dala tudi banovina, odzvali pa so se tudi mnogi domačini. Vsem iskrena hvala!

Čeprav je delež 50 Din za revne belokranjske kmete precej visok, šteje zadruga že v samem njenem začetku lepo število zadrugarjev, ki pa še vedno raste. Kmetje pač uvidevajo potrebo izmenjave dobrin, ki jih je na drug način le silno težko spraviti v denar, a potom dobro organizirane produktivne in vnovčevalne zadruge jim bo kupčevanje olajšano.

Obširno in praktično urejeno stavbo zadružnega doma, ki bo v ponos vsemu srezu, bo mogoče spraviti pod streho že do konca letošnjega leta, dočim bodo instalacije dogotovljene šele spomladi, nakar bo zadruga takoj lahko pričela s svojim prekoristnim delom.

Pri želodčnih težkočah, zgagi, zmanjšanem občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspanosti povzroči kozarec **»Franz Josefove« grenčice** takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave **»Franz Josefovo« vodo** kot važen pripomoček proti griži, kakor tudi želodčnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico.

Umor matere, ki razburja vso Dolenjsko

20-letni morilec je priznal, da je s polenom potolkel 50-letno Marijo Pustovo, mater osmih otrok

Ribnica, 18. septembra.

Dolenjo vas pri Ribnici razburjajo v zadnjih letih razni zločini. Lani so strašili tam trije roparji, potem je prišlo do krvavega dogodka v neki rodbini, bilo je nič koliko tatvin, a najstrašnejši od vseh je zločin, ki se je dogodil včeraj dopoldne. Sosedje so našli umorjeno daleč na okrog znano in spoštovano posestnico Marijo P u s t o v o, ki je bila stara 56 let in mati osmih otrok.

Sosedje pripovedujejo

o zločinu tole: Marija Pustova je prišla ob 11. domov s polja, da bi skuhala kosilo družini, ki je kopala krompir. Doma je bila popolnoma sama. Nekaj minut po 11. je izpred hiše klicala sosedo Ivano Bojčevo, naj pride k njej, da ji bo nekaj važnega povedala. Bojčeva, ki je tudi sama pripravljala kosilo, se je naposled pozivu odzvala in Pustova ji je pripovedovala, da je našla v hiši nekega moškega, ki je premetal posteljo in iskal tudi nekaj po omarah. Ko ga je vprašala, kaj išče, je naglo odšel, ona pa je še zaklicala za njim, da ga bo naznanila, če je v hiši kaj zmanjkalo. Pustova sprva ni hotela izdati sosedi, kdo je bil sumljivi obiskovalec, naposled pa ji je le povedala, da je bil to — Zobčev fant.

Bojčeva je novico že spotoma povedala sosedi Mariji Hrenovi in sosedu Janezu Pogorelcu, ki je pozneje krenil k Pustovim, da bi tudi sam slišal, kako je bilo z obiskom sumljivega fanta. Mož je postal pred oknom, pogledal je v vežo in ker ni bilo nikogar ne videti, ne slišati, je ves začuden zaklical: Kje pa ste?

Ker ni bilo odgovora, je stopil v kuhinjo in tam našel Marijo Pustovo ležečo v krvi na tleh z razbito glavo in z izkaženim obrazom. Prestrašen je klical sosede, ki so takoj prihiteli ter z grozo motrili umorjeno gospodinjo. Pozvanim orožnikom se je od vsega pripovedovanja sosed in sosedov zdel takoj najbolj važen in sumljiv

obisk Zobčevega fanta

v hiši umorjenke. Ivanka Bojčeva je ponovila, kar ji je bila povedala nesrečna Pustova, zakonca Marija in Janez Hren pa sta pristavila, da sta videla 20 letnega Karla Zobca prihajati iz Pustove hiše. Najprej ga je videla žena, kako uro pozneje pa mož. Orožniki so se takoj podali k Zobčevi hiši, ki je sredi vasi. Fanta so našli v hlevu, jer je stregel živini. Ko so mu napovedali aretacijo, ni bil prav nič razburjen. Odvedli so ga v Pustovo hišo, kjer je pred truplom umorjenke mirno odgovarjal na vsa vprašanja: »Jest jo najsm!«

Pogled na žrtev strašnega zločina ga ni niti malo razburjal. Mirno je poslušal tudi sosede, ki so orožnikom opisovali odkritje zločina in tudi njegovo sumljivo pohajanje okrog Pustove hiše.

Ko so ga orožniki vprašali, kje je bil ves dopoldan, je odvrnil, da je preobračal otavo na Križni loki. Popoldne pa so se orožniki prepričali, da to ni bilo res. Zaradi dolgotrajnega deževja je bila otava na Križni loki že vsa segnita ter preraščena od poganjajoče trave.

Tisti dan in tudi prej je ni nihče preobračal.

Orožniki so napravili hišno preiskavo tudi na Zobčevem domu, fant pa je med tem vklenjen in zastražen sedel v izbi. V izbi je bilo tudi nekaj sosedov, ki so silili vanj z vprašanjem, kaj je počel v Pustovi hiši. Drugi so mu spet prigovarjali, naj pove resnico. Fant pa je vsem, kakor prej pred truplom umorjenke, odgovarjal: »Jest jo najsm!« — Enemu, ki je motril njegovo obleko in srajco, pa je nekam ironično dejal: »Le glej, ne boš ničesar našel!«

Ko je tudi sodna komisija pod vodstvom sodnika g. Tschinkla opravila svoje delo, so orožniki osumljenca odvedli v Ribnico.

Zločinčevo priznanje.

Zobec, ki so ga zasliševali najprej na občinskem uradu, potem pa na orožniški postaji, je naposled spoznal, da si je ves zagovor pokvaril s svojo lažjo o preobračanju otave. Priznal je, da se je vrnil v Pustovo hišo ves jezen, ker je slišal, kako ga je Pustova pred svojo sosedo obdolžila tatvine. Že pred hišo je pobral debelo poleno ter udaril z njo gospodinjo, ko je sedela v kuhinji in lupila krompir. Pri opisovanju napada pa je venomer zatrjeval, da ni hotel žene pobiti do mrtvega. Trdil je tudi, da jo je udaril samo enkrat in da je takoj omahnila in zavpila: O, joj! Ko je obležala na tleh, je tekel domov in ostal tam, dokler niso prišli ponj orožniki.

Karol Zobec še ni dopolnil 20. leta in je po vsej vasi in okolici na slabem glasu. Vaščani so ga opisovali kot trmastega in razburljivega fanta, nekateri pa so že precej časa sumili, da krade. Fant je tudi staršem in sestram delal hude preglavice.

Žrtev mladega zločinca, Marija Pustova, pa je bila splošno znana kot zelo skrbna mati in dobra gospodinja. Lepo je vzgojila osem otrok. Najmlajši obiskuje v Ljubljani četrti razred gimnazije. Prebivalci Dolenje vasi in vse ribniške doline toplo sočustvujejo z nesrečno družino, ki je na tako tragičen način izgubila svojo dobro mater.

Cela kampa pred sodniki

Mali kazenski senat sodi vlomilce, tatove in sleparje — Razprava pozno v noč

Ljubljana, 18. septembra

Pestra družba je sedela danes na zatožni klopi pred malim senatom. Raznih vlomov in sleparij je bilo obtoženih 12 izgubljencev, med temi tudi prav mladi ljudje, ki jim ne diši pošteno delo. Dolgotrajno razpravo je vodil g. Fran Orožen, obtožbo je zastopal g. dr. Hinko Lučovnik, obtožence pa je branilo kar 6 odvetnikov in stražilo 5 paznikov. Prišle so na dan prav čudne zanimivosti iz življenja kriminalnih tipov. Vrstile so se pred sodniki mnogotere slike, kako so vlamljali, kako so sleparili, kako trgovali s ponarejenimi hranilnimi knjižicami.

V spominu je zlasti drzni vlom v stanovanje arhitekta Mihajla Osolina na Cankarjevem nabrežju, izvršen 12. februarja. Tu sta dva vlomilca odnesla razne zlatnine, srebrnine, raznih dragocenosti in starinskih stvari za 15.080 Din. Načrt za vlom je bil domenjen že v ljubljanskih zaporih. Mlad vlomilec je kar v aktovko metal zlatnino, potem pa je plen delil s pajdašem na polovico.

Drug velik vlom je sledil 22. junija v pisarno knjigoveznice Ivana Bonača. Izginilo je iz blagajne 10.189 Din, pripravljenih za delavce. Vlomilec Tone Pogačar se je splazil skrivaj v pisarno, po vlomu je preskočil dvorišče knjigoveznice in prišel na dvorišče Jadransko-podunavske banke. Tu se je skril v smeti. Že drugo jutro so ga prijeli.

Druga poslovna družba, ki ji je načeloval mesar Janez Pregelj, je ponarejala hranilniške knjižice in jih skušala spraviti v promet. Pa ni šlo. Štirje kompanjoni so tuhtali in govorili: »Koga bi lahko nabiksali?« Ponaredili so 2 hranilni knjižici Ljudske posojilnice tako, da so napravili iz 1000 Din vloge kar 15.000 Din in iz vloge 400 Din 12.000 Din. A jih nikakor niso mogli spraviti v promet. Osleparili so samo dve osebi za 750 Din, potem pa so se bahali, da so vendarle dva kmeta pošteno nadrli...

Druga dva kompanjona te pestre družbe Viki Kokalj in Maks Gantar sta se spravila na sleparije z zavarovalnimi policami, dalje s špekulacijami na vojno škodo in ponarejanje hranilnih vlog. Posamezno ali skupno sta oskubila 15 kmetov za najrazličnejše zneske od 10 Din do 3540 Din. Najbrezvestneje sta sleparila ubogega posestnika Jakoba R. iz Bitenj pri Kranju, obrala sta ga za najmanj 6000 Din in mu nazadnje podala v jamstvo ponarejeno knjižico. Sleparije sta vršila kar obrtoma, povsod sta se predstavljala za poštena agenta ljubljanskih zavarovalnic in za revizorja. Ponaredila sta bila hranilno knjižico Vzajemne posojilnice v Ljubljani z vlogo 10 Din ter vpisala 86.760 Din, drugo pa Kmetskega hranilnega in posojilnega doma z vlogo 10 Din na 79.600 Din. Obe knjižici sta zastavila, izdala pa sta tudi lažne menice.

Celotna družba ima na vesti še marsikaj sleparij, tatvin in vlomov po ljubljanski okolici. Obtoženci so pred sodniki hladno priznavali svoje grehe. Niso mnogo olepšavali, pač pa skušali drug drugega še nekoliko »potunkati«. Razprava je trajala pozno v noč in bo sodba šele naknadno razglašena.

Povratek rojakov v tujino

Ljubljana, 18. septembra

Naši dragi rojaki iz Nemčije in Nizozemske, ki so srečni in zadovoljni prebili nekaj tednov v domovini, so se včeraj spet zbrali v Ljubljani in se z večernim brzovlakom odpeljali nazaj čez meje. Vsem je bilo letos izredno všeč, niso se mogli načuditi cenenemu življenju zlati na deželi. Zato so se založili za pot s to in ono dobroto, da jim bodo spomini in vtisi ostali iz domovine čim dalje ohranjeni v podobi njenih plodov. Na banski upravi pa so tudi dobili lepo popotnico in sicer 500 lepo vezanih poučnih in zabavnih knjig iz lanske velike knjižne zbirke naših akademikov.

Na kolodvoru so se od bratov in sester pred povratkom v daljno tujino poslovili poleg številnih svojcev nekateri njihovi prijatelji in znanci, železniška uprava pa jim je dala poseben, velik vagon, da so lahko v njem nemoteno potovali do Monakovega. Odpotovalo je okrog 60 mož in žensk, lepo število upokojencev iz Nemčije kakor iz Holandske pa je ostalo v domovini, kjer bodo na jesen življenja uživali blagodat trdo prislužene rente.

Vasovalca je obstrelil

Gornja Radgona, 17. septembra

V noči na torek 11. t. m. je Karlo France, posestnikov sin iz Brengove, v družbi tovarišev popival v gostilni Jakoba Kozarja v Kunovi pri Negovi. Zaužiti alkohol je družbo ojunačil za ponočno vasovanje. Sklenili so, da se zglasijo pri Tončki Slekovčevi v Kunovi.

Ko se je družba napotila proti posestniku Francu Slekovcu v Kunovi, je naletela na družbo treh moških, med katerimi sta bila tudi Slekovec Franc in Kreft Jožef iz Kunove. Kakor je dognala orožniška preiskava, je Karlo Franc brez povoda začel kamenjati na cesti stoječo moško družbo, pri čemer je zadel Slekovca v glavo, Krefta Jožefa pa je nato, ko je prispel do njih, s kamenjem precej poškodoval na glavi in vratu. Med tem je Slekovec pobegnil pred nasilnežem in se potem doma odpravil k počitku v seno. Ker se je bal, da ne pride za njim Karlo in ga napade, se je oborožil z lovsko puško.

Kmalu je prispela Karlova družba in začela klicati Tončko, ki jim pa ni hotela odpreti. Ko je šel nato Karlo France okrog hiše, je opazil Slekovca Franca. Karlo je potegnil žepni nož ter skočil za Slekovcem, ki je oborožen s puško zaklical grozečemu Karlu Francetu prav po vojaško: »Stoj«. Ker Karlo ni obstal, je Slekovec ustrelil in zadel Karla v dlan levice in v desno stran trebuha. Poškodovani Karlo France je zbežal k sosedi Antoniji Fleisingerjevi ter tamkaj obležal. Slekovec je pogledal okrog hiše še za ostalimi fanti in udaril Janeza Simoniča po hrbtu in glavi s puškinim kopitom.

Tovariši so Karla Franceta zjutraj okrog 6. prenesli k zdravniku dr. Vilku Weixlu pri Sv. Troiici. Slekovec Franc se je drugo jutro sam napotil na orožniško postajo ter ovadil zadevo. Ker ni imel orožnega lista, mu je bila puška odvzeta. Za poškodbe se bo zagovarjal pred sodiščem.

Med blaznico in kriminalom

Jakob Mrzlikar izročen sodišču

Ljubljana, 18. septembra

Zasliševanje Jakoba Mrzlikarja na policiji, ki je včeraj trajalo ves popoldan do 7. in zaslišanje nekaterih prič je brezdvomno potrdilo prvotno domnevo, da morilec svoje žene duševno ni povsem v redu. Njegove izpovedi so precej zmedene in nejasne, pri tem pa se mu ves čas tresejo roke. Z ženo je živel v blaznem, neznosnem zakonu, in kakor kaže, je prišel v jetniško celico kakor v miren pristan. Kakor je bila ona mnogo starejša od njega, tako je bila tudi duševno močnejša, on pa je v zakonu z njo moralno in telesno povsem propadel. Prezirala ga je, ga zmerjala z barabo in vlačugarjem, v njem pa je rasla mržnja proti nji in strah, da ga misli spraviti s poti. Osumil jo je, da ga hoče zastrupiti, in je pred kratkim prinesel na mestni fizikat v preiskavo klobaso, ki mu jo je dala za kosilo. Dan pred umorom, v nedeljo, je obiskal svojo sestro Marijo, ki je poročena v Zeleni jami. Vse zadnje dni je bil neizrečeno potrt in sestri je nejasno izjavil, da tega zakonskega življenja ne more več prenašati in da bo vsemu napravil kraj. Sestra se je bala, da si bo sam kaj napravil. Ko ga je vprašala, kje zdaj stanuje, je povedal: — Prenočujem tam, kjer me pač najde noč. Obiskal je tudi brata Franceta, ki je za hišnika nekje na Bleiweisovi cesti, in tudi nanj je napravil precej zmeden vtis.

Policijski nadzornik g. Macarol, ki vodi preiskavo, je zaslišal več prič, med njimi tudi njegovega brata in dve sestri. Ena izmed sester je prav tako živčno bolna kakor on, a njegova mati je umrla v blaznici. Te podrobnosti zadosti jasno osvetljujejo vzrok in značaj viškega umora. Jakob Mrzlikar je bil že sam po sebi dovolj neuravnovešen in slab, da bi bil težko deležen velike sreče v življenju. Ko mu je mimo drugih zdražb in nadlog — po njegovem trdnem prepričanju mu je tudi žena storila, da je spolno obnemogel — na koncu še zagrozila, da ga bo spravila v blaznico, je bila mera polna in segel je po samokresu.

Vsekakor pa se bo ta tragična prerokba umorjene žene po vsej priliki do neke mere izpolnila: razen sodišča, ki mu je bil Jakob Mrzlikar izročen po zaključku policijske preiskave, se bodo zanimali zanj brez dvoma tudi psihijatri.

Ob pozabljenem Slovenjgradcu

»Država v državi je Slovenjgradec in dolina ob njem«, je soglasno ugotovilo gostilniško omizje, ki se sicer v glasnem prerekanju ni moglo zediniti glede družabnih, narodnostnih in gospodarskih prilik okraja.

Kos predvojne miselnosti, stare predvojne miselnosti se je v tem pozabljenem predelu naše banovine ohranil v socialnem naziranju in gledanju ljudstva tako zvesto, kakor bi ga ne bilo najti do nedavnega niti pri sosedu onstran meje.

»Ob Velenju na eni strani, na drugi ob Rušah se končuje naša dežela«, je vzkliknil ogorčeno in poudaril s pikrim cinizmom v Slovenjgradec premeščeni uradnik, ki je pravkar prispel iz solnčnejših in družabnejših krajev in mest naše solnčne banovine.

»Kaj boste zabavljali in obrekovali!« je prekinil počasi in samozavestno stari slovenjgraški »purgar«. »Ko vaša velika mesta in danes slovita letovišča in zabavišča niso pomenila še dosti kaj, smo bili mi že daleč na okoli znani in uvaževani.«

»Taka je pač usoda, prijatelj. Kakor je v življenju človeka, tako tudi v zgodovini narodov, okrajev in mest,« odvrnem in popravim. Iz nekoč narodnostno mejnega in prav pomembnega mesta, ki je združevalo vso moč in slavo predvojne javne oblasti, ki je sicer zelo točno in zvesto izpolnjevalo vsa naročila nemškega Gradca, je postal slovenski »Gradec« malce pozabljeno in gospodarsko na sever zaprto mesto, mimo katerega so šle dokaj neopaženo vse velike prometne in socialne pridobitve našega časa.

Marsikoga, ki je vajen gledati stvari samo z materialne strani, bo ugotovitev bolela. Obstoja vendar tudi druga plat, pogled v stvar, pogled nazaj in naprej, v dušo naroda in pokrajino, ki nam odkriva doslej povsem skrite čare in mikavnosti.

•

Zadnji potniki iz Celja in Savinjske doline so izstopili v Velenju. Vlak premikajo s tira na tir, odvzamejo par vagonov in slednjič dajo močno okrnjenemu vlaku signal, da odpelje. Odpelje opremljen, kakor v resnici za drugo deželo ali državo. Dva, trije utrujeni in molčeči potniki, zleknjeni ob kotih klopi, so ostali v vlaku. Postaje Selo, Paka, Spodnji Dolič in slednjič Mislinje. Malo sprememb pri potnikih, toda temveč sprememb v naravi.

Čudovito romantična je vsa dolga, ozka dolina in soteska od Velenja do Mislinja. Škoda, da smo tako pozabili na njo! Le drvarji, lesni trgovci in lovci čuvajo danes tod mikavne in mične tajne narave, bregov, čeri in podzemskih jam. »Da ne utegnejo vodilni domači činitelji za ta kos prelepe naše zemlje vzbuditi več zanimanja,« si mislim, ko opazim skozi okno, da se pelje na kolesu po cesti s puško na hrbtu in s sinčkom od spredaj za Šaleško dolino gospodarsko toliko zaslužni šolski upravitelj g. Stopar.

Vedno močnejše sopiha vlak, vedno bolj strma je pot. Tu in tam pregluši naš stroj močno deroča zelena Paka. V divjem, razbičanem besnenju je lani odtrgala marsikateri kos ceste, odnesla marsikateri jez in porušila mnogo mlinov in žag. Dva, trije tuneli, vijugasta gladka cesta, čeri in soteska: Huda luknja. Danes zapuščena, nekoč precej znana in uvaževana. Povsem razpadla je že stavba, nekoč gostilna pred podzemsko jamo. Mimo dere Paka, čez njo most in ob njem na vsaki strani visoke čeri, ki pod obokom ob cesti hranijo še spomenik graditelja ceste, nadvojvode Friderika.

Onstran Spodnjega Doliča rujave razvaline Valdeka in potem vijugasta, prav napeta cesta proti Mislinju. »Južnoštajerski Semmering«, so rekli nekoč.

•

Ob Mislinju, 600 metrov visoko ležeči, trgu podobni vasi, razvodju dveh naših rek, Savinje in Drave, začenja prav za prav slovenjgraški okraj, Mislinjska dolina in tudi — Pohorje. Ne več proti Celju in proti Savinji, ampak proti Slovenjgradcu in Dravi tečejo sedaj vode. In tudi potniki, ki vstopajo, se peljejo vsi v »Gradec«, kakor pravi Slovenjgradcu še danes preprosto ljudstvo. Le par izletnikov, ki so bili na Kopi na Pohorju, se pelje naprej do Maribora.

Krasen, solnčen dan. Srebrno jasen pogled se odpira proti grebenu bližnje Uršlje gore, daljni skalnati Peci in proti Koroški. Celo kamenito cerkev sv. Uršule je videti iz vlaka. Planinski dom v Mislinju in restavracija pri Iršiču bežno zgineta mimo. Hitrejši postaja vlak in močnejše narašča število potnikov. Znatno hladnejši, ostrejši zrak piha nasproti.

Kakor san je ta pokrajina. Široka dolina z belimi vasmi in tudi trdnimi kmetijami, ki kljub krizi zaradi skromnosti ljudstva ne tožijo toliko, kakor drugod. Gozd na levo, gozd na desno, gozd v dolini in gozd ob vodi, gozd ob Pohorju in gozd ob Graški gori· črni gozd in zeleni travniki vsepovsod — Ob Mislinji pa ravna, temna koruzna polja, bela ajda in že porjavela krompirišča. Vse skoz tako, do Šmartna in do Slovenjgradca. Krompir najboljše in najbolj cenjene vrste v banovini se prideluje tod, beli krompir »kresnik«.

Slovenjgradec — mesto: beli cvet ob zelenem šopku zelene pokrajine. Zasanjana trnuljčica naše mnogolične domovine. Krepke gospodarske podvige sicer kaže tu in tam mesto, toda vsi ti podvigi čestokrat kmalu upadejo zaradi neugodne prometne lege in zaradi — krize. Mesto imenitne preteklosti, rojstni kraj Huga Wolfa in pesnika Gola.

Čudovito prijetna in lepa je okolica, in kdor se je kdaj naselil tu, le težko je odšel odtod. »Radi zdravja ostanem, radi zraka« izjavi marsikateri penzijonist. — Toda nisem prišel zaradi mesta, čeprav bi me mikalo, da bi se pozdravil s prleškimi prijatelji, ki imajo po vojni v mestu tako vplivno besedo

Kriza in gospodarstvo je geslo današnjega časa. Gozd in živina sta najvažnejši pridobitni panogi okraja. Le malo je industrije.

Kakor oče s svojim otrokom, tako je človek povezan z gospodarskimi zasnovami, ob zibelki katerih je stal. »Nova mlekarna in mlekarska zadruga, kako kaj uspeva?« »Dobro, vedno boljše,« mi sporoča g. Lobe, »ob hvalevrednem sodelovanju vseh činiteljev mesta«. »In veliko razstavo živine bomo imeli 21. septembra ter premiranje,« mi pripoveduje naprej g. Lobe, ne da bi ga bil vprašal.

Na travnik ob Suhodolnici greva. Povsod se pase bela zadružna živina. Čisto belo, večjidel izenačeno govedo povsod, v vsej dolini, po vseh bregovih in jasah. Kako blagodejno vpliva pogled na te izenačene živali! Celo laika mora razveseliti ta slika. »To smo izpodredili, ono selekcionirali, drugo razstavili«, mi pripoveduje naprej spremljevalec — živinorejec, in ali mi verjamete, da Vas dirne prav bolestno ob misli: »To je bilo tvoje, in sedaj ni več; tukaj si ti snoval in si tu sedaj samo več ali manj dobrodošel gost!« Da, človek se zaljubi tudi v ustvarjajoče delo selekcije živine, kakor se zaljubiš v vsaki drug poklic ali sport.

•

Marsikam sem še hotel. K Borovniku v Legnu, h kmetu-akademiku inž. Vrhnjaku, k Apatu in Rogini v Podgorju, toda prišel sem samo do tovariša inž. Felberja, znamenitega rejca štajerske kokoši, ki se tu vedno bolj približuje standardu. Toda v Podgorje mi ni mogoče več, čeprav me veže obljuba.

Le v duhu grem spet po poti skozi Dobravo v starem in temnem gozdu, v katerem je tiho in svečano, kakor v cerkvi. »Kje so tiste stezice, ki so včasih bile...« V srednjem veku je pripadal tudi ta del bivše Štajerske h Koroški. In od tedaj je menda ostalo tu še toliko tožnosti in tihe lepote. — — — V stari šoli me bodo čakali, pri Šmidu bi se moral oglasiti in tudi Rogini ne bo prav, če ne bom pogledal njegove lepe živine. Pa bomo drugič, tovariši! In drugič bomo tudi zapeli in prav po podgorjansko lušno bo.

Mrak se vedno gosteje spušča k zemlji in jesenske megle vstajajo iz doline. Stari grad nad Starim trgom, ki ga obdaja mistika keltske in rimljanske naseljenosti, zre čuječe iz temnega gozdnatega okolja. Daleč je še do postaje. Zaradi tega, pozdravljeni prijatelji ob Uršlji gori in — na svidenje!

Fran Wernig

Samo še danes največja senzacija zgodovinski velefilm

HENRIK VIII.
IN NJEGOVIH 6 ŽENA

V glavni vlogi slavni C. Laughton, znan iz filma »V znamenju križa«

ELITNI KINO MATICA
Telefon št. 21-24 Predprodaja od 11.—½3. Predstave ob 4., 7.¼, 9.¼

Domače vesti

• **Kongres slovanskih lekarnarjev** se bo vršil od 1. do 7. oktobra v Beogradu, Zagrebu in Splitu in sicer od 1. do 3. okt. v Beogradu, od 4. do 6. v Zagrebu, 7. okt. pa v Splitu. Z zasedanjem kongresa v Zagrebu je spojena tudi proslava petdesetletnice farmacevtskega odseka filozofske fakultete v Zagrebu ter kemijsko-farmacevtska razstava. Razen jugoslovenskih bodo sodelovali tudi lekarnarji iz Poljske, Češke in Bolgarije. Na kongresu bo tudi več znanstvenih predavanj. Svoj prihod so prijavili tudi zastopniki farmacevtskih fakultet iz Pariza, Nancyja in Strasbourga.

• **Vojaške vesti.** V službovanje so prideljeni: artiljerijski poročnik Varšek Stanko referentu artiljerije komande III. armijske oblasti artiljerijski poročnik Ludovik Štok, kot vršilec dolžnosti manipulanta skladišču 10. samostalnega artiljerijskega diviziona; artiljerijski podporočnik Emil Cof kot vodnik 1. diviziona 27. artiljerijskemu polku zrakoplovni kapetan 2. razreda Anton Šuh kot izvidnik zrakoplovni poizvedovalni skupini, zrakoplovni poročnik Viktor Gliha kot manipulant tehničnemu skladišču 1. zrakoplovnega polka; zrakoplovni kapetan 2. razreda Jožef Kropar kot komandir 81. eskadrili; zrakoplovni kapetan 2. razreda Leon Bradaška pa kot komandir 2. čete komandi aerodroma 6. zrakoplovnega polka.

„Perion" prašek za pranje je domač, boljši in cenejši

• **V odbor CMD** je bil v nedeljo na vrhniški skupščini poleg dam in gospodov, ki smo jih že navedli, izvoljen tudi g. dr. Jakob Rebernik, šef Zdravstvenega doma v Celju, čigar ime je iz našega poročila pomotoma izostalo.

• **Zahvala.** Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob završitvi lepo uspele 45. velike skupščine na Vrhniki kar najiskreneje zahvaljuje ondotni CM podružnici za ves trud in izredno požrtvovalnost, ki jo je izkazala za to slavje. Prav posebno se zahvaljuje za prisrčno dobrodošlico predsedniku podružnice g. Ivanu Gromu, podpolkovniku v p., vrhniškemu učiteljstvu in šolski mladini za ljubek sprejem, kakor tudi mnogoštevilnemu občinstvu, malima deklicama za ganljive pozdrave in lepe šopke, izročene predsednici CMD, dvorni dami ge. Franji dr. Tavčarjevi in podpredsedniku g. dr. Simonu Dolarju, za tople besede vrhniškemu županu g. mag. pharm. Stanku Hočevarju, ki je z iskrenimi besedami pozdravil skupščinarje v imenu občanov. Dalje zastopniku banske uprave g. Josipu Brezniku, prosvetnemu načelniku, in vsem zastopnikom oblasti in korporacij, senatorju in narodnim poslancem, ki so s svojo prisotnostjo počastili veliko skupščino. Iskrena hvala vsem delegatom in družbinim članom, ki so s svojo navzočnostjo dokazali ljubezen do družbe. Prav topla zahvala pa tudi tržanom Vrhnike za pozornost in hvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je velika skupščina tako lepo izvršila.

• **»Sklad septembrskih žrtev«** se je ustanovil ob 25 letnici žalostnih dogodkov v korist CMD. Lansko leto so se izdali v ta namen odkupni bloki. Prosimo vse CM podružnice, ki jih imajo še v zalogi, da se potrudijo jih razpečati. Družba ima še dovolj teh blokov v zalogi in prosimo naročil.

• **Nov sodni tolmač.** Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Pretnerja Leona odvetniškega pripravnika pri dr. Lovrenčiču Ivanu, advokatu v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12, (tel. 2288) za zaprisiženega sodnega tolmača za nemški, italijanski in francoski jezik.

• **Smrt uglednega črnogorskega rodoljuba.** V Lipovem blizu Kolašina v Črni gori je umrl nekdanji lipovski plemenski kapetan Milivoj Bojić. Ta mož je bil zgled značajnega svobodoljubnega Črnogorca. Pred vojno je bil med voditelji tako zvanega klubaškega pokreta, ki je zahteval revizijo črnogorske ustave ter združenje Črne gore s Srbijo. V prvih dneh okupacije so Bojića avstrijske oblasti internirale in je vso vojno preživel na Madžarskem v nekem taborišču črnogorskih in srbskih internirancev. Po osvobojenju je posvetil vse sile napredku svoje domače občine ter si pridobil za njo in za napredek vse Črne gore velike zasluge.

• **Novi grobovi.** V Gornjem gradu je umrla gospa Marija Kranjčeva, soproga višjega davčnega upravitelja v p. Pogreb bo jutri, v četrtek, ob pol 11. — V Ljubljani na Poljanski cesti je umrla gospa Frančiška Vrhovčeva, soproga posestnika. K večnemu počitku jo bodo spremili jutri ob pol 16. — V Gornjem Logatcu je umrl v 58 letu starosti g. Joško Rihar, višji veterinarski svetnik, vzor narodnjaka. Pogreb uglednega moža bo jutri ob 16. — V Žičah je umrl daleč okrog spoštovani trgovec in posestnik Andrej Nagode. Pogreb bo jutri ob 15. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Naši izseljenci v Holandiji.** Brezposelnost v Holandiji je veliko večja, kakor se to splošno misli. Po statistiki zadnjih tednov je od 8 milijonov prebivalcev 360 tisoč brezposelnih. Za dravsko banovino je posebno občutna repatriacija naših rojakov iz Holandije. Vsako četrtletje je tam reduciranih okrog 30 rudarjev, družinskih očetov, ki jih potem z družinskimi člani in pohištvom pošiljajo v Ljubljano. Delodajalec v Holandiji plača do Ljubljane voznino in tovornino, v Ljubljani pa trkajo repatriiranci na vrata izseljenskega referata banske uprave in vseh ostalih socialvih ustanov, proseč za podporo. Večinoma nimajo niti toliko sredstev, da bi mogli v svoje domovinske občine. Repatriacije so za naše gospodarske razmere sploh dvakratna izguba. Prvič potrošijo izseljenci ob izseljevanju velike vsote. Za izseljevanje v prekomorske dežele se porabi za osebo okrog 10.000 Din, v kontinentalne države pa najmanj po 1000 Din. V času dobre konjunkture so izseljenci kmalu vrnili ta denar domovini, sedaj pa so potrebne državne podpore za vrnitev in za preživljanje izseljenskih invalidov.

• **Spomenik žrtvam avstrijskega nasilja v Črni gori.** Ob cesti, ki vodi iz Nikšiča v Šavnik so prebivalci vasi Dragovoljiča in Lukova zgradili velik vodnjak, na njem pa namestili ploščo z imeni 80 žrtev avstrijskega nasilja v zadnjem letu okupacije. V imenovanih vaseh je izvršila neka avstro-ogrska vojaška četa strašen pokolj. Četa se je utaborila v Lukovu ter ustanovila naglo sodišče, ki je obsodilo na smrt 80 najuglednejših vaščanov. Povod tega krvavega sodišča je bila smrt nekega orožniškega narednika, ki ga je ustrelil četnik Radojica Vojinović. Orožniški narednik je nekoč srečal na cesti, ki vodi iz Nikšiča, Vojinovičevo sestro ter jo kratkomalo ustrelil, ko je dognal, da vodi njen brat četnike v planinah. Pobudo za počastitev spomina žrtev avstrijske soldateske je dal bivši ban, pokojni dr. Staničić. Spominski vodnjak je že dovršen, ploščo z imeni pa bodo odkrili v prihodnjih dneh.

• **Kemalove ljudske čitanke v Skoplju.** Muslimanski živelj srbskega juga se v splošnem le polagoma modernizira in zaostaja daleč za bosanskimi muslimani. V družabnem življenju imajo še močne vplive stari konservativni elementi. V pogledu pismenosti pa se vendarle kaže tudi pri muslimanih srbskega juga velik prevrat. Neka knjigarna v Skoplju razpečava v zadnjem času z velikim uspehom Kemalove ljudske čitanke v latinici. Naprednejši muslimani, ki odobravajo sploh vse Kemalove reforme, zahtevajo uvedbo latinice. Stare arabske pismenke zagovarjajo poleg trdovratnih konzervativcev sicer še mnogi starejši muslimani z utemeljitvijo, naj ostane arabska abeceda že zaradi tega, ker so v tej pisavi pisane in tiskane vse verske knjige in tudi važni dokumenti. Če bi se verske knjige in razni dokumenti prevedli v latinico, bi lahko nastala razna kriva tolmačenja tekstov. Naprednjaki pa zatrjujejo, da je treba odpraviti arabsko abecedo na vsak način, pa naj bi to tudi škodovalo raznim starim listinam. Latinica bo razširila pismenost med najširšimi sloji, dočim jo komplicirana arabska pisava omejuje samo na nekatere kroge. Kemalova ljudska čitanka v latinici je bila tiskana lani v Carigradu in se iz nje stari in mladi kaj kmalu nauče latinice. Abeceda ima 11 samoglasnikov in 22 soglasnikov.

• **Bitka orožnikov s hajduško tolpo.** Konec zloglasnega hajduka Ivana Babejića v okolici Čuprije je za nekaj časa odvrnil pozornost od nevarne razbojniške tolpe, ki jo vodi neki Radenko Miletić. Ta tolpa je izvršila že več zločinov v okolici Požarevca, zadnji njen zločin pa je bil v vasi Smoljincu, kjer so razbojniki ubili uglednega posestnika Ristića. To se je zgodilo že pred tedni, za razbojniki pa ves čas ni bilo sledu. Te dni pa je bilo sresko načelstvo v Požarevcu obveščeno, da se pet razbojnikov skriva v neki samotni hiši blizu Smoljinca. Orožniki so to hišo pozno zvečer obkolili in ko so se ji previdno približali, so pričeli razbojniki iz nje streljati. Padlo je od obeh strani okrog 150 strelov in je razbojnikom med borbo uspelo, da so se polagoma zadaj za hišo umaknili na varno skozi gosto koruzno njivo. Močni orožniški oddelki še vedno zasledujejo nevarno razbojniško tolpo.

Samo še danes velika filmska drama ljubezni, strasti in flirta

MADAM SATAN

To delo so ustvarili najboljši igralci.

ZVOČNI KINO DVOR. Predstave ob 4., 7. in 9. — Cene 4.50 6.50 Din.

• **Važno pojasnilo.** Zopet se kar od danes na jutri pripisujejo različnim zobnim kremam posebni uspehi proti zobnemu kamnu, ne da bi se bile napravile kakršnekoli izpremembe v njih sestavi. Posebni uspehi se dajo doseči samo s posebno sestavo. V zvezi s tem je treba z vsem poudarkom ugotoviti, da ima sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki deluje tako uspešno proti zobnemu kamnu, v naših krajih samo in edinole Sargov Kalodont v sebi. Natančne preiskave znamenitih znanstvenikov potrjujejo dejstvo, da odpravi Sargov Kalodont, če ga stalno uporabljamo, zaradi tega ker vsebuje sulforicinov oleat, nevarni zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil drug, — ne da bi zobem kakorkoli škodoval.

CITROEN AVTO
model 1934, 7 CV z gasilske tombole v Kranju
SE TAKOJ PRODA!
Ponudbe na »Prost. gas. četo Kranj«. 7889

• **Avtobusni promet na progi Sv. Lovrenc na Pohorju trg — kolodvor** obratuje od danes naprej spet redno z odhodom iz trga ob 6. uri zjutraj s prihodom na kolodvor ob 6.15 ter z odhodom iz kolodvora ob 6.55 in s prihodom v trg ob 7.10.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Iz Ljubljane

u— **France Kuglič 60 letnik.** Kdo ne pozna Kugliča? Pri »Slonu« je že 15 let. Rodil se je v lepi Ziljski dolini, kjer je tudi preživel mladost. V poklicu ga vidimo l. 1893. v Gorici, kjer se je udejstvoval v vseh naprednih društvih kot odbornik več let. Leta 1898 si je izbral družico iz ugledne rodbine Skočirjeve iz Tolmina. V srečnem zakonu sta vzgojila dva otroka. Hčerka Marica je učiteljica v Brežicah, sin Francé pa arhitekt v Ljubljani. Skrbnemu očetu in narodnjaku čestitamo z željo, da bi dočakal še mnogo let v veselje svojih otrok in neštetih prijateljev.

u— **Ljubljanski festival v zvočnem filmu.** Vse prireditve slovanskega plesnega festivala je zagrebški »Svetloton« filmal z zvočno aparaturo. Snemanje je režiral Ferdo Delak, ki je improviziral nastope posameznih nacionalnih skupin tudi izven oficielnega programa sredi naravne okolice. Včeraj zjutraj so v kinu Matici za poizkušnjo predvajali nekaj odlomkov zvočnega filma pred ožjim krogom interesentov. Film je v režijskem in tehničnem pogledu prav dobro uspel in bo pri občinstvu brez dvoma dosegel mnogo vdobravanja — saj bo vsakdo, ki se je udeležil festivala z veseljem še enkrat pogledal to veličastno revijo narodne umetnosti in narodne noše, oni pa, ki niso mogli na festival, se bodo ob zvočni sliki lahko enakovredno odškodovali za to veliko doživetje.

u— **Protestno zborovanje našega združenega ženstva** zaradi napadov na ženske pravice bo drevi ob 18. v dvorani Delavske zbornice. Ženske, na zbor!

u— **Načrt za spominske plošče pokojnim** v cerkvi sv. Cirila in Metoda je izgotovljen in kamnoseško podjetje Alojzija Vodnika hiti z delom, da bo vse delo do 1. novembra izvršeno. Na Vseh svetih zvečer bo slovesen blagoslov teh plošč. Načrt je mojstrsko izdelal g. prof. Plečnik in bo nekaj edinstvenega v vsej državi morda v Evropi. Do sedaj je oddanih 105 plošč razne velikosti. Tako n. pr. je Glasbena Matica na osemkratni velikosti ohranila prihodnjosti spomin na vse skladatelje, ki počivajo na pokopališču Sv. Krištofa. Društvo Rokodelskih pomočnikov na svoja ustanovnika in zgraditelja doma. Več plošč ohranja spomin padlim vojakom, o katerih se ne ve, kje je njihov grob. Kdor še želi do 1. novembra imeti ploščo, ima še čas do 1. oktobra. Pozneje bodo plošče tudi dražje. — Župni urad sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

u— **Kakor poročajo z Atlantika, se je** velikansko potniško letalo F. P. 1 javilo. Vzrok, da je moralo pristati, leži v dejstvu, da je motor zaradi prav malenkostnega nedostatka odpovedal. Glavni pilot Hans Albers je javil, da se letalo dvigne že danes in upa doseči cilj do petka ob pol 15. Nam se obeta, da bomo imeli redko priliko videti tega orjaka med nami. Kje in kdaj bo pristal, se še ne ve, eno pa je jasno, da mu je Ljubljana določena kot etapa na velikem poletu čez morja in kontinente. To letalo je zgrajeno na poseben način in lahko kljubuje najhujšim viharjem in valovom morja. Tudi še tako močne zračne struje mu ne morejo do živega. Sila motorjev je tako velika, da se skoro ne da izraziti. Kogar bo stvar zanimala, bo imel dovolj prilike, da si tega velikana ogleda od blizu.

u— **Dijaki rojstnega letnika 1914., ki** bi radi že letos odšli k vojakom, morajo takoj vložiti obrazložene prošnje pri svojem poveljstvu vojnega okrožja, ki bo te prošnje predložilo vojnemu ministrstvu v rešitev. Brez ministrskega odobrenja ne bo vpoklican letos noben dijak rojstnega letnika 1914.

u— **Ogromne množine sadja v avgustu.** Po podatkih mestnega dohodarstvenega urada je bilo avgusta uvoženo v mesto 487.498 kg raznega svežega sadja, dočim julija 457.943 kg. Vsega skupaj je bilo letos v osmih mesecih uvoženo že 1,443.333 kilogramov svežega sadja. Če računamo povprečno ceno sadju 3 Din kg, lahko zapišemo, da je Ljubljana samo za sveže sadje letos izdala že nad 4,329.999 Din. Glavni tovorni kolodvor je uvozil 101.000 kg, linijski urad na Metelkovi ulici 91.836 kg, potniški kolodvor 67.562 kg. Tu je potreba upoštevati v prvi vrsti prodajalke sadja, osobito Belokranjice, Dolenjke in Štajerke, ki osebno v jerbasih prinašajo sveže sadje na trg. Linijski urad na Tyrševi cesti je imel 67.929 kg uvoženega sadja. Drugi linijski uradi so zabeležili prav neznatne množine sadja.

NOVA DAMSKA KAPELA
igra vsak večer v
KAVARNI CENTRAL
V soboto in nedeljo odprto celo noč. 7931

u— **Lastavice so šle na pot.** Dokaj pozno so letos lastavice zapustile ljubljansko okolico. Ker so bili do Malega šmarna dnevi razmeroma hladni, so se nekateri tropi že zgodaj pripravljali na selitev. Drugi pa so še ostali v naših krajih in jih še nočejo zapustiti, ker so se pojavili prav lepi in topli dnevi. V okolici je še videti manjše trope lastavic, ki v jutranjem hladu nekoliko prezebajo, čez dan pa se živahne zbirajo in se odpravljajo na polet.

u— **Rože kradejo.** Kakor kažejo nekatere pritožbe, ki prihajajo policiji, se zadnji čas zelo množijo tatvine rož in okrasnega zelenja, ki ga imajo ljudje na oknih pritličnih stanovanj. Posebno v rdeči hiši na Poljanah je bilo ponoči ukradenih raznim strankam mnogo skrbno negovanih kaktej, pa tudi palma se tatu ni zdela pretežka, da je ne bi odnesel. Ker predstavljajo nekatere vrste kaktej precejšnjo vrednost, je upravičen sum, da jih ne kradejo samo »iskreni ljubitelji« eksotičnih rož, temveč da so si neki ljudje omislili s to krajo dobičkanosno trgovino. Policija bo temnim trubadurjem, ki jih žene v polnočnih urah pod tuja okna samo grešna ljubezen do eksotičnega cvetja, posvetila večjo pozornost.

u— **Predavanje o vkuhavanju sadja** bo 19. t. m. ob 16. v prostorih Zveze gospodinj, Breg 8-p. Vstop prost.

Iz Laškega

P. n. občinstvu naznanjam, da otvorim z dnem 1. oktobra t. l. moj
zobotehniški atelje
in se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam. 7978
IVO KORDAN
dentist in tehnik
Laško.

Danes film pesmi, ljubezni in sonca
Strastni poljub
v katerem poje slavni španski tenor
Don Jose Mojica
opojne ljubavne pesmi.
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri

Iz Celja

e— **O socialno političnih problemih v naši državi** bo predaval g. dr. Cvetko Šribar, uradnik v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu, v nedeljo 23. t. m. ob 10. dopoldne v Celjskem domu. Predavanje priredi Društvo jugoslovenskih akademikov v Celju. Za članstvo udeležba obvezna, vsi drugi iskreno vabljeni.

e— **Cesto na grad bo treba zaradi znatnega** prometa v doglednem času na nekaterih mestih preurediti. Na štirih ostrih ovinkih pod Kalvarijo, dalje pri brvi čez Voglajno, pri odcepu ceste pri sportnem igrišču in pri hiši g. Vanovška bo treba cesto nekoliko razširiti in zmanjšati nevarne ovinke, ki sedaj preprečujejo pregled ceste. Ker novih hiš od sportnega igrišča do »Skalne kleti« niso gradili po regulacijskem načrtu, sedaj te hiše niso v vrsti in sega parcela pred eno izmed teh hiš na cesto. Lastnik te hiše je zabil ob svoji parceli na cesti kole, ki so cesto zelo zožili ne glede na to, da je zazidava te ceste sploh brez sistema in estetike. Okoliška občina bo pač morala žrtvovati nekaj denarja, da primerno uredi to cesto ter se tako izogne nadaljnjim upravičenim kritikam domačinov pa tudi tujcev.

e— **Tatvina kolesa.** V soboto opoldne je nekdo ukradel delavcu Josipu Krenu iz Socke iz neke gostilniške veže 800 Din vredno, temnozeleno pleskano moško kolo znamke »Styria«.

e— **Ne pozabite, da se dobijo srečke drž.** razredne loterije za novo kolo v podružnici »Jutra« v Celju.

e— **Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30** zvočni velefilm »King Kong«, in dve zvočni predigri.

Iz Maribora

a— **Sestanek mariborske krajevne organizacije JNS.** V mali dvorani Narodnega doma je bil sestanek vseh petih mariborskih odborov JNS. V odsotnosti predsednika senatorja dr. Miroslava Ploja je otvoril in vodil župan dr. Lipold. Sestanek je bil polnoštevilno obiskan in je bil namenjen vprašanju položaja, ki ga je ustvaril novi zakon o mestnih občinah, ki bo stopil 23. t. m. v veljavo. O določbah zakona je obširno in izčrpno referiral župan dr. Lipold, ki je dal razna pojasnila o sestavi in spremembah zakona pa je poročal narodni poslanec dr. Pivko. Po izčrpnih poročilih obeh govornikov o posameznih določitvah je sledila stvarna debata, nato so se pa obravnavala še razna druga javna in strankarska vprašanja.

a— **Nov odbor Društva jugoslovenskih akademikov v Mariboru.** Na 34. rednem občnem zboru Društva jugoslovenskih akademikov v soboto zvečer, pri Orlu je bil izvoljen naslednji odbor: za predsednika jurist Zoran Mulej, za podpredsednika tehnik Tone Germek in agronom Albin Orthaber, za tajnika jurista Stane Peterin in Boris Zakrajšek, za blagajnika komercialist Karel Mlaker in tehnik Bojan Perme, za odbornika medicinka Zdenka Lušinova in filozof Drago Cvetko, za revizorja pa jurist Vasiljko Kocuvan in tehnik Mirko Škok.

a— **Gledališki abonma na blok je prav** pripraven za one stalne obiskovalce, ki se nočejo vezati na določene dneve abonmana in na določene predstave. Abonent na blok plačuje svoj abonma prav tako v sedmih mesečnih obrokih vedno v prvih petih dneh vsakega meseca ter je upravičen na 22 gledaliških predstav (12 dramskih, 9 glasbenih in en koncert). Prednost bloka je torej v tem, da njegov lastnik lahko obišče kako predstavo večkrat, obišče gledališče lahko v nedeljo ali na praznik, kakor mu pač kaže, skratka: ni vezan na komad sam, niti na dan predstave. Edino kadar je na lepaku označka »izven« — kar se pa zgodi na leto kvečjem petkrat, bloki ne veljajo. — Prijave za bloke in za običajni abonma sprejema gledališka blagajna še do sobote, 22. t. m.

a— **Balet mariborskega gledališča. Vse** one dame, ki so se javile, pa tudi one, ki se nameravajo prijaviti za gledališki balet se naprošajo, da se sigurno udeležijo sestanka in prve vaje, ki bo v sredo 19. t. m. ob pol 17. v gledališču.

a— **Dve nezgodi.** V mariborsko bolnišnico so pripeljali včeraj popoldne dva mlajša fanta, ki sta postala žrtvi neprevidnega ravnanja z orožjem. V Selnici ob Dravi je ogledoval flobertovko 13 letni čevljarjev sin Vladimir Požauko. Po nesrečnem naključju se je flobertovka sprožila in je izstrelek razmesaril fantu desno nogo. V Prepoljah pa je brezposelni ključavničarski pomočnik Ivan Česnik skušal preizkusiti staro flobertovko, ki jo je našel na cesti. Flobertovka mu je eksplodirala in so ga drobci ranili na desni roki.

a— **Od doma je pobegnil.** Včeraj dopoldne se je zglasil na policiji šofer Alojzij Bauman iz Koseskega ulice in prijavil, da je že pretekli petek neznano kam odšel od doma njegov 13letni sinček Rudolf. Deček, ki ga je oče doslej zaman iskal vsepovsod, je oblečen v kratke sive hlače in belo srajco ter gologlav. Kdor bi o njem kaj vedel, naj sporoči očetu ali predstojništvu mestne policije v Mariboru.

KULTURNI PREGLED

Med novimi knjigami

Bublić, „Karadjordje i Jugoslavija"

Glavni urednik zagrebških »Narodnih Novin« Dragan Bublić, čigar pero je znano že po nekolikih samostojnih knjigah in sestavkih v raznih revijah, je z zgornjo knjigo (104 strani) podal svoj »prilog povijesti jugoslovenske slobode«, kakor sam pravi na naslovni strani. Spis obravnava zgodovinsko snov na podlagi razpoložljivih virov. Strokovnjaku ne nudi novih izsledkov, toda njemu ni namenjen: s spretnostjo veščega literarnega kramljavca se pisatelj obrača do širšega občinstva in razvija pred njim skoraj že legendarni lik Črnega Jurja, ustanovitelja naše dinastije in osvoboditelja nove Srbije, tega embrija današnje velike Jugoslavije.

O tej izredni osebnosti, ki je vstala prav iz šumadijskega ljudstva, da začne važno zgodovinsko delo, obstoji le malo nestrokovne in dobro spisane literature. Njegovo življenje in delo ni zanimivo samo s patriotičnega vidika marveč tudi z občega stališča. Preprost človek, kakor je bil Karadjordje Petrović, ni samo vodil prve vstaje, — Prvi Ustanak, pišejo spoštljivo Srbi, hoteč poudariti veliki pomen tega akta, — marveč je tudi organiziral diplomatsko akcijo. Vzbudil je pozornost Napoleonovega Pariza in carskega Petrograda ter sprožil spletke dunajske in carigrajske diplomacije. V Karadjordju je zaživela Šumadija v vsej svoji rasni sili in neomahljivem svobodoljubju.

Dragan Bublić je z močnimi in živimi potezami prikazal slavnega »Vožda« v vseh peripetijah njegovega življenja in tako ustvaril o njem knjigo, ki ni ne šolsko suhoparna in ne patriotično prisiljena. Posebno zanimiva je tam, kjer pisec razvija svojo misel, da med akcijo Karadjordja in današnjim delom za notranje zedinjenje Jugoslovanov obstoji zgodovinsko vidna vez: delo prvega Karadjordjevca nadaljuje knez Aleksander, ki ima stike z Jelačićem in Ilirci. S povratkom Karadjordjevićev na srbski prestol se piemontesko delo smotrno razvija vse dotlej, dokler se ne uresniči veliki jugoslovanski program narodne dinastije. Pisec je v svojem spisu posebno upošteval enega najznačilnejših dokumentov jugoslovanske politike Karadjordjevićev, »Načertanije« Ilije Garašanina, ministra kneza Aleksandra, ki poudarja med političnimi smernicami načelo, da Srbi »ne bi hoteli ločiti svoje usode od usode Ilirskih provinc, kjer je ista vera, isti jezik, isti narod.«

Véliki politični načrt iz l. 1844. je postal aktualen šele z nastopom kralja Petra, ki si je posadil na glavo krono, zlito iz Karadjordjevega topa. In izvršen je bil z zedinjenem l. 1918. in pod vlado sedanjega vladarja, ki dovršuje zgodovinsko delo svojega roda. Tako duh Šumadije prehaja v jugoslovansko zgodovino in srbska koncepcija Črnega Jurja se dopolnjuje z jugoslovansko koncepcijo kralja Aleksandra. —o.

Beograjski zbornik ruske kulture

Poleg ruskih revij, ki jih izdajajo emigrantje, kakor so n. pr. častitljivi »Sovremenni zapiski« in dr., je najboljši obzornik ruske nacionalne kulture v srbohrvaščini izhajajoči »Ruski arhiv« Beograd. Nedavno je ta časopis praznoval skromni jubilej: petletnico izhajanja. Kdor pozna položaj ruskega izobraženca v tujini, ve, da tudi pet let vztrajnega dela kaj pomeni. In kdor pozna »Ruski arhiv«, ve, da njegovih devet in dvaj set zvezkov, kar jih je izšlo do danes, tvori že majhno knjižnico spisov o ruskem narodu, o ruski kulturi, o današnjem ruskem položaju. Glasilo inteligence v najboljšem ruskem smislu te besede!

Najnovejši (28.-29.) zvezek obsega celo knjigo na 328 straneh. Iz obilne vsebine bi opozoril samo na nekatere zanimivosti: Tako je Aleksjej Remizov, ki ga poznamo kot enega najoriginalnejših ruskih pisateljev v emigraciji, priepeval dve fini psihološki studiji »Čvorovi« in »Pustinja u srcu«, slednjo kot donesek k proučevanju Nikolaja Gogolja. E. Ljacki je zastopan z daljšo, še nezaključeno razpravo o odnosu Tolstega do prirode, je to estetska razčlemba njegovih opisov prirode. O liričnem občutju sveta je spisal Aleks. Prokopenko prodoren esej z naslovom »Biologija liriskog principa«: nov dokaz, kako globoko sega ruska literarna veda. Prav tako do dna segajoča je razprava prof. I. Lapšina »Gogoljeva estetika«. Izmed literarno - teoretičnih spisov bi omenil še studijo dr. Aleksija Jelačića o Pisarevu — nadaljevanje cikla avtorjevih informativno odličnih razprav o velikih mojstrih ruske kritike in socialne misli v 19. stoletju. (Prvi del te serije je nedavno izšel v posebni knjigi.)

Izmed ostalih razprav je vreden posebne pozornosti daljši prispevek Otta Winklerja »Nacional - socializam i Sloveni«. Iz dveh temeljnih spisov, pravih evangelijev hitlerizma: iz Hitlerjeve knjige »Mein Kampf« in ideološko še tehtnejšega Rosenbergovega spisa »Der Mythus des 19. Jahrhunderts« je pisec nabral in strnil v pregledno zeloto odstavke, ki razodevajo narodno - socialistični odnos do Slovanov, predvsem pa prav nič prikrito težnjo po teritorialni osvojitvi vzhodno ležečih slovanskih pokrajin, zlasti še načrt razdelitve Rusije. Citati govore prepričevalnejše od vsega komentarja! — Najvažnejšemu problemu današnje ruske politike, t. j. sporu z imperialistično Japonsko sta posvečeni dve prav zanimivi in obsežni razpravi: M. Krolja »Sovjetska Rusija, Japan i Sjedinjene američke države« in F. Maxina »Strategieski položaj na Dalekom Istoku«.

Splošno zanimiva sta nadalje članka: N. Meljnikova Papouškova »Likovna umetnost i njena evolucija u SSSR« in dr. Nikole Jelenjeva esej o velikem ruskem sodobnem slikarju Aleksandru Benua. Prav tako utegne marsikogar zanimati pravna razprava Klavdije Žuhinove o sodobnem ruskem rodbinskem pravu in inž. agr. S. Vereščaka studija o ruskem agrarju po vojni.

Umljivo je, da je beograjski »Ruski arhiv« nasproti današnji sovjetski državi v kritičnem odnosu, vendar očitno kaže težnjo, da bi bil tudi v tem pogledu objektiven. In prav tega je najbolj treba. Sovjetska Rusija je pri nas mnogim, zlasti mladim ljudem, pravi mitos, glede katerega so lahkoverni in nekritični kakor otroci. To pa zaradi tega, ker podlegajo skritim propagandnim vplivom, a ne poznajo ne prejšnjih ne sedanjih ruskih razmer in se niti ne trudijo, da bi se poglobili v dejanske probleme. Naivna vera si vedno ustvarja kakšen paradiž ali išče Indijo Koromandijo. Resnica je pa samo tam, kjer se argumenti pristašev sekajo z argumenti nasprotnikov; ni torej ne v slepem zanikavanju in ne v naivni veri, marveč v kritičnem presojanju in objektivnem proučevanju. »Ruski arhiv« nudi za to dokaj resnega gradiva. —o.

Gospodarstvo

Pridobnina po zunanjih znakih v praksi

Za revizijo davčnega zakona

Na zborovanjih, ki so jih imeli zadnje mesece naši trgovci in obrtniki, je precejšen del razprav zavzemalo vprašanje pridobnine. Iz vrst trgovcev in obrtnikov samih so se čule številne pritožbe glede trdot, ki jih je povzročila februarska davčna novela pri odmeri pridobnine. Kakor znano, se je vršil za februarsko davčno novelo dolgotrajen boj v finančnem odboru Narodne skupščine in so bile v teku razprave marsikatere določbe omiljene. Praksa pri izvajanju novih določb za odmero pridobnine pa je pokazala, da bo treba v najkrajšem času zakon revidirati.

Davčna novela, ki je stopila v veljavo 20. februarja t. l., je uvedla za pridobnino minimalni davek, ki se ravna po višini stanovanjske najemnine in najemnine za lokal davčnega zavezanca. Davčna osnova (čisti dohodek) se za določitev minimalnega davka izračuna tako, da se vzame 2 do 3 in pol kratna najemnina za stanovanje (po višini najemnine) in 10 do 30 odst. najemnine za lokal odnosno obratovalnico. Najemnina za stanovanje pa se zmanjša za 10 odstotkov za vsakega maloletnega ali nepreskrbljenega otroka (največ pa do 40 odst.).

Pri izvajanju teh novih določb se je izkazalo, da tako izračunana »minimalna« pridobnina pogosto daleč presega dosedanjo pridobnino. Zlasti pri malih obratih so se izkazale nepričakovano velike razlike. Znani so primeri, kjer bodo morali posamezni davkoplačevalci po novih predpisih plačati dvakratno, trikratno ali še večkratno dosedanjo pridobnino. Najhujše trdote pa nastanejo v primerih, kadar ima davkoplačevalec več obrtnih listov. Ker se smatra vsaka obrt ali vsako podjetje, za katero je treba po obrtnem zakonu zahtevati poseben obrtni list, kot poseben davčni objekt, niso redki primeri, ko ima obrtnik ali trgovec sicer eno samo podjetje, toda za različne posle dva ali tri obrtne liste. Za posel po vsakem posameznem obrtnem listu pa se mu posebej zaračunava davek in se mu v vsakem primeru vračuna v minimalno pridobnino stanovanje in lokal, tako da plača pridobnino, kakor da bi imel dvoje ali troje stanovanj in dvoje ali troje obratnih lokalov. Tu ne gre morda za veletrgovce ali velike obrtnike, temveč pogosto tudi za manjše podjetnike. Znani so primeri, ko je bil podeželskemu trafikantu, ki komaj živi od bornega zaslužka, predpisan večkratni dosedanji pridobninski davek samo zaradi tega, ker poleg tobaka in cigaret prodaja tudi še nekaj razglednic ali pisemskega papirja.

Vsi ti primeri kažejo, da gredo nove določbe glede pridobnine daleč preko cilja. Februarska davčna novela daje sicer davčnemu zavezancu pravico do pritožbe na reklamacijski odbor, ki lahko po predhodno pribavljenem mnenju pristojnega davčnega odbora ugotovi davčno osnovo pod minimom, če zavezanec dokaže, da njegovi dohodki ne presezajo davčnega minima; seveda pa je tako postopanje precej komplicirano. Način odmere pa tudi ni v skladu z osnovnimi načeli našega davčnega sistema, ker ima davčni zavezanec lahko za kritje življenjskih stroškov tudi druge posebej obdavčene vire dohodkov (n. pr. dohodke od rente, od hišne posesti itd.), kar se pa tu ne upošteva. Tako se mešajo principi, ki veljajo za osebno dohodnino, s principi, ki veljajo za ločeno obdavčenje posameznih dohodkov. Te težkoče pa se bodo v praksi šele pokazale. Zato moramo nujno pristopiti k reviziji novih določb glede pridobnine.

Pri tem bo treba znova načeti načelno vprašanje, ali je sploh umestno, da se določa minimum pridobnine po zunanjih znakih življenja davkoplačevalca. Res je, da imajo tudi ponekod v inozemstvu slične določbe (v Franciji in Belgiji), **toda ne za odmero pridobnine, temveč edino za odmero dohodnine.** Mi pa dohodnine, ki obremenjuje prav vse dohodke posameznega davkoplačevalca ne glede na izvor, ne poznamo. Pri dohodnini se da tak način določanja minimalnega davka še nekako upravičevati zaradi tega, ker se pri dohodnini obdavčijo vsi dohodki posameznika in se lahko smatra stanovanje obvezanca kot nekako merilo za njegove celokupne dohodke. Pri našem davčnem sistemu, kjer plačuje davčni zavezanec za vsak posamezen dohodek bodisi od zemljišča, od zgradbe, od rente, od zaslužka ali od pridobitnega dela posebej davek, je tak sistem nemogoč. Trdote, ki so se pojavile pri izvajanju februarske davčne novele, imajo svoj izvor baš v tem, da služi kot merilo za dohodek od podjetja ali obrti stanovanjska najemnina, čeprav krije zavezanec pogosto svoje življenjske izdatke (stanovanje) iz drugih dohodkov in ne iz dohodkov od podjetja ali obrti. Če n. pr. stanuje trgovec ali obrtnik v lastni hiši, tedaj se mu vendar ne more vrednost stanovanja vzeti kot merilo za dohodek od podjetja, saj predstavlja to stanovanje vendar dohodek od zgradbe, ki je obdavčen že z zgradarino in torej ne more biti še enkrat obdavčen s pridobnino. Tudi v primerih, kadar ima davčni obvezanec poleg dohodkov od podjetja ali obrti še druge izvore dohodka (zemljišče, zgradbe, kapital itd.) se ne more smatrati najemnina za stanovanje kot merilo za njegov dohodek od podjetja, ker sme biti najemnina za stanovanje le merilo za skupne njegove dohodke. Tudi v tem primeru gre za dvojno obdavčenje, ki se še poostri, kadar ima podjetnik poleg dohodkov od zemljišča, zgradb in kapitala več obrtnih listov, ker se mu v tem primeru na podlagi najemnine za stanovanje, ki itak ustreza le njegovim skupnim dohodkom, odmeri pridobnina dvakrat ali trikrat.

Tudi je v nasprotju s principi obdavčenja, ki veljajo v drugih državah, če se vzame za osnovo pridobnine poleg najemnine za stanovanje tudi del najemnine za poslovni lokal, ki predstavlja režijski strošek podjetja in ne more biti zunanji znak dohodka dotičnega podjetja. V Franciji se pri določanju skupnega dohodka davčnega obvezanca vzame kot merilo stanovanje davčnega zavezanca in ne tudi najemnina za lokal, ker ta nima s skupnimi dohodki nikake zveze. Tudi v Belgiji, kjer imajo sličen sistem (seveda tudi le za dohodnino) se vzamejo za merilo osebnih izdatkov poleg stanovanja še izdatki za služinčad in avtomobil, nikakor pa ne izdatki za poslovni lokal. Kakor vidimo, ima ocenjevanje dohodkov po višini stanovanjske najemnine smisel le pri odmeri davka na celokupni dohodek davčnega zavezanca, torej pri odmeri dohodnine, ki je pri nas ne poznamo. Če pa se obdavčuje le dohodek od podjetja, tedaj se nikakor ne more vzeti za merilo stanovanjska najemnina, ker bi to pomenilo mešanje raznih davčnih sistemov; sama najemnina za poslovni lokal pa tudi ne more biti merilo za dohodek. Če se že vzamejo režijski stroški kot merilo dohodka, tedaj se morajo upoštevati tudi drugi režijski izdatki, v kolikor se sploh morejo režijski izdatki v ta namen upoštevati. Vsi ti pomisleki, ki smo jih navedli, kažejo, da tega novega sistema ne bomo mogli obdržati in da bo treba čim prej napraviti korake za revizijo davčnega zakona.

Gospodarske vesti

= **Izplačevanje kvote na stare vloge pri Ljubljanski kreditni banki.** Upravni svet Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani je na svoji seji dne 15. septembra 1934 sklenil v sporazumu s komisarjem ministrstva za trgovino in industrijo izplačevati na zahtevo počenši s 1. oktobrom 1934 vlagateljem in imetnikom tekočih računov iz njihovega dobroimetja akontacije v iznosu, ki ustreza obrestim za tromesečje od 1. aprila do 30. junija 1934. Pri izplačilih se odbijejo vsi zneski, ki so bili doslej v smislu določil člena 3, točke 3. uredbe predčasno izplačani. 1315

= *Lombardiranje kmečkih dolgov v novi uredbi.* V zadnjem času se ponovno čuje, da v novi uredbi o zaščiti kmetov ni več predvideno lombardiranje kmečkih dolgov, kakor v stari uredbi, odnosno da je v novi uredbi odpadla obljuba, da bodo denarni zavodi lahko lombardirali zaščitene terjatve nasproti kmetom do 50 odst. nominalne vrednosti. To naziranje pa ni povsem točno. Člen 15. nove uredbe o zaščiti kmetov določa dobesedno: »Upnikovim terjatvam na osnovi kmetskih dolgov, na katere se nanaša ta uredba, se priznava prvenstvo do reeskompta odnosno lombarda pri vseh državnih in privilegiranih denarnih zavodih po navadnih pogojih, in to do višine 50 odst. teh terjatev«. Isto določbo je vseboval 1. odst. člena 14. stare uredbe, izpadel je le 2. odstavek člena 14. stare uredbe, ki pravi, da bo ministrski svet sporazumno z omenjenimi zavodi poskrbel, da se v ta namen zavarujejo potrebna sredstva v okviru kreditnih možnosti. Ta obljuba pa skoro ne spada v uredbo in je najbrž zaradi tega izpadla, s čemer pa se stanje ni bistveno spremenilo, kajti če vlada v uredbi prizna terjatvam zaščitenih kmečkih dolgov prvenstvo do reeskompta odnosno lombarda, se s tem tudi moralno obveže preskrbeti potrebna sredstva.

= *Zamudne obresti pri blagovnih dobavah.* Centrala industrijskih korporacij v Beogradu se je informirala v trgovinskem ministrstvu glede vprašanja, kako naj se ima uredba o maksimiranju obrestne mere uporabljati pri zamudnih obrestih zaradi prodaje blaga v trgovskih poslih, odnosno ali je mogoče zahtevati višje zamudne obresti nego 8 odst. Po tolmačenju uredbe v trgovinskem ministrstvu veljajo predpisi o maksimiranju obresti na vse odnošaje dolžnikov brez ozira na to, kako so nastali. Kakor znano, določa uredba, da smejo denarni zavodi zahtevati za obresti posojil največ 4.5 odst. nad eskomptno mero Narodne banke, ostali upniki pa največ 8 odst. Ugodnost denarnim zavodom, da lahko računajo obresti preko 8 odst., ima svoje upravičenje v tem, da morajo denarni zavodi plačevati obresti vlagateljem. Zamudne obresti, ki se pobirajo, kadar kupec blaga ne plača v določenem roku kupnine za blago, pa nimajo značaja stalnih obresti, temveč samo značaj začasne odškodnine, dokler se kupna cena ne poravna, zato ni razloga, da bi se zamudne obresti izenačile z onimi, ki jih smejo računati denarni zavodi. Ako posameznemu prodajalcu niso dovolj visoke zamudne obresti, ima možnost, da pospeši prisilno plačilo računa od kupca. Da je ugodnost višjih obresti (preko 8 odst.) mišljena samo za denarne zavode in da se to striktno tolmači, je razvidno že iz tega, da se višjih obresti nego 8 odst. ne morejo posluževati niti zavarovalne družbe niti javna skladišča.

= **Dobava mesa.** Dne 20. t. m. se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani javna ustmena licitacija glede dnevne dobave mesa za čas od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935.

Borze

18. septembra

Na ljubljanski borzi so oficielni tečaji deviz danes ostali v glavnem nespremenjeni, le Berlin je bil nekoliko čvrstejši. Avstrijski šilingi notirajo v privatnem kliringu za malenkost nižje, in sicer 8.55 — 8.65. V zagrebškem privatnem kliringu je prišlo v avstrijskih šilingih do prometa po 8.54, v angleških funtih po 230.40 in v španskih pezetah po 5.9750.

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v Vojni škodi nadalje prilično čvrsta in je bil danes zabeležen promet za kaso po 356 (v Beogradu po 355.50 in 352), za december pa po 360 in 361 (v Bogradu po 361). Nadalje so bili še zabeleženi zaključki v 4 odst. agrarnih obveznicah po 41 ter v 6 odst. begluških obveznicah po 60.25 (v Beogradu po 61.75).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2302.63 — 2313.99, Berlin 1354.03 — 1364.83 Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35 — 1113.85, London 167.64 — 169.24, Newyork 3326.33—3454.59, Pariz 223.95 — 225.07, Praga 141.12 — 141.98, Trst 290.90 —293.30 (premija 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.55—8.65.

Curih. Pariz 20.20625, London 15.15, Newyork 302.625 Bruselj 71.95, Milan 26.2850, Madrid 41.8750, Amsterdam 207.75, Berlin 122.40, Dunaj 57.30, Stockholm 78.15, Oslo 76.15, Kobenhavn 67.65, Praga 12.7475, Varšava 57.90, Atene 2.93, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.88, London 26.66, Milan 46.17, Newyork 531.25, Pariz 35.56, Praga 21.77, Curih 175.62, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 352 — 355, 7% investicijsko 71 — 72, 8% Blair 64 — 67, 7% Blair 41 — 42, 4% agrarne 41 — 42, 6% begluške 58 — 60.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 355 — 357, za december 359 — 360, 7% investicijsko 70 — 71.50, 4% agrarne 40.50 do 41, 7% Blair 57.75 — 60, 8% Blair 66 do 68, 7% Drž. hipotekarna banka 68 — 71, 6% begluške 60 — 60.50; delnice: Narodna banka 4100 den., Priv. agrarna banka 220 do 224, Šećerana Osijek 130 — 140, Trbovlje 85 — 90.

Beograd. Vojna škoda 355 — 356 (355.50, 352), za september 355 — 356 (355.50), za december 360 — 361 (361), 7% investicijsko 71.50 — 72.50, 6% begluške 61.50 — 62 (61.75), za december 62 den., 8% Blair 64 do 67, 7% Blair 57.75 — 58 (57.75), 7% Drž. hipotekarna banka 68 bl. (66), Narodna banka 4120 den., Priv. agrarna banka 220 — 223 (22).

Dunaj. Državne železnice 14.15, Trboveljska 11.80, Alpine-Montan. 9.85.

Blagovna tržišča

HMELJ

Žatec, 17. septembra. Živahno nakupovanje po cenah od 1200 do 1800 Kč za 50 kg traja dalje.

Žalec, 18. septembra. Pri popuščajoči ponudbi so se cene učvrstile ter se opaža več povpraševanja od strani trgovine zlasti za boljše blago, ki se plačuje od 30 do 40 Din z napitnino. Vse kaže, da se je najhujši naval ponudnikov unesel in je pričakovati že proti koncu tedna zboljšanja položaja v hmeljski kupčiji.

ŽITO.

+ **Chicago,** 18. sept. Začetni tečaji: **Pšenica:** za december 104.50, za maj 105; **koruza:** za december 7.725, za maj 79.25.

+ **Ljubljanska borza** (18. t. m.) Tendenca za žito nespremenjena. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): baška 79/80 kg po 162.50—165; baška, 80 kg po 165—167.50; **koruza** (po navadni tarifi): stara suha za september po 150 — 152.50; nova umetno sušena s kvalificirano garancijo po 122.50 do 125; **moka:** baška »0« po 260 — 265, banatska »0« po 265 — 270.

+ **Novosadska blagovna borza** (18. t. m.) Tendenca stalna. Promet je bil srednji. **Pšenica:** baška, okol. Novi Sad, srednjebaška in gornjebaška 112 — 114; okolica Sombor, gornjebanatska, slavonska 108 — 110; sremska 109—111; južnobanatska 106—108; baška ladja Tisa 120 — 122; l. Begej 119 do 121; baška, banat. ladja Dunav 118 — 120; banatska, ladja Dunav 118 — 120. — **Rž:** baška 100 — 102.50. — **Oves:** baški, sremski in slavonski 62.50 — 65; banatski 60 do 62.50. — **Ječmen:** baški, sremski, 65/66 kg 104 — 106; baški jari, 67/68 kg 120—122.50. — **Koruza:** baška 91 — 92; okolica Sombor 92 — 93; banatska 85 — 88; sremska, pariteta Indija 91 — 92; baška ladja Sava 94 — 95; ladja Dunav, Tisa ali Begej 95 do 96. — **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 187.50 — 207.50; »2« 167.50 — 187; »5« 147.50 — 167.50; »6« 122.50 — 142.50; »7« 107.50 — 112.50; »8« 105 — 110; sremska, slavonska »0g« in »0gg« 187.50 — 197.50; »2« 167.50 — 177.50; »5« 142.50 — 157.50; »6« 122.50 — 132.50; »7« 107.50 — 112.50; »8« 105 — 110. **Otrobi:** baški 81 — 83; banatski 79 — 81; baški ladja 86 — 88.

+ **Somborska blagovna borza** (18. t. m.) Tendenca prijazna. Promet je bilo 85 vagonov. **Pšenica:** baška, okolica Sombor, sremska in slavonska 107 — 110; gornjebaška 109 — 112; banatska 108 — 110; baška in banatska potiska 120 — 122. **Oves:** baški, sremski in slavonski 62.50 — 65. **Rž:** baška 93—102. **Ječmen:** baški, 63/64 kg 108—110; jari, 67/68 kg 120 — 122. **Koruza:** baška in sremska 91 — 94; baška ladja kanal 93 do 95; baška ladja Dunav, Tisa 94 — 96.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (18. t. m.) Tendenca slaba. **Pšenica:** za oktober 15.85 — 15.87, za marc 17.06 — 17.03; **koruza:** za september 12.45 — 12.47, za maj 11.10 — 11.

BOMBAŽ.

+ **Liverpool,** 17. septembra. Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za oktober 6.79 (prejšnji dan 6.80), za december 6.74 (6.76).

+ **Newyork,** 17. septembra. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: loko 13.05 (12.95), za december 12.91 (12.81).

Sport

Novo sportno igrišče v Ljubljani

Prihodnjo nedeljo bo SK Jadran otvoril svoje novo sportno igrišče poleg kopališča Kolezija

V soseščini starodavnega trnovskega kopališča Kolezija je zraslo iz tal novo sportno igrišče, katerega je zgradil marljivi SK Jadran. S tem je tudi južni del Ljubljane, zlasti pa okraji dvorski, šentjakobski, trnovsko-krakovski, dobil trdno podlago za resno sportno udejstvovanje. Igrišče leži tik ob kopališču Kolezija in Gradaščici ter je zgrajeno po vseh sportnih predpisih. Glavni vhod je iz Gunduličeve ulice, tako da je igrišče pristopno z Mirja, Trnovega in Tržaške ceste po Langusovi ulici.

Na novem igrišču je urejen sedaj nogometni prostor v velikosti 102 krat 61 m. Igrišče bo posejano jeseni s travo, tako da bo na pomlad res lepo zeleno nogometno polje. Poleg nogometnega igrišča bodo uredili še tekališče, na vzhodnem in zapadnem delu pa prostor za lahko atletiko, dalje ping-pong, odbojko itd. Prihodnje leto bodo z deli na igrišču nadaljevali, postavili bodo tudi primerne tribune za gledalce.

SK Jadran je v svojem 15 letnem obstoju dosegel že lepe sportne uspehe v nogometu in v lahki atletiki. Zaradi neugodnih notranjih razmer je društvo moralo marsikaj žrtvovati iz svoje tradicije. Letos pa se je s pridobitvijo novega igrišča začelo zopet razvijati sportno tekmovanje. Poleg dveh vrst nogometnih moštev, rezerve in juniorjev, se je ustanovila zopet lahkoatletska sekcija, pomladi pa bo klub ustanovil še več sportnih sekcij, tako da se bo društvo udejstvovao v vseh sportnih panogah.

V nedeljo, 23. septembra začno prvenstvene tekme ljubljanskih nogometnih moštev. To priliko porabi SK Jadran, da otvori svoje že verificirano igrišče javnosti. V prvenstveni tekmi nastopijo Jadranaši proti svojemu nevarnemu nasprotniku iz poljanskega okraja SK Marsu. Z ozirom na to, da oba kluba vestno trenirata in je jadranško moštvo čvrsto v rokah svojega strokovnega trenerja g. Ermana, je pričakovati, da bo nedeljska tekma nudila vsem ljubiteljem sporta res lepo igro. Jadranaši, ki so z vsem požrtvovanjem sodelovali pri gradnji svojega igrišča, ki bo v ponos vse južne Ljubljane, zaslužijo, da se prebivalstvo, zlasti ono iz domačega okoliša, v največjem številu udeleži te prireditve. Težnje SK Jadrana so gotovo vse pohvale vredne, saj druži v svojem delovanju krog sebe mladino iz delavskih in obrtniških vrst, dijake itd., ki jih odteguje cesti in s tiho vnemo in strogo sportno disciplino prinaša svoje žrtve v korist splošnosti. Zahvala pa gre predvsem mestni občini ljubljanski in g. županu, ki sta pripomogla, da je mogel SK Jadran iz tamkajšnje »gmajne« preurediti zemljišče v res lepo sportno igrišče.

Prvenstvene tekme II. razreda

V nedeljo 23. t. m. se prično v Ljubljani prvenstvene tekme drugorazrednih ljubljanskih nogometnih moštev. Zmagovalec iz teh prvenstvenih tekem preide avtomatično v podsavezno ligo. V tem prvenstvenem turnirju nastopijo ti-le ljubljanski nogometni klubi: SK Reka, sedanji prvak II. razreda; SK Jadran, SK Korotan, SK Sloga, mladi železničarski klub; SK Slovan, SK Slavija, dalje delavska SK Svoboda, Ljubljana, SK Grafika, SK Mladika in SK Mars.

Devet ljubljanskih klubov bo v sportnih prvenstvenih tekmah pokazalo svoje moči in svoje znanje. Težko je danes prorokovati, kateri klub bo zmagovalec, gotovo pa je, da se bo prvenstvena tabela znatno spremenila. Posamezni klubi, zlasti oni, ki imajo svoja igrišča, so se lotili z vso vnemo treninga. Želeti bi le bilo, da bi drugorazredni klubi vztrajali pri marljivem treningu, predvsem pa tudi uporabili svoje znanje za lepo igro. Borba za prvenstvo bo vsekakor zelo ogorčena in je danes težko predvidevati, kdo bo prvak. V poslednji borbi je pričakovati, da se bodo za prva mesta borili Jadran, Reka, Slovan, Grafika in Mars.

Težki gmotni položaj, v katerem se nahajajo mladi sportni klubi, zlasti oni, ki morajo vzdrževati svoja igrišča, narekuje ljubljanskemu občinstvu in vsem prijateljem nogometnega sporta, da podpro tekmujoče klube z zasluženim obiskom.

Ljubljansko prebivalstvo naj ima pred očmi, da združujejo ljubljanski nogometni klubi na tisoče ljubljanske madine v svoji sportni vzgoji v različnih panogah sporta. Trezna sportna vzgoja rešuje mladino, sportno plemenito vzgojena mladina pa bo dala bodočnosti novih značajnih mož.

V nedeljo 23. t. m. nastopijo ta-le moštva: Reka : Slovan na igrišču Reke, Jadran : Mars na igrišču Jadrana, Korotan : Slavija na igrišču Korotana in Mladika : Svoboda na igrišču, ki še ni določeno.

Službene objave LNP

(Seja u. o. dne 14. septembra.)

Z ozirom na službene objave JNS št. 30 tč. 28 v »Sportisti« št. 896 se poziva Čakovečki SK, da nakaže Iliriji v Ljubljani znesek 205 Din za zunanjega sodnika za prv. tekmo Ilirija : Čakovec v Ljubljani. Enako se poziva Železničar v Mariboru, da nakaže Iliriji znesek 205 Din za stroške sodnika pri prv. tekmi Ilirija : Železničar 3. junija 1934 v Ljubljani.

Na podlagi poročila saveznega sodnika Ramovša se verificira igrišče Slovana v Mostah za vse tekme.

Na znanje se vzame poročilo občnega zbora o. o. Celje s pripombo, da bo podsavez izvršil nominiranje okrožnega odbora na prihodnji seji istočasno z odbori za Maribor in Trbovlje.

Na prijavo Hermesa — Ljubljana se uvede potom JNS postopanje za izterjavo dolžnega zneska pri SK Karlovcu. Ker je SK Gorenje— Jesenice zadostil vsem pogojem pravil in pravilnikov JNS, se predloži za sprejem v redno članstvo JNS. Disk — Domžale se poziva, da javi, ali je Zalog poravnal dolžni znesek. SK Istra — Ježica pri Ljubljani je zadostila vsem pogojem pravil in pravilnikov ter se predloži za sprejem v redno članstvo JNS. Odobrijo se izdelani programi o. o. Celje in o. o. Maribora za tekmovanje v korist podsavezne blagajne dne 16. septembra. Naslov ISSK Maribora se glasi: ISSK Maribor — Anton Filipančič — Maribor, Vetrinjska 6.

Cene vstopnic k prvenstvenim tekmam II. razreda se določijo, v kolikor se kluba drugače ne sporazumeta, kot sledi: sedeži 8 Din, stojišča 6 Din, članske vstopnice za verificirane igralce proti legitimaciji 4 Din, mladinske 2 Din.

JNS je v Službenih objavah štev. 39 od 7. septembra 1934 pod tč. 31 objavil to-le principijelno rešitev glede izbire igrišča za klube, ki nimajo lastnega igrišča: »Če igrata prvenstveno tekmo dva kluba iz različnih krajev, pa v enem kraju sploh ni verificiranega igrišča, se morata obe tekmi odigrati v kraju onega kluba, ki ima igrišče.« Vsi klubi v Ljubljanni se obveščajo, da se po načelnem rešenju JNS z dne 23. februarja 1934 na dan, ko se igra v Ljubljani tekma za državno prvenstvo (med te se računa tudi kvalifikacijska tekma za državnno prvestvo), ne sme igrati v Ljubljani nobena prijateljska tekma in tudi ne trening tekma.

J. Stanko l. r., I. tajnik.

Službeno iz LNP. Danes v prostorih LNP (nebotičnik, IV. nadstropje) seja zdravstveno-vzgojnega odseka ob 20.15. Naprošajo se gg. dr. Prodan, dr. Tomc, dr. Dovgan, Lukežič, Mrdjen, Vrhovnik M., dr. Ahčin M., P. Škerl, da se blagovolijo udeležiti te seje.

Sodniški zbor JLAS. Za damski izbirni miting na igrišču Primorja v četrtek, 20. t. m. ob 16. se določi naslednja jurija: Luin, Cerar Vl., Megušar, Gorjanc, Sancin S., Windisch, geom. Černe, Vidic in Michel. Naprošajo se za sodelovanje tudi ostali gg. sodniki. Luin naj prinese stoperice in startno pištolo.

Komisarijat J. S. Ž. S. za L. P. (Službeno). V četrtek 20. t. m. se vrši na igrišču Primorja ob 16. izbirni trening za sestavo lahkoatletske reprezentance za dvomatch proti Zagrebu, in sicer v disciplinah: 60 m, skok v višino, 800 m, met kopja in tek 100 m. S. K. Ilirija T. K. D. Atena pošljejo na start vse atletinje, katere so priglašene v teh disciplinah za drž. prv. posameznic. Po končanem trening-tekmovanju naj se, v svrho dogovora glede nastopa v Zagrebu zglase po en zastopnik startajočih klubov pri komisarjatu na samem igrišču.

Odbor za izvedbo juniorskih pokalnih tekem ima redno sejo drevi ob 19. v klubski sobi SK Ilirije v kavarni »Evropi«. Na sejo naj prinese igralec Ljubljane g. Derganc dokaz, da ni starejši od 18 let.

LTTP (Službeno.) Danes ob 17.30 seja upravnega odbora v posebni sobi restavracije Emona.

SK Ilirija (Lahkoatletska sekcija). Plenarni sestanek v četrtek 20. t. m. ob 19. v garderobi na starem igrišču. Pred sestankom je obvezen trening za vse atlete. Sestanek je zelo važen, zato naj pridejo vsi. Pri sestanku morajo oddati vsi atleti klubovo opremo. — **(Hazenska sekcija).** Danes in jutri lahkoatletski trening. Pri jutrišnjem treningu se bodo preizkusile poedine atletinje v teku na 800 in 200 m, 80 metrov zapreke ter v metu diska. Važno zaradi državnega prvenstva. Na starem igrišču naj bodo zato točno ob 17.30: Omanova, Boža, Marta, Pribošek, Slapar, Zajec, Silva, Lidija, Ivica, Tratnikova. Izostanek se ne bo opravičil nobeni.

ŽSK Hermes. Obveščamo članstvo, da je umrla mati našega igrača g. Toneta Pleša. Pogreb, na katerega se članstvo vabi, bo danes ob 16. iz Mavrarjeve ulice št. 4 v Šiški. — **(Nogometna sekcija.)** Strogo obvezen trening prve skupine danes in v petek od 17. dalje. V prihodnjih dneh bodo treningi v večernih urah na razsvetljenem igrišču, in to predvsem za one igrače, ki so zaposleni čez dan.

Iz motosekcije ŽSK Hermesa. Nagrade, ki si jih je priboril za svoj uspeh na I. vseslovanski motodirki v Zagrebu g. Ludovik Starič, član ŽSK Hermesa, so razstavljene pri tvrdki Astra, Aleksandrova cesta.

SK Mars. V četrtek 20. t. m. strogo obvezen sestanek za vse članstvo (verificirani in neverificirani) v gostilni Baver ob 20. Vabi se tudi celokupni odbor.

Slalom klub 34. (Tajništvo.) Danes ob 20.30 seja upravnega odbora v klubovem lokalu Šelenburgova ulica 3-I.

T. K. D. Atena (hazenska sekcija). Danes v sredo 19. t. m. ob 18. uri hazenski trening. Naprošena je tudi moška družina, da se udeleži tega treninga polnoštevilno.

TKD Atena (Lahkoatletska sekcija). V četrtek 20. t. m. na igrišču Primorja izbirno tekmovanje med atletinjami SK Ilirije in TKD Atene za sestavo reprezentance, ki nastopi 22. in 23. t. m. v Zagrebu v dvomatchu proti zagrebški reprezentanci. Atletinje Bernik, Sket, Ulaga Ema, Puterle, Dolenc Mary, Šmuc Nana, Vrezec, Šmuc Neta, Ulaga Nada in Podpac morajo biti najkasneje ob 15.30 na igrišču Primorja.

NUR-BLOND
specialni shampoo za blondinke
je najstarejši in najbolj zahtevan specijalni Shampoo za nego prirodno plavih las na vsem svetu. Dobiva se povsod.

Pregled sodobne češkoslovaške literature

Plodoviti češki pisatelj A. C. Nor, ki se je pred tedni mudil v Ljubljani, je pravkar izdal nad 60 strani obsegajočo knjižico »Moderni literatura češkoslovenska«. Njegov spis je ponatis predavanj, ki ji je imel na srednjih in strokovnih šolah Češkoslovaške. (Za naše razmere zanimiv pojav: profesionalni pisatelj nešolnik prireja na šolah predavanja o literaturi!) Knjižica je vredna naše pozornosti zlasti zaradi tega, ker podaja kratek informativni in instruktivni pregled povojnega slovstva na Češkoslovaškem. V drugi vrsti je zanimiva zato, ker poroča o češki in slovaški literaturi. (V drugih priročnikih se obravnava samo ena literatura ali pa vsaka samostojno.) A. C. Nor je s to knjižico nedvomno ustregel ne le dijaštvu, marveč tudi profesorjem in učiteljem češkega in slovaškega jezika, ki zlasti v provinci nimajo prilike, da bi zasledovali nove pojave v knjižni in revialni produkciji. Ustreženo pa bo tudi vsakemu drugemu čitatelju, ki se hoče na hitro roko poučiti o današnjem stanju češkoslovaške literature. Pisec ne navaja samo imen, marveč tudi karakterizira pesnike in pisatelje ter važnejše literarne struje, n. pr. poetizem. Z zgoščenimi primeri kaže stilne razlike med predvojno in povojno poezijo in prozo, kakor se razodevajo n. pr. v slogu in frazeologiji (še večje so seveda v novih motivih in idejnih smereh).

Želeti bi bilo, da bi podoben pregled dobili za jugoslovansko literaturo; tudi v našem primeru naj bi ga sestavil nešolnik, ker bo samo tako živahen in splošno užiten, kakor je A. C. Nora »Moderni literatura češkoslovenska«. — Pri nas je treba priporočiti Norovo knjižico zlasti absolventom čeških tečajev: odprla jim bo širok, četudi ne podroben razgled v češkoslovaško slovstvo in jih tako približala duhovni sodobnosti tega močno aktivnega in naprednega slovanskega naroda. —o.

Najnovejši zvezek „Življenja in sveta"

Pravkar izišli zvezek ilustrirane tedenske revije »Življenje in svet« priobčuje na uvodnem mestu zanimiv članek »Lišaji«, ki razpravlja o prvem socialnem poskusu v rastlinskem svetu. Nato sledita nadaljevanji potopisov dr. Fr. Crobatha »Iz Kranja v Chicago« ter Margite Matches »Divji paradiž« (oba s primernimi slikami). V prilogi se bliža koncu dr. Vladimirja Travnerja knjiga »Kuga na Slovenskem«. A. D. je prispeval člančič »Pisatelji - prerokі« z zgledi, kako so pisateljevi možgani prehiteli prirodo samo. V rubriki »Človek in dom« piše Božo Gvardijančič o »Odnosu med projektantom, stavbnim gospodarjem in stavbenikom«. Sledijo običajne rubrike Šah, Za misleče glave, Humor, Anekdote in Križaljka z obratnicami. Poleg manjših notic vsebuje zvezek na vnanji strani lepo sliko Bolgarke z ljubljanskega festivala, na naslovni strani pa Vermeerjevo »Pismo«. Revija stane v podrobni prodaji samo 2 Din ter se dobi v vseh večjih trafikah.

Umetni dež

V srednjem veku so ga klicali z zvonovi, potem s topovi, danes pa ga hočejo imeti z moderno kemijo

Suša, ki je vladala letos v tolikšni meri po nekih delih sveta, je znova pospešila prizadevanja, po katerih bi bilo mogoče proizvajati dež, kadar bi ga človek potreboval. Tako so pred kratkim poročali o poskusih na južnem Japonskem, kjer so hoteli dež z neba »pristreliti«. Prvi veliki poskus te vrste je ostal brez uspeha, pri drugem se je vlil po izstrelitvi 1500 granat triurni dež, toda skeptiki so bili prepričani, da je bilo vse skupaj gol slučaj.

Tudi na Angleškem, kjer so že prej »streljali« dež, je večina znanstvenikov mnenja, da je to najdražja in obenem najmanj uspešna metoda za dosego velikega smotra. Tako zavrača prof. Bilham tudi vsak drugi poskus za proizvajanje dežja. »Vzrok dežja je iskati v zračnih tokih,« pravi Bilham, »in ti toki se razširjajo preko obsežnih delov neba. Težko je verjeti, da bi topovski ogenj, ki zavzema seveda vedno le razmeroma majhne obsežnosti, ustvaril za deževanje potrebne pogoje. Celo če bi bilo nebo pokrito z oblaki, bi ničesar ne dosegli, kajti dež nastaja tako, da se neskončno majhni delci vode v oblakih združijo skupaj, granate pa tega stanja ne morejo izzvati.«

Naziranje, da ima velik trušč sposobnost za proizvajanje dežja, izvira še iz srednjega veka, ko so hoteli dež priklicati z zvonjenjem. Med vojno so menili, da je topovski ogenj na Flandrskem bojišču kriv obilnih padavin v Južni Angliji. Toda raziskovalci so ugotovili, da so bile padavine tu l. 1915. in 1916. sicer za 21 odst. obilnejše nego povprečno, l. 1917., ko je bil topovski ogenj še hujši, pa je presežek znašal le 7 odst. L. 1912., ko ni bilo absolutno nobenega topovskega streljanja, je bilo leto posebno deževno.

K temu bi bilo omeniti, da poskušajo v Ameriki in posebno v Rusiji neko novo vrsto proizvajanja dežja z nekimi kemičnimi snovmi in meglami. Ta metoda je baje učinkovitejša in, kar je glavno, poceni. Vendar pa podrobnosti še niso znane, zlasti ne to, da bi se bili poskusi izvršili v velikem obsegu.

Vprašanje raka

Zgodovina se ponavlja — tudi v razvoju medicinske vede

Več znanih nemških učenjakov je odločno zavrnilo trditev berlinskega biologa in bakteriologa prof. von Brehmerja, da je odkril bacil raka. K tem ugovorom je Brehmer sedaj obširneje spregovoril v pogovoru z nekim časnikarjem.

Učenjak vzdržuje svoje trditve v polnem obsegu. Svojim nasprotnikom očita, da so zavračali njegova odkritja, ne da bi jih niti dobro poznali. On pa jamči zanja s svojim imenom, ki ga noče lahkomiselno spravljati v nevarnost. Bil je toliko previden, da je čakal z objavo svojih odkritij dve leti, potem ko jih je tudi natančno preizkusil. Njegovi nasprotniki pa niso imeli niti prilike, da jih doslej eksperimentalno proučijo in so zato njih napadi nestvarni. O slovitem berlinskem raziskovalcu raka prof. Schillingu so trdili, da je njihovega mnenja, to pa ni res, ker je v strokovnem listu »Medizinische Welt« podal izjavo, da je Brehmer svoje poskuse izvršil z vso natančnostjo, in nič drugega.

Sicer so pa napadi proti njemu umljivi, kajti že od nekdaj se proučevalci raka delijo v dva tabora. Eni trde, da je rak le posledica obolenja hormonov ali drugih organov in zapisujejo zato zdravila, ki naj bi obnovila normalno funkcijo teh organov. Drugi pa so prepričani, da ima rak svojega mikroskopskega povzročitelja, ki ga je treba odkriti, če hočemo bolezen uspešno zdraviti. V bistvu gre za boj, ki se ponavlja v zgodovini proučevanja skoraj vseh kužnih bolezni. Tudi Roberta Kocha so ostro napadali, ko je odkril bacile tuberkuloze, a potem so mu le morali dati prav. Z rakom je ista. Sedaj ko je odkril njegovega povzročitelja z vso gotovostjo, pravi prof. Brehmer, je postalo vsako prepiranje o tem, da-li je to kužna ali organska bolezen, popolnoma odveč.

Popolnoma odveč je tudi prepiranje o učinkovitosti seruma proti raku, ki ga je isto tako odkril in ki je eden izmed dokazov, da gre pri raku res za kužno bolezen (kar so v ostalem dokazali tudi poskusi s prenašanjem novo odkritih mikroorganizmov na miši). Ta serum je sposoben odstraniti povzročitelje raka povsem iz krvi. Pri lažjih in začetnih primerih zadostujejo injekcije tega seruma, v primeru oteklin pa je treba te najprvo kirurgično odstraniti in šele potem se pacient obravnava s serumom in drugimi primernimi načini lečenja. Prof. Brehmer je svoje metode praktično preizkusil v stotinah primerov, v vseh z istim uspehom.

V zvezdah bo njegovo ime

Mož, ki je zapustil vse svoje imetje zvezdam

V Chicagu je umrl inženjer Charlonton, vodja neke strojne tovarne. Charlonton se je že davno pred vojno izselil v Ameriko. Ostal je samec. Razen za svojo stroko se je zanimal posebno za astronomijo. Sam si je zgradil celo vrsto opazovalnih instrumentov, tako tudi velik zrcalni teleskop, s katerim je stikal neprenehoma po nebu.

Njegova najbolj goreča želja je bila, da bi odkril tu nekaj takšnega, kar bi njegovo ime ohranilo v zgodovini znanosti. Toda ta želja se mu ni izpolnila. Vendar ga znanost ne bo povsem pozabila, kajti vso svojo gotovino z znesku 18.000 dolarjev je ostavil v korist stvari, ki ji je posvečal vsako prosto uro.

18.000 dolarjev ni velik znesek, če ga primerjamo s tem, kar so drugi ameriški meceni naklonili zvezdoslovju. Spomnimo se n. pr. na chicaškega »kralja cestne železnice« Yerkesa, ki je ostavil pol milijona dolarjev za zgraditev ogromnega teleskopa in čigar ime živi še vedno v imenu ene najbolje opremljenih astronomskih opazovalnic, Yerkesove zvezdarne. Njegovo slavo je prekosil drug ameriški milijonar, Hooker, ki je daroval celo 800.000 dolarjev za zgraditev ta čas največjega zrcalnega teleskopa na svetu, ki mu ima zrcalo 2 in pol m premera. Zemski ostanki tega mecena počivajo 10 m pod teleskopom, ki nosi njegovo ime.

A navzlic temu, da se Charlontonov dar niti od daleč ne more primerjati z ogromnimi vsotami obeh navedenih mecenov, bo znanosti vendar zelo rabil. Charlonton je namreč svoje imetje določil proučevanju tirov malih planetov. Mali planeti, asteroidi ali planetoidi, so, kakor znano, drobna nebesna telesa, ki krožijo okrog sonca v prostoru med Martom in Jupitrom. Prvega teh malih planetov je odkril 1. januarja 1801. Italijan Piazzi v Palermu. Ta zvezda je prava velikanka v družini sebi podobnih, saj znaša nje premer 800 km, dočim niso premeri pretežne večine ostalih nič dosti večji od 1 km. Ni minilo leto, da bi ne odkrili kakšnega novega planetoida, sam dunajski astronom Palissa jih je odkril več nego 100, a še večje število heidelberški astronom Wolf.

Danes nam je znanih že preko 1300 planetoidov in še vedno odkrivajo nove, in sicer skoraj izključno s fotografskimi postopki. Določitev njihovih tirov je kaj zamotana in težka, a ni brez pomena, ker je mogoče z njimi reševati marsikakšno drugo uganko vesoljnosti. V Evropi se bavijo s tem računskim delom posebno nemški znanstveniki. Charlontonov dar bo to delo pospešil in ga dovedel do konca.

Podedljive duševne lastnosti

Sloviti švicarski psihiater Bleuler se bavi v nekem članku z vprašanjem, da-li so privzgojene duševne lastnosti podedljive. Pri tem opozarja na primer bernardinskih psov, ki brez dvoma podedujejo nagon za reševanje ponesrečencev v snegu. Prav tako se kaže tudi v novofundlandskih psih in sicer že v nedresiranih mladičih stremljenje po reševanju utapljajočih se oseb.

Pri človeku nam ni znano, da bi ostavljal svojemu potomstvu kakšen privzgojeni nagon. Splošne miselne smeri pa se po švicarskem zdravniku podedujejo tudi pri ljudeh in so v teku pokolenj spremenljive.

„Miss Evropa" v Londonu

Finska lepotna kraljica (na levi), ki je bila izbrana za letošnjo »miss Evropo« in ki potuje v Chile, kjer bodo volili »miss Universum«, na obisku v Londonu v družbi angleške lepotne kraljice

Romantična poroka

V vinogradskem mestnem domu (Praga) sta se poročila te dni 30 letni dr. Mohamed Saleh beg ibn le Arab z 18 letno Hanko Kašparjevo iz Pardubic.

Dr. Saleh je sodnik v Aleksandreti. Pardubiški profesor Zelenka, ki potuje često po Orientu, kjer nabira arabske narodne pesmi, se je ž njim seznanil. Nekoč mu je dr. Saleh dejal, da bi se rad poročil z Evropko. V Pardubicah je bil Zelenka dostikrat gost v družini Kašparjevi in je svojemu prijatelju priporočil njih 16 letno hčer.

Med obema mladima človekoma se je razvilo vneto dopisovanje v francoščini, izmenjala sta si tudi svoji fotografiji in ker sta ugajala drug drugemu, je dr. Saleh nekega dne sporočil, da pride osebno na Češkoslovaško. Zaprosil je za roko svoje izvoljenke in so mu jo starši brez nadaljnjega priznali.

Za poroko pa so delale oblasti nekaj ovir, ker so menile, da Saleh nima zadostnih listin. Posredovalo je francosko poslaništvo in tako se je poroka te dni izvršila. Kot posredovalec in tolmač je fungiral pri raznih češkoslovaških uradih edini češki musliman Hadži Brikcia, avtor nedavno izišle knjige »V deželi polmeseca«. Za priči sta bila predsednik češkega kluba prijateljev Orienta in nevestin brat. Poročna gostija je bila v vinogradskem Narodnem domu in jedi so bile vseskozi češke.

Plesna zvezdnica

Devetnajstletna danska plesalka Nini Theilade vodi balet v Shakespearovem »Snu kresne noči«, ki ga bo inscenral Max Reinhardt v San Franciscu

Prva lasulja v Evropi

Prvo lasuljo v Evropi je nosil francoski kralj Ludovik Sveti. V križarskih vojnah je izgubil svoje lase, njegova mati Blanka Kastiljska je potem vsakemu vitezu na dvoru, ki je imel njegovim podobne lase, odrezala koder in dala napraviti iz teh kodrov nadomestek za izgubljeno lasovje svojega sina. Ludovik Sveti je postal pozneje patron lasuljarskih cehov.

Rastlina, ki je izgubila duh

Muškatna zel, mimulus moscata, je rastlina, ki jo je ves svet poznal kot zelo močno dišečo rastlino, kar je razvidno tudi iz njenega imena. Doma je v Severni Ameriki, l. 1826 so jo prinesli na Angleško in od tam se je razširila po vsem svetu. Okrog l. 1909 se je zgodila s to rastlino čudna sprememba.

Na Angleškem so opazili, da je izgubila svoj vonj, zaradi katerega je bila tako priljubljena. To bi se dalo na zadnje razložiti s tem, da so nanjo vplivale sčasoma spremenjene razmere za rast. Toda najbolj nepričakovano je bilo to, da se je ista sprememba zgodila z vsemi rastlinami te vrste na svetu. Celo v njeni prvotni domovini, Severni Ameriki, ni mogoče dobiti divje rastoče rastline z nekdanjim vonjem. Do Novega Zelanda, kjer so jo prej močno gojili, so iskali dišeče rastline, a je niso našli.

Je res čudno, da se je mogla neka rastlinska vrsta skoraj istočasno in brez vidne zveze spremeniti tako temeljito po vsem svetu. Znanost si že dolgo beli glavo, da bi prišla tej skrivnosti do dna.

Kitajski vojskovodja

General Tsajtingkaj, ki se je proslavil z junaško obrambo Shangaja pred japonsko premočjo, je obiskal Ameriko. Slika ga kaže v kitajskem delu New Yorka

Tragična nesreča pevca Romea

Russ Columbo je bil kakor Rodolfo Valentino italijanskega rodu, a svoje slave si ni pridobil šele pri filmu, temveč kot »crooner«, »šepetalni tenor« v radiu. Zaradi svoje lepe postave, ognjevitih oči in prijetnega glasu je kmalu postal najpriljubljenejši pevec Amerike in je s svojim zasebnim letalom letel po deželi od angažmana do angažmana. Bil je pa še bolj častihlepen in nekega dne se je lotil skladanja. Izkazal se je v tej stroki še celo boljšega nego pevec, njegovi »songi« so si mahoma pridobili občinstvo in mu priskrbeli naslov »Romea songov«. Končno se je seveda tudi Hollywood polastil pojočega Romea in nastopil je v filmu »Newyork ponoči«, ki je v Ameriki in drugod žel velike uspehe. V Hollywoodu se je zagledal v filmsko zvezdo Carolo Lombardovo, ki mu je ljubezen vračala. V bližnjem času bi se morala vršiti poroka.

A preden je prišlo do tega, je posegla vmes neizprosna usoda. Columbo se je pripravljal za drug film, ki mu je donašal tedensko okrog 350.000 Din, Carole pa je odšla za nekoliko dni na počitnice v Arrowhead v Kalifornijo. Nekega jutra je prejela kratko brzojavko: »Pridi takoj z letalom. Russ hipoma obolel. Lansing.« Nekoliko ur pozneje je bila zvezda v Hollywoodu, a je našla Columba že mrtvega. Obiskal je bil svojega šolskega tovariša Lansinga Browna in si ogledoval njegovo zbirko starega orožja. Brown je v šali nameril nanj staro pištolo, o kateri je menil, da je prazna. Hipoma se je razlegel pok, pištola se je razletela in odtrgala Brownu nekoliko prstov, Columbo pa se je zgrudil s prestreljenimi možgani na tla. Vsaka pomoč je bila zaman. Ob mrtvaški postelji svojega zaročenca se je Carole Lombardova zrušila v živčnem napadu.

Lakomni zdravnik

Najvišji argentinski sodni dvor se bavi ta čas s tožbo nekega zdravnika, ki zahteva za zdravljenje nekega pacienta nič manj nego 790.000 švic. fr., in sicer samo za svojo pomoč temu bolniku, brez stroškov za bivanje v nekem sanatoriju.

Zdravnik se pri tem neobičajno visokem računu opira na imovinske razmere pacienta, nekega Ballera, ki mu zemljišča in črede živine predstavljajo neprecenljivo vrednost. Sicer je pa tožba naperjena proti njegovim dedičem, kajti Ballero je navzlic visokemu honorarju, ki ga zahteva njegov zdravnik, že med mrtvimi.

Podtaknjena dedična

V rodovini s samimi moškimi potomci čaka prvo dete ženskega spola dota 6 milijonov dolarjev

Pred nekaj leti je umrl v Ameriki mister Pizerbog, predsednik severnoameriškega steklarskega trusta in lastnik vodilne tvornice za steklo v Filadelfiji. Ker je bil pokojnik zelo imovit, so z velikansko pozornostjo čakali dneva, ko bodo razpečatili njegovo oporoko, da se prepričajo, komu je zapustil premoženje.

V oporoki je stalo, da zapušča Pizerbog sedem milijonov dolarjev gotovine, od tega pa dobe trije tvorničarjevi sinovi samo en milijon. Ostalih šest milijonov je ostalo po določbah testamenta v banki rezerviranih za prvo še nerojeno dete ženskega spola v Pizerbogovi rodbini. Ta določba je imela svojevrsten vzrok. Pizerbogova rodbina se odlikuje po tem, da ima izključno moško potomstvo. Stari milijonar si ni želel vse svoje življenje nič drugega, kakor hčer ali vnukinjo, a ni doživel te sreče.

Najstarejši Pizerbogov sin je bil ob očetovi smrti že oženjen, dva njegova brata pa sta bila še samska. Žurno sta začela iskati neveste in sta se kmalu oženila, ne iz hrepenenja po rodbinski sreči, temveč iz lakomnosti po šestih milijonih. Kmalu sta res postala očeta — sinov. Manuel Pizerbog pa je ubral drugo pot. Dal se je ločiti od svoje žene in si poiskal novo družico, od katere se je nadejal hčere.

Pred tedni se je med Pizerbogovimi razširila novica, da je mati pred porodom. In kmalu nato je počil glas, da je Manuelova žena povila hčerko, s katere rojstvom je dokončno zapečatena usoda šestmilijonske dedščine starega Pizerboga.

Z zeleno zavistjo sta sprejela Manuelova brata to vest. Penila sta se od jeze, da ni pripadla dedščina njihovima otrokoma. Proti določbi, ki jo je vseboval testament, je bil namreč vsak odpor zaman. Tam je stalo črno na belem, da dobi šest milijonov prva ženska Pizerbogove krvi.

Ko se je dvignila Pizerbogova žena s porodniške postelje, je Manuel sporočil svojima bratoma in drugim sorodnikom, da odhaja z ženo in otroki v Evropo. Brata, ki sta vedela, da se Manuel nikoli ni posebno zanimal za stari svet, pa sta najela zasebnega detektiva in ta je vzel zadevo v svoje roke.

Najprej je izvohal babico, ki je pomagala pri porodu. Vprašal jo je, kako je bilo tedaj, ko je prišla mala milijonarka na svet. In babica je povedala, da se je porod iztekel srečno brez komplikacij. Ko pa ji je stisnil detektiv v roko ček za 2000 dolarjev, se je stvar spremenila. Babica je izdala vse, kar je vedela o zadevi. Povedala je, da je Manuelova žena rodila sina, ki pa so ga v najdenišnici zamenjali za dete ženskega spola. Bratoma so torej podvrgli dedično zaradi šestih milijonov dolarjev.

Sreča ukradenih milijonov ni trajala dolgo. Brata sta ovadila Manuela in njegovo ženo državnemu tožilstvu, to pa je vložilo proti sleparskemu početju tožbo. Manuel Pizerbog je moral vrniti milijone in jih deponirati v banki, zdaj pa se bo še moral zagovarjati zaradi goljufije.

Življenje na Papui

Vprašanje obleke ne igra med domačini na Papui (Novi Gvineji) nobene posebne vloge. Dečki do 10. leta, deklice do 6. in stari ljudje hodijo enostavno nagi naokrog; mladi možje se zadovoljijo z nekakšnim predpasničkom, namestu predpasnika si obesijo spredaj tudi niz školjk ali celo eno samo veliko polžjo hišo; mlade ženske so oblečene v mična majhna krilca iz velikih listov. To je vse. Tem večjo skrb pa posvečajo nakitu, ki ga ljubita oba spola enako in ki se pri obeh spolih nič ne razlikuje.

Možnosti, da se nakitiš, pa so na Papui nepregledne. Imenujmo samo morske školjke in polžje hiše, ki jih uporabljajo kot obroče okrog rok — ti obroči rabijo tudi kot denar — ogrlice iz pisanih semen, živalskih in človeških hrbteničnih vreten, merjaščevih čekanov itd. Tisoč lepih stvari je mogoče napraviti iz teh tisoč reči in ni treba misliti, da so preveč poceni. Predstavljajmo si n. pr., da predpisuje papuanska moda lišp in oblačila iz morskih školjk in polžev. Takšen lišp in takšna oblačila pa najdeš celo stotine kilometrov od obale pri strašnih rodovih lovcev na glave. V prejšnjih časih so ti rodovi vršili svoje grozovite pohode do obrežja, da so prišli v posest vseh teh reči, in ti pohodi so bili tako pogosti, da so morali obrežni rodovi prebivati v naselbinah na kolih, na morju, samo da jih krvi, glav in lišpa žejni gorjanci niso napadli iznenada. Danes orožje kolonialnega vojaštva in policije ovira gorjanske divjake, a ker brez lišpa in po papuanski modi predpisanih »oblek« nočejo biti, so si izmislili neko določeno dobo premirja v vsakem letu, ko prihajajo do obrežij ali pa morejo obrežniki brez skrbi do njih, samo da si lahko v zamenjavi pridobe teh bogastev.

Nekaj posebnega je seveda naglavni lišp pri plesnih prireditvah. Takrat nosijo plesalci na glavah velikanske pahljače iz peres rajčic, ki so po barvah in oblikah tako sestavljene, da se moraio videti celo evropskemu okusu prekrasne. Tudi drugače se odlični možje in žene krasijo s čelnimi traki iz semen, v katere zatikajo peresa rajčice ali kazuarja, tudi na lehtih nosijo kazuarjeva peresa, skozi nosove in ušesa pa si vtikajo koščke bambusa, živalske zobove, bodice ježevca, kazuarjeve kremplje. To vse je po papuanskem okusu jako lepo.

Se lepše pa se zdi vsem, če hodijo možje do kože obriti na glavi in obrazu. To je višek elegance. Višek menda zato, ker moraš za to lepoto tudi nekaj pretrpeti. »Britje« na Papui namreč ni tako preprosta reč kakor pri nas. Ležeš s hrbtom na tla. »frizer« sede na tvoje prsi in ovije vsako posamezno dlako, vsak posamezen las s tenkim rastlinskim vlaknom in ti vsako posamezno dlako in las — izpuli. Ni čudno, da so možje, ki na takšno eleganco ne dado mnogo. A tudi ti nočejo tekati kakor kakšni zanemarjeni divjaki z dolgo brado naokrog. Vzamejo torej nekaj blata in ilovice, omečejo s tem brado in že so tako lepi, da morejo očarati kakšno žensko srce. Kar je za moškega lepo, je lepo seveda tudi za žensko. Tudi za žensko je predpis, da mora biti po poroki do temena »obrita«. No, dandanes je že malo žensk, ki bi se držale strogo tega predpisa, večina se jih zadovolji s tem, da skrajšajo lase na dva, tri centimetre ali pa si jih izpulijo le deloma. Samo zelo stare ženice so v tem pogledu bolj vestne.

Z ljubeznijo in zakonom na Papui tudi ni tako preprosta reč. Umrljivost med ženskimi dojenci je neprimerno večja nego med moškimi in zato je žensk manj nego moških. Poleg tega bi hoteli biti papuanski možakarji mnogoženci. Posledica je ta, da jih mnogo ostane brez žene. Zakon pa je drugače respektirana ustanova, če izvzamemo neke prireditve in ceremonije, katerih se včasi udeleži prebivalstvo več vasi skupaj in pri katerih vlada popolna prostost v vsakem oziru.

Žene pa si v ostalem ni težko kupiti. Že davno, preden so Papuanci prišli v dotiko z Evropci, je znašala kupnina, za katero je oče prepustil svojo hčer možu, ki se je zanjo zanimal, samo nekoliko polžjih obročev, prašiča ali celo samo psa, psa tiste papuanske vrste, ki ni za nobeno rabo in se tudi nihče zanjo ne briga. S tem pa ni rečeno, da se ženska ceni toliko, kolikor takšen pes. Gre pač za formalnost, za priznavalnino, ki naj simbolično izrazi, da je oče upravičen za hčer nekaj dobiti.

Mož in žena živita v skupni bajti, samci pa žive v posebni samski koči, kamor ženske nimajo vstopa. Pač pa imajo tudi poročeni možje pravico stopiti v to kočo, da se udeležijo kakšne veselice samcev ali da se tam med seboj kaj pomenijo. Če reče zakonski mož svoji ženi: »Danes grem v samsko kočo,« pomeni to toliko, kakor če bi rekel Evropec: »Danes grem v gostilno« ali »Danes grem v klub«. (O vsem tem poroča ilustriran potopis ameriške pisateljice Margite Matches »Divji paradiž«, ki izhaja v tedenski reviji »Življenje in svet«).

Spalna gimnastika

Prof. Iselin iz Bazileje daje v neki švicarski medicinski reviji navodila za neko vrsto spalne gimnastike, ki naj olajša in poglobi spanje. Po njegovem mnenju gre pred vsem za to, da se zmanjša notranji pritisk v lobanji.

To dosežemo bodisi z vročimi nožnimi kopelmi, preden ležemo spat, bodisi z daljšim globokim vdihavanjem in izdihavanjem. Posebno priporočljivo je, položiti pod tilnik žimnato blazino in upogniti glavo na stran, tako da se hrbtenična dovodnica pritisne in se možganom zavre prevelik dotok krvi. Če ne moreš spati, delaj vsaj tako, kakor da spiš, t. j. zapri oči in obrni pod vekami očesni jabolki navznoter in navzgor. Po teh pripomočkih je baje večina umetnih uspavil odveč.

ANEKDOTA

Lady Cartwright, soproga podkralja Irske, je nekoč dejala satiriku Swiftu: »Ah, kako imeniten zrak imate tukaj!« Swift jo je po teh besedah prekinil, rekoč: »Milostiva, rotim vas, molčite o tem na Angleškem, sicer bodo še za zrak zahtevali davke!«

VSAK DAN ENA

»To je jazz orkester!«

»Tako? Ali spača ta, ki kadi iz velike pipe, tudi zraven?«

(»Söndagsnisse Strix«)

Sokol

Celodnevni društveni pešizlet Sokola I Tabor bo v nedeljo 23. t. m. za vse oddelke (oboje članstvo — telovadeče in ostalo, oboji naraščaj in deco). Ob 8. zjutraj se zberemo na Taboru, nato najkasneje ob pol 9. odidemo s pihalno godbo na čelu proti Ježici do Črnuč, od tam pa ob Savi do Sv. Jakoba, kjer se bomo ustavili. Hrano lahko vzame vsak s seboj. Za ostalo bo obed skupno skuhan v poljski kuhinji. Obleka primerna, dobro je, če vzamete še plašče, pelerine in dr., ker bomo taborili na travniku ob vodi. Popoldne je namenjeno igram in razvedrilu. Taborjani — bodite sokolsko disciplinirani. Odzovite se vabilu domačega društva, zato naj v nedeljo prihiti v naš krog vsak, ki količkaj utegne. Podrobnosti še javimo.

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

t— **Poroka.** V nedeljo sta se poročua v tukajšnji farni cerkvi privatni uradnik iz Št. Pavla g. Konrad Fetke in gdč. Anica Plesković, zasebnica iz Trbovelj. Mladenu paru iskrene čestitke.

t— **Jubilejna sokolska tombola.** Krasno vreme in pa lepi dobitki so zvabili številno občinstvo na sokolsko letno telovadišče, kjer se je vršila jubilejna sokolska tombola. Kakor je pri sokolskih tombolah že običajno, so zadeli skoraj vse glavne dobitke sami revni ljudje. Prvo tombolo, pohištvo v vrednosti 3000 Din, je zadel mlad pastirček iz Št. Jurja pod Kumom, Smuk Edi. Spalno otomano je zadel rudar Žagar Ivan iz Trbovelj, moško kolo je zadel upokojeni rudar Trupej Ivan, srebrno moško uro z verižico rudar Močilar Alojzij, žensko zapestno uro pa neki poljski delavec iz Litije. Smučke sta dobila rudarja Knifer in Pučnik. Ostale tombole, koše z živili, so dobile večinoma tudi rudarske družine. Po tomboli se je občinstvo zadovoljno razhajalo. Pred tombolo in po njej je marljivo svirala sokolska godba na pihala, kar je veselo razpoloženje le še poživilo.

t— **Vpisovanje v trgovsko nadaljevalno šolo** bo v nedeljo 23. t. m. od 11. do 12. ure v II. nadstropju deške narodne šole na Vodi. Vajenci in vajenke naj prineso s seboj zadnje šolsko izpričevalo in pa 100 Din vpisnine.

t— **Nesreča.** Otroci imajo grdo navado, da se obešajo na vozove in avtomobile. V ponedeljek popoldne je peljala neka deklica krompir na ročnem vozičku. Mimo je pripeljal voz, h kateremu je dekletce pripelo svoj voziček, samo pa sedlo na voz. Pri tem je dobila nogo v kolo, ki ji jo je zlomilo v stopalu. Dekletce, ki je od hudih bolečin močno kričalo, je naložil na voz g. Ačkun in ga prepeljal v bolnišnico. Starši, posvarite otroke, naj se ne obešajo na vozove.

t— **Pogrešana.** Že nad teden dni pogrešajo sina in hčer dveh uglednih kmetskih posestnikov. Domneva se, da sta si storila kaj žalega, druga domneva pa je, da sta odšla po svetu. Starši obeh so v velikih skrbeh

Iz Ptuja

j— **Lepa solnčna nedelja** je izvabila nebroj meščanov v prelepo okolico. Zlasti veliko je šlo Ptujčanov v Dornavo, kjer je sokolska četa priredila v Pongračovem vrtu lepo uspelo telovadbo. Ptujčani so bili v vsem prav zelo zadovoljni, saj je bil uspeh kar sijajen. Poleg domače čete je nastopilo tudi matično društvo iz Ptuja in pa čete iz Markovcev, Sv. Andraža, Sv. Antona, Sv. Vida in Sv. Barbare. Povorka je bila odlična, saj je korakalo v kroju nad 300 Sokolov, kar je za naše podeželje skoro rekord. Goste je pozdravil prosvetar br. prof. Ingolič.

j— **Napad.** Pretečene dni je bil napaden posestnikov sin Merc Anton iz Velike Varnice na banovinski cesti od nekega neznanega moškega, ki ga je brez vsakega povoda udaril s pestjo po ustih tako močno, da mu je izbil zob ter mu presekal spodnjo in zgornjo ustnico. Orožniki so napadalca že izsledili.

Radio

Sreda, 19. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Slike iz narave (Herfort). — 18.20: Plošče. — 18.45: Komorna glasba radio kvinteta. — 19.10: Ustanovitev artiljerijske šole v Beogradu in Ivo Stojanović ter njegov nacionalizem. — 19.30: Pot v Jonsko morje (Davorin Ravljen). — 19.50: Čas, jedilni list. — 20: Pevski koncert ge. Zlate Gjungjenac. — 20.30: Franckove klavirske variacije izvaja gdč. Poženelova s spremljevanjem radio - orkestra. — 21: Radio - orkester. — 22: Čas, poročila, plošče.

Četrtek, 20. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: »20. IX. 1908« (Branimir Kozinc). — 18.20: Pogovor s poslušalci. — 18.50: Plošče po željah poslušalcev. — 19.10: Jakob Grün in naša nacionalna poezija. — 19.30: Miško Kranjc »Pesem ceste« (prof. Vodnik). — 19.50: Čas, jedilni list. — 20: Koroška ura. — 20.20: Koroške narodne na ploščah. — 20.40: Radio - orkester. — 22: Čas, poročila, harmonika.

BEOGRAD 19.40: Operetna glasba. — 20.30: Godba kraljeve garde. — 22.30: Ciganska kapela. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.15: Klarinet. — 20.30: Iz Beograda. — 22.15: Ples. — PRAGA 20.10: Simfonični koncert. — 22.25: Godba na pihala. — BRNO 19.50: Šramel kvartet — 20.30: Spevoigra. — 21.10: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 20: Koncert orkestra. — 21: Operna glasba. — 22.15: Ples. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.40: Plošče. — 17.50: Klavirske skladbe. — 19.30: Lahka glasba. — 20.50: Ob desetletnici dunajskega radia. — 22: Šramel kvartet. — 23.20: Ples. — BERLIN 20.15: Koncert berlinskih filharmonikov. — 23: Ples. — KÖNIGSBERG 20.10: Operna glasba. — 21.15: Nacionalne himne. — 22.45: Ples. — SUTTGART 20.10: Mešan program. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17.35: Ciganska godba. — 19.20: Orkester. — 21.10: Koncert na dveh klavirjih. — 22.20: Plošče. — 23: Ciganska godba. — RIM 17: Mešan glasbeni program. — 20.45: Orkester. — 23.30: Ples.

Iz Ljutomera

lj— **Opereto Nedbalovo »Poljško kri«** pripravlja dramski odsek Sokola. Premiera bo 29. t. m. zvečer, prva ponovitev pa 30. t. m.

lj— **Dirka Kola jahačev in vozačev,** ki je bila 2. t. m. zaradi slabega vremena odpovedana, bo 23. t. m. ob 14. na cvenskem dirkališču po istem programu.

Vlomilci so oplenili trgovino

Črmošnjice, 18. septembra

V noči na nedeljo so neznani storilci vlomili v trgovino g. Emila *Šauerja* v Črmošnjicah na Dolenjskem. V lokal so vdrli skozi okno, ki so ga odprli s pripravnim vlomilskim orodjem, nato pa so skriti v tišino noči neopaženo znosili skoro vso zalogo manufakturnega blaga iz trgovine.

Škoda, ki jo je utrpel trgovec, znaša okrog 28.000 Din. Žandarmerijska postaja v Črmošnjicah je takoj brzojavno obvestila o zločinu vse bližnje in daljne orožniške postaje in policijska oblastva, a doslej storilcem še niso prišli na sled. Kakor se da soditi po vseh znamenjih, je bila na delu dobro organizirana družba, ki pa se bo po vsej priliki izdala, ko bo skušala naplenjeno blago spraviti v promet.

Po strašnem zločinu matere

Zagreb, 17. septembra

V zapore zagrebškega okrožnega sodišča so iz Karlovca privedli staro posestnico Ano Trulovo in njeno hčer Adelo, ki sta pred dnevi umorili spečega sina, oziroma brata Viljema ter njegovo truplo vrgli v gnojno jamo stranišča. Tudi v Zagrebu so eskorto obeh zločink pričakovale in spremljale, dokler se je le dalo, velike množice in slišali so se ogorčeni klici: Obesite strašni zločinki! Glavo za glavo! V Karlovcu je množica celo navalila na avtomobil in policisti so le s težavo razgnali demonstrante.

Mnogi, ki so v Karlovcu in v Zagrebu na vso moč demonstrirali proti zločinkam ter zahtevali najhujšo kazen, pa so pri tem le malo razmišljali o bistvu in o psihozi strašnega zločina. Če bi bili to storili, bi bili morali obsojati tudi pohlep in sebičnost.

Gonilna sila zverinskega umora je bil pohlep. Trulovi so imeli hišico z vrtom, hči Adela pa službo pri železnici. To idilo malega blagostanja je vedno bolj kazil sin Viljem, ki je bil že dolgo časa brez službe. Mati in hči sta videli v njem največjo nevarnost za svojo posest in za udobnost svojega življenja. Očitali sta mu, da ni dovolj vesten pri iskanju kake službe, in grenili sta mu življenje na vse načine. Kadarkoli je prišel domov, da bi kaj jedel, sta mu očitali, da nič ne dela in da bo vse zapravil. V tej jezi matere in hčere je dozorel naposled morilski načrt. Mati je spečega sina ubila s sekiro in hči ji je pomagala vleči truplo v greznico. Po umoru je šla Adela v službo, mati pa je doma skrbno odstranjevala krvave madeže. Sosedom sta ženski pripovedovali, da je Viljem odšel v Bosno, kjer so mu v nekem rudniku obljubili namestitev.

Obupanci na begu iz življenja

V Mariboru trije samomori mladine v dveh dneh

Maribor, 18. septembra

V epidemiji strašnih samomorov ne zaostaja Maribor prav nič za Ljubljano in drugimi mesti. Poročali smo, da se je v nedeljo obesil mlad abiturient učiteljišča in da je drugo jutro skočil pod vlak mlad trgovski poslovodja. Niso še pokopali obeh žrtev obupa, že je v ponedeljek zvečer šla v strašno smrt 17letna lasničarska vajenka Dragica *Forstneričeva* iz Studencev pri Mariboru.

Dragica se je pred kratkim hudo zaljubila v nekega fanta iz Maribora. Lasničarske obrti se je učila pri mojstru Kosmu. Bila je pod zelo strogim nadzorstvom svojih staršev in je morala biti vedno ob določeni uri doma. Zadnje čase pa sta prišla s fantom najbrže navskriž, kar jo je silno potrlo. Okrog 20. sinoči so jo videli še nekateri ljudje, ko je hodila ob koroški progi, pa so mislili, da čaka na svojega izvoljenca. Toda nesrečna Dragica je čakala na smrt. Ko je kmalu po 20. uri privozil osebni vlak, se je vrgla pod kolesa težke lokomotive, ki so jo popolnoma razmesarila. Nikdo ni opazil njenega groznega dejanja in nikdo ni bil priča njene strašne smrti. Šele drugo jutro jo je našel ogledник proge, ki je prestrašen obvestil studenške orožnike o grozni najdbi. Glava in del trupla je ležala na eni strani tira, ostali udi pa so bili raztreseni daleč po progi. Za žalostni dogodek so zvedeli tudi Forstneričevi, ki so takoj slutili najhujše. Prepričati so se morali, da jih temne slutnje niso varale.

Komisija je odredila vse potrebno za prevoz razmesarjene mladenke v mrtvašnico na studenškem pokopališču. Dragica je bila pridna in poštena, njena smrt je za starše silovit udarec. Njeno nesrečno smrt pa objokuje tudi velik krog njenih prijateljic in znank.

Obup ptujskega cestarja

Ptuj, 18. septembra

V noči od nedelje na ponedeljek se je obesil v kleti svoje hiše 45letni cestar Alojzij Zorec iz Rogoznice pri Ptuju. Ker ga zjutraj ni bilo nič na izpregled, so domači takoj slutili nesrečo in ga pričeli iskati. Našli so ga kmalu v kleti. Z eno roko se je držal za vrv, kar da misliti, da se je hotel najbrže v zadnjem trenutku še rešiti, vendar je bilo prepozno. Vzrok njegovega obupa ni znan.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v%, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin

Temperatura: prve številke pomenijo najvišje, druge najnižje stanje.

18. septembra

Ljubljana 7, 769.2, 14.4, 94, 0, megla, —, —
Ljubljana 13, 767.3, 21.0, 75, SW1, 2, —, —;
Maribor 7, 768.1, 14.2, 90, 0, 7, —, —;
Zagreb 7, 768.4, 16.0, 80, 0, 1, —, —;
Beograd 7, 768.5, 16.0, 60, ESE3, 3, —, —;
Sarajevo 7, 769.0, 10.0, 90, 0, 5, —, —;
Skoplje 7, 769.7, 14.0, 90, 0, 0, —, —;
Split 7, 766.5, 20.0, 70, 0, 9, —, —; Kumbor 7, 767.0, 20.0, 80, NE1, 7, —, —; Rab 7, 767.3, 20.0, 70, 0, 1, —, —.

Temperatura: Ljubljana 22.8, 13.8; Maribor 21.8, 14.0; Zagreb 24.0, 15.0; Beograd 24.0, 14.0; Sarajevo 26.0, 8.0; Skoplje 28.0, 12.0; Split 28.0, 19.0; Kumbor —, 19.0; Rab —, 18.0.

Vremenski pregled 18. t. m.: Visoki pritisk z maksimom nad evropsko Rusijo vlada nad evrop. kontinentom in vzdržuje vedro vreme na vsej južni polovici Evrope. Ciklon je z britanskega otočja premaknil svoje središče na Islandijo, razširil pa je svoj vpliv na skrajne dele zapadne in severne Evrope, kjer povzroča oblačno in deževno vreme. Temperatura je padla v severnozapadni Evropi in v območju Karpatov. — V Jugoslaviji je vreme vedro, na Primorju delno oblačno, v Podunavju (Novi Sad) rahlo deževje. Temperatura neizpremenjena, najnižja 6, najvišja 29 stopinj.

Napoved za danes: Vedro, lepo vreme bo še trajalo.

Vročica

Najčeščі znak bolezni je zvišana telesna temperatura vročica. Ta ni bolezen sama, temveč njena spremljevalka.

Kadar človeško telo »gori« od vročice, je bolnik pač zelo žejen, le redko pa ima dober tek. To si razlagamo tako, da vodne sestavine našega telesa v vročici močno izhlapevajo, da se kri zgosti in se izločujejo prebavni soki in sline. S tem odpade tek, dočim hlepi izsušeno telo po moči. To je pa važen namigljaj narave: vročičnega človeka proti njegovi volji ne silimo v jed, pač pa mu dajajmo vode, kolikor si je želi. Ta mu nadomesti vlago, ki jo je telo izgubilo, in mu hladi sluznice kakor neka vrsta notranje kopeli.

Če pomislimo, kako dobro de hladno umitje segretemu obrazu, si lahko predstavljamo učinek hladne pijače na bolno telo. Kot takšna pijača lahko rabi čista studenčnica, sveža mineralna voda, mrzli ruski čaj, malinovec, limonada, razredčeno belo vino itd. Bolnik pa naj ne pije na mah velikih količin. Dobro dè tudi pogosto izpiranje ust z mrzlo vodo. To gasi žejo in hladi, ne da bi se želodec polnil.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

PRI UTRUJENOSTI IN IZČRPANOSTI VSEGA TELESA PRI STAREJŠIH OSEBAH.

Utrujenim in starejšim osebam toplo priporočamo, da si dado masirati telo s preparatom »Alga« na večer, predno ležejo spat, in zjutraj predno vstanejo. Zvečer vam bo po masaži telo lahko, uživali boste globoko spanje, ki vam da odpočitek in vas okrepča. Zjutraj po masaži ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, vam bodo udje gibki, hoja lahna kot v prerojenem telesu, čutili boste novo svežino, vedrost in življenjsko moč.

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—.
222 Reg. S. br. 18117,32.

Mlad
trgovski pomočnik
samski, tehnične stroke dobi nameščenje. Oni, ki imajo prakso v stroki dvokoles, imajo prednost. Ponudbe na **Publicitas d. d.,** Zagreb, Ilica 9 pod št. 38542. 7966

Plise za volane v različnih gubah, specialni entel oblek, volan, šalov itd., ažuriranje, entel vložkov in čipk, predtiskanje, vezenje monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši
Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj. 129

Dvogubnat bakreni bazen
s ca. 3.000 l vsebine ter parno kurjavo proda poceni **mlekarna Bernhard, Maribor.** 7979

Mehanika
za dvokolesa, šivalne stroje, avtoreparature s šoferskim izpitom sprejmemo. Pogoj dolgoletna spričevala. Ponudbe na **Publicitas d. d.,** Zagreb, Ilica 9 pod št. 38542. 7967

Mag. št. 27.058-34. 7977

RAZPIS

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za

1. napravo raznih kanalov,
2. pleskanje raznih ograj.

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra do

torka, dne 25. septembra 1934, do 11. ure dopoldne.

Istotam se dobe vsi razpisani pripomočki.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 15. septembra 1934.

Župan in mestni načelnik:
Dr. Dinko Puc l. r.

ZAHVALA.

Za vse izraze iskrenega sočutja, povodom prerane in nenadomestljive izgube našega predobrega soproga in očeta, gospoda

Josipa Krivca

kakor tudi za poklonjene krasne vence in cvetje, vsem ki so ga spremili na zadnji poti, gg. govornikoma za poslovilne besede, pevskemu zboru in godbi za žalostinke in vsem, ki so nam na katerikoli način lajšali gorje, vsem bodi iskrena hvala.

V Krškem, dne 19. septembra 1934. 7965

Globoko žalujoča rodbina Krivec

†

Potrti naznanjamo, da nas je naš dobri oče ozir. stari oče, gospod

Nagode Andrej

trgovec in posestnik v Žičah

dne 18. septembra t. l. po kratkem in težkem trpljenju za vedno zapustil. Pogreb bo v četrtek, dne 20. t. m. ob 3. uri popoldne.

Žiče, dne 18. septembra 1934. 7980

Žalujoči ostali.

†

Poslovila se je od nas naša srčno ljubljena in dobra soproga, mati, stara mati, sestra, teta in tašča, gospa

Frančiška Vrhovc

ROJENA GABER

soproga posestnika

v torek, dne 18. sept. po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 20. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanska cesta 46 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1934.

JOŽE VRHOVC, soprog; LOJZE, JOŽE, FRANCI, IVAN, VIKTOR, sinovi; MARIJA, IVANKA, FRANCKA, hčere in ostalo sorodstvo. 7976

Oglas.

Privilegirana delniška družba za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije bo potom javne licitacije prodajala na državnem posestvu »Karadjordjevo« pri Bački Topoli (dunavska banovina) dne 30. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne in nadalje

122 originalnih simentalskih bikov, nabavljenih v Švici in starih od 8½—24 mesecev.

Skoro vsi biki, ki bodo izloženi licitaciji, imajo nagrade švicarskih razstav za plemenske bike.

Vsak bik ima svoj pedigrée (dokaz izvirnosti) in potnico, ki se bodo izročile kupcu.

Vsi biki so tuberkulinizirani in pregledani ter oglašeni za zdrave.

Licitacija se bo vršila po komadu in vzklicne cene so od 3.000 do 10.000 Din po komadu.

Licitirati smejo izključno poljedelci, poljedelske organizacije (zadruge, udruge, kmetijske družbe), občine ter državne in samoupravne poljedelske institucije.

Licitanti so dolžni, da najkasneje do 9. ure dopoldne na dan licitacije polože kavcijo Din 1.000 po komadu.

Ostanek kupnine mora kupec položiti takoj po izvršeni licitaciji za vsakega bika.

Poljedelske organizacije bodo uživale popust od 10 do 30 odstotkov izlicitirane cene.

Vsak kupec se mora pismeno obvezati, da bo kupljenega bika najmanj eno leto uporabljal za oplemenjenje.

Interesenti morejo bite pregledati na državnem posestvu »Karadjordjevo« dne 29. septembra t. l. preko celega dne.

Privilegirana delniška družba za izvoz dež. pridelkov kraljevine Jugoslavije.

7947

†

Tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je zapustil za vedno nad vse ljubljeni in predobri soprog, stric in svak, gospod

Joško Rihar

višji veterinarski svetnik

dne 18. septembra 1934 v 58. letu starosti, po mukepolni bolezni.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 20. septembra 1934 ob 16. uri iz hiše žalosti v Gor. Logatcu na tamkajšnje pokopališče.

Maša zadušnica za pokojnika se bo opravila v farni cerkvi.

Gor. Logatec, dne 18. septembra 1934. 7974

Ema Rihar roj. Klemenčič, soproga in sorodniki.

Marcelle Tinayre: 8

Upornica

Roman

V tesnem predsobju, ki ga je razsvetljevala šibka žarnica, se je prikazala postrežnica. Ves okvir kuhinjskih vrat je bil poln njenega obilnega telesa. Ogorčeno je stresala glavo.

»Kaj pa je, Marie?« je vprašala Jozana.

»I nu, gospod terja svoj eter... Že celo uro traja ta reč. Ameriške juhe ni hotel jesti... ko je tako draga... In trdi, da jajce ni sveže. Jajce, ki sem ga prinesla naravnost od branjevca na vogalu, tako rekoč izpod kure... In potem je zahteval eter, češ, da ima želodčne krče... Pa nisem mogla najti ključa domače lekarne... Tedaj me je oštel... Pravi, da sem nalašč skrila ključ... Kakor da sem ženska, ki se dela norca iz svoje gospode!«

»A mali, Marie, ali je kaj jedel?«

»Črviček leži v postelji in spi... Zdaj moram pa iti... Že tako se bojim svojega starega, kaj poreče!...«

Tako govoreč, je Marie Touretova, ki so jo imenovali Touretto, prevezovala trakove svojega višnjevega predpasnika.

»Gospejina juha je postavljena na gorko in ragú takisto... Perilo sem odnesla prat... Lahko noč, Marie!...«

»Lahko noč, Marie!«

Postrežnica se je sočutno ozrla na Jozano. Služila ni ravno po knežjih hišah. Bila je iz siromašne Mouffetardove ulice in se ni znala vesti. A bila je vrlo in vdano bitje in je občudovala gospo, čeprav je gospoda pomilovala.

Jozana je bila odložila klobuk in jopico. Skozi prazno obednico, ki jo je razsvetljevala viseča svetiljka, je stopila v poltemno spalnico, kjer je slišala otrokovo pravilno dihanje.

»Aha, prišla si!« je rekel Pierre.

Ležal je v postelji in se ni ganil.

»Močno sem se zakasnila,« je zajecljala... »Ne zameri!... Zadržali so me... A mislila sem, da bo Marie...«

»Marie!... Malo je manjkalo, pa bi jo bil napodil!... Umazana je, klepetava in lena!... Res lepo žensko si našla!... A saj me nočeš nikoli poslušati... Moja žena mi nikoli ne prizna, da imam prav, niti proti poslom ne! Seveda! Saj nisem več za nobeno rabo, zato tudi nimam besede!...«

»Oh, Pierre, ko sam veš, da ni tako!...«

»Vsem vam že presedam... V nadlego sem ti...«

»Pierre, tako ne smeš govoriti! Bolan si, in jaz ti strežem, kakor vem in znam, ne samo iz dolžnosti, ampak zato, ker te imam rada. Ali kdaj pokažem, kakor da bi ti očitala...«

»Ne, tega ne... a sama pri sebi... Kaj? Jokala boš?... Da, take ste ženske!... Mar bi poiskala ključ, ki ga je Marie zapravila...«

»Kateri ključ?«

»Ključ od domače lekarne...«

»Ali...«

»Kaj, ali! Aha, že razumem. Skrila si ga... Ne privoščiš mi etra, ki mi lajša bolečine in me uspava... Kar po pravici povej: skrila si ključ!...«

»Da, skrila sem ga. Doktor mi je rekel...«

»Mar mi je, kaj pravi doktor! Ključ hočem imeti!«

»Prosim te, ljubi Pierre... bodi pameten!... Ali misliš, da bom delala nekaj, kar bi ti utegnilo škoditi? Lezi... daj, pomiri se!...«

»Ali mi daš ključ ali ne? Prekleta trma!«

Skozi polodprta vrata je padal soj viseče svetiljke v sobo, na moževo siromašno posteljo in nanj samega ter odkrival njegovo shujšano postavo z dolgimi, v jezi vzdignjenimi rokami...

»Tiho!... Otroka boš zbudil,« je prestrašena rekla Jozana.

Odprla je omaro in vzela ključ, ki je bil skrit pod kupom perila.

»Na — imej svojo voljo! Odgovornosti pa ne vzamem nase.«

Da, roke si umiješ — če se mi zgodi nesreča!... Hvala lepa!...«

Nič ni odgovorila. Že dolgo je molče prenašala take prizore, ki so se zmerom enako končavali. Kadar se je nakričal in nadivjal in nagrozil, da bo skočil skozi okno, je postal Pierre ves miren in mehak in jel prositi ženo odpuščanja. Zatrjeval je, da ji je dolžnik za vse, da je angel, da jo kleče obožuje, da ne more živeti brez nje in da ji ne bo več dolgo v nadlego... Spominjal jo je časov njune zaroke, prvih let njunega zakona... Časih so ti otožni spomini tudi Jozano zgrabili za srce. In vsak tak prizor jo je stal nekaj tiste odločnosti, ki jo je tolikanj potrebovala... Pierre jo je delal medlo in izmozgano... Muhaste, nemirne nature je bil že od nekdaj, obenem se je pa zmerom bal vseh mogočih bolezni in trepetal ob misli na smrt... Nenehoma je izpreminjal način prehrane, zavračal mleko ali trdil, da so živila ponarejena... Mesar, branjevec, mlekar so bili nepridipravi... Lekarnar je zaslužil, da bi ga zaprli... Doktor je bil osel... In še postrežnica — pomočnica teh sleparskih dobaviteljev, ki je molila k Bogu, da bi gospodarja vrag odnesel!...

Vsako jutro se je Pierre Valentin ogledoval v zrcalu.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Pouk

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Opremljeno sobo z najtrikom oddam visokošolki, proti instruiranju srednješolke in pouku klavirja. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24113-4

Za pouk prvošolca III. drž. sprejmem gospodično. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Prvošolec«. 24154-4

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mizarja z obetnim listom, agilnega, sposobnega za vsa mizarska dela, zmožnega kavcije, iščemo. Eventuelno bi tudi prevzel na svoj račun dobro urejeno strojno delavnico. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Samostojen mizar«. 23816-1

Knjigovodinja popolnoma samostojna, dobi službo takoj. V elektrotehničnih podjetjih že zaposlene imajo prednost. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Samostojna 14«. 24143-1

Šivilju za kopanje iščemo. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »W. S.« 24144-1

Vinčarja z 4—5 delovnimi močmi, iščem z novembrom. Ponudbe na naslov: Rozmanit, pošta Limbuš. 24169-1

Kurjača k parnemu kotlu iščemo. Ponudbe z navedbo plače na Kemijske tvornice Bernhard Moster, Zagreb, Sajmišna 50. 24140-1

Agronom s fakultetno naobrazbo, s prakso v semenogojstvu, dobi stalno službo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Agronom«. 24142-1

Izložbeni aranžer akordiet, dobi takoj mesto v manufakturni veletrgovini. Ponudbe z referencami poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Stalni zaslužek«. 24172-1

Hišnika oženjenega — brez otrok, sprejmem za oskrbovanje vile in vrta na Gorenjskem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Hišnik«. 24120-1

Prvovrstne pletilje sprejme takoj »Mela« dr. z o. z., Erjavčeva št. 9. 24149-1

Brivskega pomočnika perfekt, enduleria sprejme takoj Fodermayer, Sv. Pavel v Savinjski dolini. 24166-1

Radio

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radio-aparat ameriški, petcevni super z kratkim, srednjim in dolgim valom takoj poceni naprodaj. Vprašati: Elektroton, Tavčarjeva 3. 24158-9

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prijavljen motor malo vožen, novejše angleške tipe, kupim proti gotovini. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Do 500 ccm«. 24135-10

Službe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Gospodična stara 27 let, naobražena, ki govori srbsko, slov. in nemško, išče službo pri boljši družini. Pomoč pri učenju. Pomaga vsa druga dela. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vestna in pridna«. 24116-2

Trg. pomočnica mlada, išče službo v trgovini mešanega blaga — najraje v kakem večjem nemškem kraju. Začetkom gre tudi proti nizki plači. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Trž«. 24125-2

Inteligentna prodajalka samostojna moč, želi premeniti službo. — Sprejme mesto tudi v specerijski trgovini ali delikatesi. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Odlična moč 1. novembra«. 24114-2

Kot perica ali postrežnica grem dnevno po hišah. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24148-2

Plačilni natakar vsestransko dobro verziran, ki govori več jezikov išče kjerkoli nameščenje. Cenjene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Vesten«. 24152-2

Ekonom-šafar vešč vseh panog gospodarstva, posebno vinoreje in sadjereje, samec z 20-letno prakso, želi s 1. novembrom premeniti sedanjo službo. Cenjene dopise na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Skrben« 24103-2

Ekonom. uradnica izurjena v knjigovodstvu in vešča gospodinjskega vodstva, išče primerno nameščenje. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Ekonomija«. 24096-2

Pošteno dekle ki bi opravljala vse hišne dela in ki zna nekoliko kuhati ter ljubi otroke, stara 22 let, želi službo v Zagrebu, na Sušaku ali Splitu, ozioma Dalmaciji. Nastopi lahko s 15. oktobrom. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Krščanska Slovenka«. 24123-2

Plačilna zmožna, perfektna v tujih jezikih, išče službo za takoj! Lahko položi kavcijo Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24132-2

Zobotehnik vešč dela v zlatu in kavčuku, ter operativ, s sedemletno prakso, vojaščine prost, želi takoj namestitev. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Pošten in marljiv«. 24133-2

Trgovski pomočnik modne stroke, vojaščine prost, išče službo s 1. novembrom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24168-2

Kupim

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Takojšnja pomoč Kupim partije manufakture, galanterije in železnine proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Rešitev«. 23562-7

Žimnico za posteljo, kupim ali zamenjam za izborno violino — Čepon, Glince XIII/7. 24151-7

Prodam

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici A. Presker, Sv. Petra cesta 14. 133

2 železna štedilnika lepa, emajlirana, dobro ohranjena, prikladna za večjo kuhinjo ali gostilno prodam v Ljubljani, Kersnikova ulica 7. »Prilika«. 23941-6

Več stojal in trg. prodajalnih miz po vredni ceni prodam. Poizve se v trgovini M. Berdajs, Maribor, Vetrinjska ulica št. 30. 24100-6

Več decimalnih tehtnic s katerimi se lahko tehta 50—300 kilogramov, in velik zaboj za ovce proda trgovec M. Berdajs, Maribor, Vetrinjska ulica 30. 24102-6

Sode za olje in drugovrstne proda trgovec M. Berdajs v Mariboru, Vetrinjska ul. št. 30. 24101-6

Stanovanjski vagon poceni naprodaj na Celovški cesti 43 — dvorišče. 24131-6

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 1½ Din

Kompletno spalnico in kredenco pol zastonj proda Božič, Kongresni trg 2. 24175-12

Oblačila

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Iz Vaše ponošene obleke napravi naš ameriški brzoliskalni stroj zopet elegantno in čisto obleko. Računamo najnižjo ceno. Josip Boc, parolikalnica, Kolodvorska ul. 6. 218-13

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno moderno urejeno, dobro idočo, oddam zaradi bolezni takoj ali z novim letom. Eventuelno tudi na večletno pogodbo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro: »Januar 1935«. 23764-10

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hranilno knjižico Celjske mestne hranilnice z vlogo 300.000—400.000 Din kupim. Resne ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod značko »Sreča 40«. 24153-16

Kompanjona za dobro idočo vinsko trgovino, z ali brez sodelovanja, iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »1888«. 24167-16

Posredujem denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov

Rudolf Zore, Ljubljana Gledališka 12. 24160-16

Družabnico (ka) gospodično, vdovo ali ločenko, z 1 otrokom prednost, sprejmem takoj. — Dopise z navedbo kapitala na ogl. oddelek Jutra pod značko »Jesen«. 24134-16

Knjižice Banovinske v Celju (12.000 Din). Hran. in pos. dom Ljubljana (26.000 Din) — prodam za gotovino, ker rabim denar. Ponudbe s ceno na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Terna« 24159-16

Kratkoročne kredite rentabilno družabništvo — ureditev vseh poslovnih zadev, posredovanje in zastopstvo pri sodnih in tihih poravnavah, konkurzne zadeve, naložbe kapitala, vnovčevanje in nakup **hranilnih knjižic** in drugih vrednot vam oskrbi solidno komercijalna pisarna Lojze Zajc, Ljubljana, Gledališke ulice št. 7. 23217-16

Knjižice Mestne hranilnice ljubljanske, z vlogo 72.000 Din, prodam za 75 %. Cenjene ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod »60.000«. 24170-16

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Srebrne krone staro zlato in srebro kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska ulica štev. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste (pri gostilni Možina). 70

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah **ČERNE — juvelir** Ljubljana, Wolfova ulica 3

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Solnčno parcelo primerno za obdelavanje vrta, oddam v najem na Mirju. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24127-20

Majhno posestvo s hišo in vodno močjo proda občina Litija. Ponudbe v 14 dneh na občino Litija 24147-20

U Novomsadu u centru grada prodajem bezteretnu kuću sa sadašnjem godišnjem bruto prihodom od dinara 26.000, uz cenu od Din 550.000, plativo sa uložnom knjižicom Ljubljanske kreditne banke ili traži se zajam uz uknjižbu na prvo mesto u ložnici iste banke. Ponude: Schmolka, oglasni zavod, Novisad, Trg Oslobođenja 6, pod »Retka prilika«. 24146-20

V najem

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Gostilno in trgovino na prometni točki v Savinjski dolini oddam takoj v najem. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 24115-17

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje, repo in sarmo prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni vsako množino dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 83. — Telefon 27-66. 217-33

Sadje

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Zimskih moštnih jabolk spravljenih začetkom oktobra, 1 vagon kupi Podružnica sadjarskega in vinarskega društva Orla vas pri Braslovčah. Točne ponudbe naj stavijo le lastniki (prekupci izključeni) do 28. septembra. 24117-34

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

2 visokošolca (ki) sprejmem po nizki ceni na stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24126-22

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisob. stanovanje komfortno, odda zavarovalnica »Dunav« v svoji palači na Aleksandrovi c. — Informacije istotam v družbeni pisarni. 24121-21

Trisob. stanovanje poleg sodišča oddam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mesečno 950 Din«. 24163-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Trisob. stanovanje komfortno, s kopalnico in pritiklinami, po možnosti z verando, v centru mesta išče mirna stranka s 1. novembrom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Mirna in čista«. 24124-21/a

Letovišča

Pozor — Gorenjci, Ljubljančani, turisti Nedeljski avtoizlet na Grose Glockner v septembru in oktobru, vsako soboto. Odhod ob 1. uri iz Kranjske gore, vožnja čez Podkoreneško sedlo, Hermagor Kečah Mauten Heiligenblut, nazaj čez Lienz Spital - Milstättersee - Villach - Kranjska gora v nedeljo na večer do turistovskega vlaka. — Cena za osebo 200 Din. Potne izprave preskrbi podjetje — cena 10 Din. Za naročila zadostuje dopisnica. — Avtopodjetje M. Juvan, Kranjska gora. 23402-38

Sobe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Sobo s posebnim vhodom, najraje s stopnic, iščem za takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Mesto ali periferija«. 24129-23/a

Opremljeno sobo separirano, lepo in solnčno, išče drž. uradnik za takoj ali s 1. oktobrom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »300—400«. 24123-23/a

Boljšo sobo v bližini univerze iščem za 2 visokošolki. Ponudbe pod šifro »Univerza 8« na oglasni oddelek »Jutra«. 24130-23/a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Poslužujte se cenenega prenočevanja v novourejenem hotelu »Soča« na Sv. Petra c. 5. 24165

Veliko, prazno sobo zračno, v sredini mesta takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 23942-23

Sobo za 2 osebi dijaka (inji) oddam na Miklošičevi cesti štev. 22/III vrata 34. 24141-23

Opremljeno sobo solnčno, parketirano, s posebnim vhodom, v sredini mesta oddam boljšemu gospodu ali gospodični. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24132-23

Separirano sobo z 1 ali 2 posteljama oddam takoj z vso postrežbo. Na razpolago prehrana. Sprejmem tudi dijake ali dijakinje. Ljubljana 7, Zibertova 30/I. 24173-23

Prazno sobo v Dukičevem bloku, odmična lega, takoj oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24174-23

Dopisi

Beseda 2 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Mlajša dama samostojna, se želi spoznati z mlajšim inteligentom, radi razvedrila. Dopise pod »Odkritosrčnost« na oglasni oddelek Jutra. 24162-24

Stroji

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj lep, pogrezljiv, kakor tudi **pletilni stroj** za nogavice 8/35 cm, poceni naprodaj. Na ogled pri tvrdki Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska c. št. 2. 24171-29

Informacije

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opozorilo! Poznana in opazovana oseba, ki je dne 16. t. m. ob 8 10 min. zvečer vzela denarnico z večjo vsoto denarja v trafiki gospoda Nikolaučiča na Jesenicah (kolodvor), naj izroči omenjeni predmet postajenačelniku ali pa g. Strucelnu, trg. zastopniku na Jesenicah, restavracija Tancer. 24118-31

Gospod z Dolenjskega ki se je oglasil radi dela v Staretovi ulici, naj se javi takoj istotam. 24164-31

Razno

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Telefon 2059 Premog Karbopakete drva in koks nudi **POGAČNIK** Bohoričeva ulica 5

Pleskar in slikar B. Jančar starosnana delavnica Breg št. 6, sedaj v Križevniški ulici št. 4, se v nadalje priporoča za solidno delo. 24150-37

Med mestom in deželo posreduje »Jutrov« mali oglasnik.

Zakaj si je bogat človek izbral to dekle za ženo

Strojepiska pripoveduje svoj roman

Gospa B... se je nedavno poročila s sinom nekega zelo bogatega industrijca. V razgovoru je dejala: »Vprašujete me, zakaj si je moj mož baš mene izbral. Bilo je takole. Nameščena sem bila kot strojepiska v uradu njegovega očeta. Nisem si mogla privoščiti razkošnih oblek, kakor vse druge mladenke, s katerimi se je on družil, vedno pa sem posvečala veliko pažnjo svoji polti. Moj mož mi je sam priznal, da je v prvi vrsti zbudila njegovo pozornost moja čudovito lepa polt. Uporabljam vedno hranilo za kožo Tokalon, belo po dnevi, rožnato pa za noč. Res je čudovito, kakšno izpremembo napravijo ti preparati pri vsaki osebi že v nekaj dneh. Nikdar nočem uporabljati kake druge kreme.«

Krema Tokalon, hranilo za kožo, bele barve (ne mastna) vsebuje čisto oljčno olje in svežo smetano. Te sestavine prodro globoko v znojnice in odstranjujejo vso nesnago, do katere nikdar ne more niti milo, niti voda. Zajedalci, razširjene znojnice in vsi nedostatki polti naglo izginejo. Koža postane sveža, svetla in gladka.

Da še rešite gub, uporabljajte kremo Tokalon, hranilo za kožo z Biocelom (rožnate barve) — presenetljivim izumom dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča.

zašč. znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ krepi ter krepča živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.—, ali pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1,** ako pošljete v naprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci in nogometaši: pijte ga redno! 126

G. Th. Rotman:

Peter Plavec in Janko Rjavec potujeta okoli sveta

76

Peter in Janko sta jo hitro ubrala nazaj, dokler nista našla grma, ki sta se mogla skriti za njim, ne da bi izgubila razgled po cesti. Tatova sta najprej mirno korakala, potlej se je pa eden mahoma iztrgal in zdirjal proti grmu, kar so ga nesle noge. Jojmene, jojmene, pa ne da bi se hotel tudi ta skriti za grmom?

Tvrdka **I. REPŠE, Ljubljana** Tesarska ulica 7 (Karlovška c.) priporoča vsakovrstne **specialne patente LESTVE** za: industrije, trgovce, obrtnike, sadjarje, vrtnarje, hišne posestnike, gasilna društva itd. Lestve se lahko uporabljajo na vse načine, tako da ena lestva nadomešča šest drugih. 7973

Prodaja tovarne PARKETOV

Iščemo interesenta, ki bi hotel kupiti kompletno tovarno parketov z najmodernejšo novo mašinerijo in cca. 10.000 m² izdelanega parketa

PO NAJUGODNEJŠIH POGOJIH.

Tovarna se nahaja v Beogradu in ima zasigurano stalno klijentelo. Za pojasnila se je obrniti na: Oglasni zavod »FAMA« Beograd, pošt. pretinac 493, tel. 22021. 7950

Naznanjam vsem sorodnikom in prijateljem, da me je zapustila moja draga soproga

Matilda Krajnc

po dolgi bolezni, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb se vrši dne 20. septembra ob ½11. uri predpoldne na pokopališče v Gornjem gradu.

Gornji grad, dne 18. septembra 1934.

FRANJO KRAJNC, višji davčni upravitelj v pokoju. 7972

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.